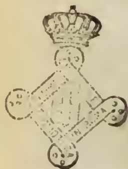
CANONES,
ET DECRETA
SACROSANCTI
OECVMENICI ET GENERALIS
CONCILII TRIDENTINI

SVB PAVLO III, IVLIO III, PIO IIII.
PONTIFICIBVS MAX.

Collegii Societatis Iesu Blasii, et Caroli ad Catenarios

CVM PRIVILEGIO.

MEDIOLANI
Apud Antonium Antonianum. 1564.

MOTVS PROPRIVS 2

PII IIII, PONT. MAX.

Otu proprio & c. Cum nuper nos dilecti filij Pauli Manutij, cui librorum imprimendorum in hac alma Vrbe nostra cura per nos tradita fuit, indemnitati prospicere uolentes; Vniuersis, & singulis librorum impressoribus, & bibliopolis, tam extra, quam intra Italiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, nostræ uero & S. R. E. temporali dominio mediate uel immediate subiectis, etiam sub pœna quingentorũ ducatorum auri fisco nostro applicandorum, & amißionis librorum ipso facto, etiam sine declaratione cuiusquam Iudicis incurrendis, inhibuerimus, & interdixerimus, ne quis ullum ex libris aut Ecclesiasticorum scriptorum, aut cuiuscumque generis, qui aut numquam ante editi fuerint, aut quos ipse Paulus primus sublatis mendis correxerit, declararitue, seu corrigendos, declarandosue curarit, siue illi Græci, Latini, linguaue Italica communi, siue e Græco sermone in Latinum Italicumue conuersi, imprimere, uel ab alijs impressum uendere, aut uenalem proponere, & habere auderet, per annos quinque ab eo tempore, quo Paulus eum edidisset, computandos: aliasq. & alia fecerimus, prout in nostro desuper signato Motu proprio, cuius tenorem hic pro sufficienter expresso haberi uolumus, latius continetur: Nos, qui pro Pastoralis officii cura, quam gerimus, communi omnium Christi fidelium utilitati, & saluti, quantum in nobis est, prospicere cupimus; Volentes quod Canones & Decreta sacrosancti œcumenici, & generalis Concilii Tridentini, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam nostris temporibus statuta, & ordinata sunt, ab omnibus commode haberi poßint, Motu simili & c. Quod excommunicationis, & aliæ pœnæ contra imprimentes libros extra statum nostrum Ecclesiasticum in dicto Motu proprio nostro per nos inflictæ; bibliopolas, & alios quoscumque uolumen Canonum & Decretorum dicti Concilii Tridentini in ciuitatibus, terris, & locis extra dictum statum nostrum Ecclesiasticum consistentibus imprimentes, aut imprimi facientes, uenalesue tenentes, dummodo illi sic ab eis pro tempore impreßi, a codicibus, qui in alma Vrbe nostra per Paulum prædictum impreßi sunt, in aliquo non discordent, minime afficiant, aut eos comprehendant, prout afficere, comprehendere nolumus, ad Reipublicæ Christianæ commodum, et utilitatem statuimus, & ordinamus, & ita mentis & uoluntatis nostræ fuisse & esse declaramus. Motu proprio prædicto eidem Paulo, ut præfertur, concesso in omnibus & per omnia, præterquam quoad libros Canonum & De-

cretorum Concilii huiusmodi, in suis uiribus, & robore, ac efficacia remanente, prout remanere uolumus; & quatenus opus sit, omnia in eo contenta de nouo dicto Paulo concedimus. Et sic per quoscumque Iudices, etiam S. R. E. Cardinales iudicari &c. debere. Irritum quoque &c. decernimus. Et denuo quatenus opus sit, mandamus quibuscumque bibliopolis, & aliis librorum impressoribus, & uenditoribus, in ciuitatibus, terris, & locis nobis et S. R. E. immediate subiectis: ne sub pœnis & censuris in eodem Motu proprio nostro contentis, eo ipso, si contrafecerint, irremißibiliter incurrendis, dictos libros Canonum & Decretorũ Concilii Tridentini imprimere, aut imprimi facere, uenalesue habere, aut tenere audeant, uel præsumant: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis litteris nostris præfatis, Priuilegiis quoque, & indultis quibuscumque aliis super imprimendorum librorum facultate forsan conceßis, & innouatis, ceterisq. in contrarium facientibus quibuscumq. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo, quod registretur.

Placet motu proprio D. N. Papæ. C. Cardinalis Borromeus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quarto idus Aprilis, anno quinto.

1564. *die Mercurij ultima Maij.*

Collationatus cum originali autentico concordat.

Andreas Rubertus Vicarius Archiepiscopalis.

Frater Angelus de Cremona ordinis prædicatorum, sacræ Theologiæ magister, Inquisitor generalis in dominio Mediolani.

Bartholomæus Parpalionus notarius & Cancellarius Curiæ Archiepiscopalis Mediolani.

ERRATA SIC CORRIGE.

Folio 22. pagina 2. linea 29. deputatione. 29. 2. 30. uere, realiter. 36. 2. 2. scienter aliqua. 42. 1. 28. debeant secundum. 42. 2. 8. habent, alienis. 47. 2. 21. sedandas. 48. 1. 24. sanctam Synodum. 63. 1. 19. etiam Sacerdotum.

PAVLVS MANVTIVS
PIO LECTORI S.

VI de catholica fide recte sentiunt, fatentur omnes utilißimum fuisse humano generi, atque adeo salutare Concilium Tridentinum, quod eximia summi Dei erga nos clementia Pij IIII. Pont. Max. sapientia singulari, mirifica Legatorũ Cardinalium, qui præfuere, uigilantia, maximo etiam Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, Principum, & Patrum, qui interfuere, consensu, ita confectum absolutumq. uidemus, ut exitiosam illam animorum pestem, quæ quotidie serpebat latius, nunc quidem aliqua iam ex parte compressam esse, breui autem, ope diuina, cunctis populis & nationibus ad communem salutem consentientibus, prorsus tolli posse omnes confidant. quo merito gratiæ sunt habendæ primum immortali Deo maximæ, unde bona manant omnia, deinde Pio IIII, qui hoc spectauit unum, & in hoc potißimum ab illo primum die, quo summam inter omnes homines potestatem, delatam diuinitus, accepit, fixit curas, & cogitationes omnes, ut communibus malis generali Concilio mederetur: quo sæpe remedio Christiana Resp. erumpentibus uitijs occurrit, & impendentes ex dißensione, atque discordia calamitates euitauit. Hoc beneficium disseminari quamprimum, ac distribui per orbem terrarum, ad propagandam ueritatem, & diuulgandam Ecclesiæ Catholicæ sententiam, necesse est. itaque nunc eduntur puri canones, & ipsa Decreta, cum appendice nulla, tantum ut ea cognoscantur quæ primum sacrosancta Synodus in spiritu sancto legitime congregata, deinde Pontifex ipse confirmando seruari pariter ab omnibus in perpetuum iußit. nam reliqua Concilii acta, diligentißime per scribas publicos in ipso Concilio excepta, & litteris mandata, mox ita emittentur, ut quæcunque res in controuersiam uenerit, quæcunque uel sententia dicta, uel oratio habita sit, omnia denique agitata, quæsita, deliberata, suo quidque loco distincte, & abundanter exponantur. Interim accipe summam rei lector optime, quæ ad salutem uehementer pertinet, uniuersam uero Tridentini Concilii, trium pontificum distinctam temporibus, historiam, eodem, cuius ad gloriam hæc omnia diriguntur, iuuante Deo propediem expecta. nullam enim tanti negotii partem ignorare, non modo iucundum est, uerum ad multa etiam utile, & accommodatum, quod aliorum Conciliorum lectio declarat. Romæ. M. D. LXIV.

BVLLA

INDICTIONIS SACRI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

AVLVS *Episcopus seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam. Initio nostri huius Pontificatus, quem non ob merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quotq. incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo & uigilia esset uocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum uexata, & prope modum oppressa est, sed ipsi etiam, ut homines circumdati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares uires nostras esse sentiebamus. nam cum pace opus esse intelligeremus ad liberandam, & conseruandam a plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odijs et dissensionibus plena, dissentientibus præsertim Principibus ijs inter se, quibus summa rerum pene omnis a* Deo *permissa sit. Cum unum Ouile, & unum Pastorem dominici esse gregis, ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorũ spem in nobis confirmandam necessarium duceremus: schismatis, dißidijs, hæresibus erat Christiani nominis diuulsa iam pene, & lacerata unitas. Cum tutam, atque munitam ab infidelium armis, atque insidijs Remp. optaremus: nostris erratis, nostraq. cunctorum culpa, Dei uidelicet ira peccatis nostris imminente, Rhodus fuerat amissa, Hungaria uexata, conceptum, & meditatum contra Italiam, contraq. Austriam, & Illyricum, terra mariq. bellum: cum impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret; nostrorumq. inter se odia, & dissensiones, suam bene gerendæ rei occasionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæresum, dissensionum, bellorumq, tempestate, tantisq. excitatis fluctibus, cum essemus ad moderandam & gubernandam Petri nauiculam uocati, nec uiribus ipsi nostris satis fideremus, primum coniecimus in* Domino *cogitatus nostros, ut ipse nos nutriret, animumq. nostrum firmitate, & robore, mentem consilio, sapientiaq. instrueret.* Deinde *animo repetentes, maiores nostros, sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæpe in summis Christianæ Reip. periculis remedium optimum, atque opportunißimum, œcumenica Concilia, &* Episcoporum *generales conuentus adhibuisse; ipsi quoque animum ad generale habendum* Concilium *adiecimus; exquisitisq. Principum sententiis, quorum nobis uidebatur utilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio; cũ eos tunc*

non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicum Concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumq. Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini, sicut litteris, & monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad x Kal. Iun. inchoandum; spem prope certam habentes fore, ut, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse, sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporumprocellas, omniaq. pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, ut semper insidiatur pijs actionibus humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas condiciones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & condicione temporum, nostraq. ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateq. prorsus alienas, quas in alijs nostris litteris expreßimus. Quapropter alium inuenire locum, alienamq. deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta; ad sequentes Kal. Nou. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus, & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, uastauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisq. auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, ut, de idoneo ad habendum Concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum cum essent incertæ, uariæq. sententiæ, tempusq. diutius, quam erat opus, uideretur extrahi; nos optimo animo, atque, ut arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, urbem copiosam, & Venetorum, qui eam nobis concedebant, uirtute, auctoritate, potentia cum aditum patentem, tum stationem omnibus liberam, atque tutam in primis in se habentem. sed cum iam tempus longius progressum esset; nouaq, urbis electionem omnibus significari conueniret; iamq. Kalendæ Nou. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent; hyemsq. esset propinqua; rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens uer, Maijq. futuras Kalendas, cumpulsi fuimus. Qua re firmiter constituta, atque decreta, cum & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandumq. conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum uniuersæ Christianæ Reip. Christianos Principes pace inter se, & concordia consentire; carißimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem, semper augustum, & Christianißimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atque subsidia, orare, atque obsecrare institimus, ut ad colloquium inter se, & nobiscum una conuenirent; quorum quidem apud utrumque litteris, Nuncijs, & a latere nostro mißis, ex uenerabilium fratrum nostrorum numero Legatis, sæpißime egeramus, ut ex simultate, & dißidijs ambo in unum fœdus, et

piam amicitiam uellent conuenire, labentibusq. succurrere Christianis rebus: quarum seruandarum cum esset illis potestas ab Deo præcipue tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere. quo nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ uehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus interea, cum tempus Concilij præstitutum, Kalendæ uidelicet Maiæ appropinquarent, tres Legatos summæ uirtutis, ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorundem fratrum nostrorum, S.R. E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Prælatosq. undique uenientes exciperent, & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim uero in illud sanctum opus, maximeq. necessarium, tractationem uidelicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate, ac diligentia. Testis est nobis Deus, cuius freti clementia nosmet ipsos itineris, & uitæ periculo exposuimus. Nostra testis conscientia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos iam sæpe, tamq. uehementer nuncijs, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibusq. omnibus obsecraueramus, ut simultates deponerent, ut societatem coirent, ut Christianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, communibus studijs, & subsidijs opitularentur. Iam uero testes illæ uigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturniq. animi nostri labores, graues solicitudines, quas ob hanc rem & causam plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. ita enim uisum domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum. ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro Pastorali officio debitum, in hac re omisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem; sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos uoluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu, qui pax nostra est, contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquioq. nostro, quod Nicææ habitum est, etsi, peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes uera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ sunt: quarum opportunitate nos sperantes & sacrum Concilium cōmodius celebratum iri, & deinde ex Concilij auctoritate perfici posse pacem; apud Principes institimus, ut & ipsi uenirent ad Concilium, & Prælatos suos præsentes ducerent, absentesq. accerserent. Qui cū de utroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & Prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendijs fessos, atque exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Con-

cilij decerneremus. Qua in re concedenda cum essemus aliquantum difficiles, litteras interim a Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, unum uix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum uideremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, ut differretur tempus agendi Concilii usque ad sanctum Pascha, diemq. festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationisq. decretæ litteræ Genuæ, anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. *4. Kal. Iul. factæ publicatæq. sunt. atq. hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis uterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, ut ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur. & ob hanc rationem etiam a nobis ambo petierunt, ut hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, multo deinde utilius, & salutarius Christianæ Reip. futurum esset. semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos uoluntatibus assentiri hortata est. quam spem uehementer auxit post discessum a Nicæa nostrum ipsorum duorum Principum interse beneuola amicaq. congreßio: que maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, ut tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & uota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & urgeremus; nec solum duobus ante dictis Principibus, uerum etiam carißimo in Christo filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum uideretur, actionem Concilii, nisi pace facta suscipi non oportere; cunctiq. a nobis per litteras suosq. Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus: præcipue autem instaret Serenißimus Cæsar, promisisse se demonstrans iis, qui a catholica unitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum uoluntate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festũ alios prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum & sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaq. fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulos supradictorum Principum decima die Iun.* M. D. XXXIX. *dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione neccessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisq. aliqua conclusio expectatur; quæ & dignitatem postea frequentiamq. Concilio, & Christianæ Reip. præsentiorem salutem erat allatura; Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam uocantibus; Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Bel-*

gis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis : cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicißime, & cum Rege Christianißimo concordißime, magno beneuolæ inter eos uoluntatis indicio, transiens in Belgas Serenißimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq. concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse uideretur; inducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium, idq. per Legatos nostros, S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus, quod etiã postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus; cum illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret. nam cum, id quod ne accideret, antea ueriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur a nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos, tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur; idq. nobis, ut concederemus, neque Christiana & Catholica ueritas, neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palam potius Concilium, ut quamprimũ fieret, proponi mandauimus. neque uero in alia umquam sententia, & uoluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatem posse recuperari : uerumtamen id cum bona gratia, & uoluntate Christianorum Principum habere uolebamus. Quam uoluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus; aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam Remp. pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter uidentes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hungaria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris metu, mæroreq. afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis uoluntatem, & Christianæ Reip. utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cuperemusq. cum uniuersæ Christianorum saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Concilij habendi loco consulere, aliquotq. locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatem ab ipsis desiderari uideremus : nos etsi in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostram uoluntatem paterna caritate deflexim us. itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proxime uenturas Kalendas Nou. haberetur, idoneum locum illum statuentes, quo ex Germania quidem, alijsq. Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hispania, cæterisq. prouincijs remotioribus non difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij ea a nobis spectata est, quæ spacium in se haberet et publicandi per Chri

ſtianas nationes noſtri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad ueniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutando Concilij loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus alias præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quod longius extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte Chriſtianæ Reip. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta eſt, noluimus: & tamen uidemus tempora; agnoſcimus difficultates; quid ſperari poßit ex conſilijs noſtris, incertum eſſe intelligimus. ſed quia ſcriptum eſt: Reuela Domino uiam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet: magis Dei clementiæ, & miſericordiæ confidere, quam noſtræ imbecillitati diffidere, conſtituimus. ſæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quod humana conſilia non ualent, diuina uirtus efficiat. Huius igitur ipſius Dei omnipotentis Patris, & filij & ſpiritus ſancti, ac beatorum eius Apoſtolorum, Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque ſubnixi, de uenerabilium item fratrum noſtrorum. S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu ſublata, amotaq. ſuſpenſione, de qua ſupra cõmemoratum eſt, quam per præſentes tollimus, & amouemus, ſacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusq. nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Nou. anni præſentis ab incarnatione Domini M. D. X L I I. incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſoluendum, perficiendumq. indicimus, annunciamus, conuocamus, ſtatuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam uenerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoſcumque, quibus iure, aut priuilegio in Conciliis generalibus reſidendi, & ſententias in eis dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in ui iuriſiurandi, quod nobis, & huic ſanctæ Sedi præſtiterunt, ac ſanctæ uirtute obedientiæ, alijsq. ſub pœnis iure aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum aduerſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arcteq. præcipientes, ut ipſimet, niſi forte iuſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per ſuos legitimos procuratores, & nuncios ſacro huic Concilio omnino adeſſe, & intereſſe debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemq. Chriſtianißimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi alias umquam, hoc quidem tempore maxime ſanctißimæ Chriſti fidei, et Chriſtianorum omnium futura eſt ſalutaris, rogantes, atque obſecrantes per uiſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri Ieſu Chriſti, cuius fidei ueritas, & religio & intus & extra grauiter iam oppugnatur, ut ſi ſaluam uolunt Chriſtianam eſſe Remp. ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficiis intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilii celebrationem ueniant, in quo ipſorum pietas, atque uirtus communi utilitati, ſalutiq. ſuæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimũ eſt profutura. Sin autẽ, id quod nolemus,

lemus, accedere ipsi non poterunt; at graues saltem uiros legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis uero ut id curent, quod ipsis facillimum est, ut ex suis cuiusque regnis, ac prouincijs Episcopi, & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad Concilium proficiscantur. quod maxime quidem a Prælatis, Principibusq. Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, ut cum eorum præcipue causa, ipsisq. cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictũ, quæ ab eis est desiderata, nõ grauentur ipsi sua cunctorũ præsentia id celebrare, & ornare; quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & ueritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorũ morum reductionẽ emendationemq. malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, unitatem, concordiamq. pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi uniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ, ac ueritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatosq. exitus deduci quamprimum, & quamoptime possint. Atque ut nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorũ, quorum oportet, perueniant, ne ue quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cum ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congregari solita est, palam clara uoce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos, legantur, lectæq. in ualuis dictarum Ecclesiarum, itemq. Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu expositæ pendeant: cumq. inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem publicationem, affixionemq. huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos antedictæ nostræ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die litterarum publicationis & affixionis, ita uolumus obligatos esse, atque astrictos, ac si ipsismet illæ corã lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarij scripta, aut subscripta, et sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, iu dignitate cõte constitæ, munita fuerint, ut fides certa, & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annuntiationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, uel ei ausu temerario, contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ. M. D. XLII. II. Kal. Iun. anno. VIII.

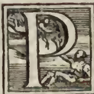
Blosius,

Hier. *Dand.*

SACROSANCTI OECVMENICI ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI.

SVB PAVLO III, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XIII MENSIS DEC. ANNO DOMINI M. D. XLV.

Decretum de incboando Concilio.

Lacet ne uobis, ad laudem & gloriam sanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Christianæ, ad extirpationem hæresum, ad pacem, & unionem Ecclesiæ, ad reformationem Cleri, & populi Christiani, ad depreßionem, & extinctionem hostium Christiani nominis, decernere, & declarare, sacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum esse?

Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Seßionis.

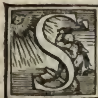

T cum proxima sit celebritas natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, & subsequantur aliæ festiuitates labentis & incipiẽtis anni; placet ne uobis primam futuram Seßionem habendam esse die Iouis post Epiphaniam, quæ erit septima mensis Ian. anno Domini, M. D. XLVI.?

Responderunt, Placet.

SESSIO SECVNDA CELEBRATA DIE VII MENSIS IANVARII. M. D. XLVI.

Decretum de modo uiuendi, & aliis in Concilio seruandis.

ACROSANCTA *Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legittime congregata, in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis legatis, agnoscens cum beato Iacobo Apostolo, quod omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est, descendens a patre luminum, qui iis, qui postulant a se sapientiam, dat omnibus affluenter, & non improperat eis; & simul sciens, quod initium sapientiæ est timor Domini; statuit, & decreuit, omnes, & singulos Christi fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos esse, prout exhortatur, ut se a malis, & peccatis hactenus commissis emendare ac de cetero in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpius confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Christianorum, & unitate Ecclesiæ priuatim orare uelint: Episcopos uero, & quoscunque alios in ordine sacerdotali constitutos œcumenicum Concilium in ea ciuitate celebrantes, ut assidue in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & a mortuis resurrexit, ac Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes sicut idem Spiritus sanctus per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones, pro sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris qui in sublimitate constituti sunt, & pro omnibus hominibus: ut quietam, & tranquillam uitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum uideamus. Præterea hortatur, ut ieiunent saltem singulis sextis feriis in memoriam passionis domini, & eleemosynas pauperibus erogent: in ecclesia autem cathedrali singulis quintis feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum lætaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis uero ecclesiis eadem die dicantur ad minus lætaniæ, & orationes: tempore autem, quo sacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, sed ore, & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ bene præpositos, hortatur etiam, ut ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderatio-*

nemq. ciborum. Deinde cum in eo loco sæpe otiosi sermones oriri soleant, ut in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum scripturarum lectio admisceatur: Familiares uero suos unusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, uinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & uoluptatum amatores; uitia demum fugiant, & uirtutes amplectantur; & in uestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Adhac cum huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, ut, propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ ueritatis lux, Iesu Christo, qui uera lux est, annuente, candor puritasq. refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum litterarum peritiam habent, ut sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potißimum uijs, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri poßit, quo maturius, & consultius damnari damnanda, & probanda probari queant: ut per totum orbem omnes uno ore, & eadem fidei confesione glorificent Deum et patrem domini nostri Iesu Christi.

In sententijs uero dicendis, iuxta Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis uocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare; nullis etiam falsis uanisue, aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitißima uerborum prolatione temperetur, ut nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quod si forte contigerit aliquos debito in loco non sedere, & sententiam, etiam sub uerbo, Placet proferre, congregationibus interesse, & alios quoscumque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq. nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seßio ad diem Iouis, quartam mensis Febr. proxime uenturi.

SESSIO

SESSIO TERTIA

CELEBRATA DIE IIII MENSIS FEBRVARII, M. D. XLVI.

DECRETVM DE SYMBOLO FIDEI.

N nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & filij, & spiritus sancti. Hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinē rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus, & moribus reformandis, continentur, quorum causa præcipue est congregata; agnoscens autem cum Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem, & sanguinem, sed aduersus spiritales nequitias in cælestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, ut confortentur in Domino, & in potentia uirtutis eius, in omnibus sumentes scutum fidei, in quo poßint omnia tela nequißimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est uerbum Dei. Itaque ut hæc pia eius solicitudo principium, & progreßum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit præmittendam esse confeßionem fidei, Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Concilijs hoc scutum cōtra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuere: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnarunt, & fideles cōfirmarunt. Quare symbolum fidei, quo sancta Romana Ecclesia utitur, tamquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, neceßario conueniunt: ac fundamentum firmum, & unicum, contra quod portæ Inferi numquam præualebunt, totidem uerbis, quibus in omnibus ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit. quod quidem eiusmodi est. CREDO *in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, uisibilium omnium, & inuisibilium; & in unum dominum Iesum Christum, filium Dei unigenitum, & ex patre natum ante omnia sæcula; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum uerum de Deo uero genitum, non factū, consubstantialem patri, per quem omnia facta sunt; qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cælis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria uirgine, & homo factus est; crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, paßus, & sepultus est; & resurrexit tertia die secundum scripturas; & ascendit in cælum, sedet ad dexteram patris; & iterum uenturus est cum gloria iudicare uiuos, & mortuos; cuius re-*

gni non erit finis: & in Spiritum sanctum Dominum, & uiuificantem, qu ex Patre, Filioq. procedit; qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur; qui locutus est per Prophetas: & unam sanctam Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum baptisma in remißionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & uitam uenturi sæculi. Amen.

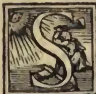
Indictio futuræ Seßionis.

EADEM *sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nonnullos etiam in uia esse, quo huc ueniant; cogitansq. omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes existimationis, et honoris uideri posse, quò maiori fuerint, & pleniori Patrum consilio, & præsentia sancita, & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Seßionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proxime futuram: interim tamen non differri discußionem, & examinationem eorum, quæ ipsi Synodo discutienda & examinanda uidebuntur.*

SESSIO QVARTA.

CELEBRATA DIE VIII
MENSIS APRILIS,
M. D. XLVI.

Decretum de canonicis scripturis.

ACROSANCTA *œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, hoc sibi perpetuo ante oculos proponens, ut sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur: quod promissum ante per Prophetas in scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit; deinde per suos Apostolos, tamquam fontem omnis, & salutaris ueritatis, & morum disciplinæ, omni creaturæ prædicari iußit: perspiciensq. hanc ueritatem, & disciplinam contineri in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus tradi-*

tæ, ad nos usque peruenerunt; orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam ueteris, quam noui Testamenti, cum utriusque unus Deus sit auctor; nec non traditiones ipsas, tum ad fidem tum ad mores pertinentes, tamquam uel oretenus a Christo, uel a Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & ueneratur. Sacrorum uero librorum Indicem huic Decreto adscribendum censuit, ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. sunt uero infrascripti. Testamenti ueteris, quinque Moysis idest, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quattuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus, & secundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, idest, Osea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus & secundus. Testamenti noui quattuor Euangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem. Actus Apostolorum a Luca Euangelista conscripti. quattuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Thimotheum, ad Titũ, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli una, Iudæ Apostoli una, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in ueteri uulgata latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens, & prudens tempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & uia ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura, & quibus potissimum testimonijs, ac præsidiis in confirmandis dogmatibus, & instaurandis in Ecclesia moribus, sit usura.

Decretum de editione, & usu sacrorum librorum.

INSVPER *eadem sacrosancta Synodus considerans non parum utilitatis accedere posse Ecclesiæ Dei, si ex omnibus latinis editionibus, quæ circumferuntur, sacrorum librorum, quænam pro authentica habenda sit, innotescat; statuit, & declarat, ut hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quæ longo tot sæculorum usu in ipsa Ecclesia probata est, in publicis lectionibus, disputationibus, prædicationibus, & expositionibus pro authentica habeatur; & ut nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, uel præsumat.*

PRAETEREA, *ad coercenda petulantia ingenia, decernit, ut nemo suæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificatio-*

nem doctrinæ Christianæ pertinentium, sacram scripturam ad suos sensus contorquens, contra eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cuius est iudicare de uero sensu, & interpretatione scripturarum sanctarum, aut etiam contra unanimem consensum Patrum, ipsam scripturam sacram interpretari audeat, etiam si huiusmodi interpretationes nullo unquam tempore in lucē edendæ forent. Qui contra fecerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis a iure statutis puniantur.

Sed & impressoribus modum in hac parte, ut par est, imponere uolens, qui iam sine modo, hoc est, putantes sibi licere quidquid libet sine licentia superiorum Ecclesiasticorum, ipsos sacræ scripturæ libros, & super illis annotationes, & expositiones quorumlibet indifferenter, sæpe tacito, sæpe etiam ementito prælo, &, quod grauius est, sine nomine auctoris imprimunt; alibi etiam impressos libros huiusmodi temere uenales habent: decernit, & statuit, ut posthac sacra scriptura, potissimum uero hæc ipsa uetus, & uulgata editio, quamemendatissime imprimatur: nulliq. liceat imprimere, uel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris: neque illos in futurum uendere, aut etiam apud se retinere, nisi primum examinati, probatiq. fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. Et si regulares fuerint, ultra examinationem, & probationem huiusmodi, licentiam quoque a suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicāt, uel euulgant, nisi antea examinati probatiq. fuerint, eisdem pœnis subiaceant, quibus impressores. Et qui eos habuerint, uel legerint, nisi prodiderint auctorem, pro auctoribus habeantur. Ipsa uero huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideo in fronte libri, uel scripti, uel impressi, authentice appareat: idq. totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat, ut probanda probentur, & reprobentur improbanda. Post hæc temeritatem illam reprimere uolens, qua ad profana quæque conuertuntur, & torquentur uerba, & sententiæ sacræ scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, uana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos; mandat, & præcipit ad tollendam huiusmodi irreuerentiam, & contemptum, ne de cetero quisquam quomodolibet uerba scripturæ sacræ ad hæc, & similia audeat usurpare; ut omnes huius generis homines temeratores, & uiolatores uerbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Episcopos coerceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

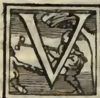
SESSIO QVINTA

CELEBRATA DIE XVII

MENSIS IVNII,

M. D. XLVI.

Decretum de peccato originali.

T fides nostra Catholica, sine qua impoßibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra, & illibata permaneat; & ne populus Christianus omni uento doctrinæ circumferatur; cum serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiusq. remedio non solum noua, sed uetera etiam dißidia excitauerit: sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere uolens, sacrarum scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatißimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

Si quis non confitetur, primum hominem Adam cum mandatum Dei in Paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisseq. per offensam præuaricationis huiusmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, qui mortis deinde habuit imperium, hoc est Diaboli, totumq. Adam per illam præuaricationis offensam, secundum corpus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit.

Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & non eius propagini asserit nocuisse; & acceptam a Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit, sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem, & pœnas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ: anathema sit: cum contradicat Apostolo dicenti: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine unum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inest unicuique proprium, uel per humanæ naturæ uires, uel per aliud remedium asserit tolli, quam per meritum unius mediato-

ris Domini nostri Iesu Christi, qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis iustitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ rite collatum, tam adultis quam paruulis applicari: anathema sit: quia non est aliud nomen sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. unde illa uox: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

Si quis paruulos recentes ab uteris matrum baptizandos negat, etiam si fuerint a baptizatis parentibus orti; aut dicit in remißionem quidem peccatorũ eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad uitam æternam consequendam; unde fit consequens, ut in eis forma Baptismatis, in remißionem peccatorum non uera, sed falsa intelligatur: anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id, quod dixit Apostolus: Per unum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica ubique diffusa semper intellexit. propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semet ipsis adhuc committere potuerunt, in remißionem peccatorum ueraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione cõtraxerunt. Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

Si quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat; aut etiam asserit non tolli totum id, quod ueram, & propriam peccati rationem habet; sed illud dicit tantum radi, aut non imputari: anathema sit. in renatis enim nihil odit Deus, quia nihil est damnationis ijs, qui uere consepulti sunt cum Christo per baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulant, sed ueterem hominem exuentes & nouum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti, effecti sunt, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, ita ut nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, uel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed uiriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non ualet: quinimmo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiã Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod uere, & proprie in renatis peccatũ sit, sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. si quis autem contrarium senserit; anathema sit.

Declarat tamen hæc ipsa sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali, agitur, beatam & immaculatam uirginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse constitutiones felicis recordationis Xysti Papæ quarti, sub pœnis in eis cõstitutionibus contẽtis, quas innouat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *sacrosancta Synodus, pijs summorum Pontificum, & probatorum Conciliorum constitutionibus inhærens, easq. amplectens, & illis adijciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbenda, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alii locorum Ordinarii eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ scripturæ expositionem, & interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & aliis locorum Ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cetero uero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explicare poßint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit & inualida. In ecclesiis autem Metropolitanis, uel Cathedralibus, si ciuitas insignis, uel populosa, ac etiam in collegiatis existentibus in aliquo insigni opido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, ubi nulla præbenda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, primo uacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum usum ipso facto perpetuo constituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, uel non sufficiens præbenda foret, Metropolitanus, uel Episcopus ipse per aßignationem fructuum alicuius simplicis beneficii, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, uel per contributionem beneficiatorum suæ ciuitatis, & diœcesis, uel alias prout commodius fieri poterit, de Capituli consilio ita prouideat, ut ipsa sacræ scripturæ lectio habeatur, ita tamen ut quæcumque aliæ lectiones, uel consuetudine, uel quauis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur. Ecclesiæ uero, quarum annui prouentus tenues fuerint, & ubi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non poßit, saltem magistrum habeant ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui clericos, aliosq. scholares pauperes grammaticam gratis doceat, ut deinceps ad ipsa sacræ scripturæ studia, annuente Deo, transire poßint. ideoq. illi magistro grammatices uel alicuius simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, aßignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: uel ex capitulari, uel episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: uel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ ecclesiæ, & diœcesi accommodam, ne pia hæc, utilis, atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur. In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio sacræ scripturæ habeatur. Qua*

in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus uero aliorum Regularium, in quibus studia commode uigere possunt, sacræ scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, uel prouincialibus aßignetur dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, & ceterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosißimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate, & caritate ad Catholicæ fidei defensionem, & incrementum, sanæq. doctrinæ conseruationem, & propagationem instituatur: & ubi instituta foret, & negligeretur, restituatur. Et ne sub specie pietatis impietas disseminetur; statuit eadem sancta Synodus neminem ad huiusmodi lectionis officium tam publice, quam priuatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de uita, moribus, & scientia examinatus, & approbatus non fuerit; quod tamen de lectoribus in Claustris monachorum non intelligatur.

CAPVT II.

DOCENTES *uero ipsam sacram scripturam dum publice in scholis docuerint, & scholares, qui in ipsis scholis student, priuilegijs omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, & beneficiorum suorum in absentia a iure communi concessis, plene gaudeant, & fruantur. Quia uero Christianæ Reipublicæ non minus necessaria est prædicatio Euangelij, quam lectio, & hoc est præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitime impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si uero contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij uiros idoneos assumere teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum. si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat ultioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque parochiales, uel alias curam animarũ habentes, ecclesias quocumque modo obtinent, per se, uel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis sollennibus, plebes sibi commissas, pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus uerbis, docendo ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem; annunciandoq. eis cum breuitate, & facilitate sermonis uitia, quæ eos declinare, & uirtutes quas sectari oporteat; ut pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi ualeant. id uero si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet; etiam si ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, uel unitæ, modo re ipsa in diœcesi sint, prouida pastoralis Episcoporum solicitudo non desit, ne illud impleatur: Paruuli petierunt panem, & non erat qui*

frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur, ita ut, etiam si ei sic expedire uisum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id praestet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Si quae uero parochiales ecclesiae reperiantur subiectae monasterijs in nulla diaecesi existentibus, si Abbates, & regulares Praelati in praedictis negligentes fuerint; a Metropolitanis, in quorum prouincijs diaeceses ipsae sitae sunt, tamquam; quo ad hoc, Sedis Apostolicae delegatis, compellantur. neque huius Decreti executionem consuetudo, uel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio siue recursus impedire ualeat, quousque desuper a competenti iudice, qui summarie, & sola facti ueritate inspecta procedat, cognitum, & decisum fuerit. Regulares uero cuiuscumque ordinis, nisi a suis superioribus de uita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in ecclesiis suorum ordinum, praedicare non possint: cũ qua licentia personaliter se coram Episcopis praesentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam praedicare incipiant. In ecclesiis uero, quae suorum ordinum non sunt, ultra licentiam suorum superiorum, etiam Episcopi licentiã habere teneantur; sine qua in ipsis ecclesiis non suorum ordinum nullo modo praedicare possint. ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.

Si uero, quod absit, praedicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiam si in monasterio sui, uel alterius ordinis praedicet; Episcopus ei praedicationem interdicat. Quod si haereses praedicauerit, contra eum secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedat; etiam si praedicator ipse generali, uel speciali priuilegio exemptum se esse praetenderet. quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, & tamquam Sedis Apostolicae delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis praedicator, uel ex falsis informationibus, uel alias calumniose uexetur, iustamue de eis conquerendi occasionem habeat.

Caueant praeterea Episcopi, ne aliquem uel eorum, qui cum sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum uiuunt; uel presbyterorum saecularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum praetextu, in sua ciuitate, uel diaecesi praedicare permittant, donec ab ipsis Episcopis super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur; a qua priuilegia huiusmodi nisi tacita ueritate, & expresso mendacio ab indignis extorqueri uerisimile non est. Quaestores uero elemosynarij, qui etiam quaestuarij uulgo dicuntur, cuiuscunque condicionis existant nullo modo nec per se, nec per alium praedicare praesumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinarijs locorum; priuilegijs quibuscumque non obstantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post festum beati Iacobi Apostoli.

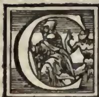
Prorogata deinde fuit Sessio ad diem. XIII. mensis Ian. M. D. XLVII.

SESSIO SEXTA

CELEBRATA DIE XIII MENSIS IANVARII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE IVSTIFICATIONE.

PROOEMIVM.

Cum hoc tempore non sine multarum animarum iactura, & graui ecclesiasticæ unitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina: ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctißimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertij, Reuerendißimis Dominis, Dominis Io. Maria de Monte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis; exponere intendit omnibus Christi fidelibus ueram sanamq. doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ Christus Iesus fidei nostræ auctor, & consummator, docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti Decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Cap. I.

Primum declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probe, & sincere intelligendam, oportere, ut unusquisque agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent; facti immun-

di, &, ut Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, usque adeo serui erant peccati, & sub potestate Diaboli ac mortis, ut non modo gentes per uim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam litteram legis Moysi, inde liberari, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, uiribus licet attenuatum, & inclinatum.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi. Cap. II.

Quo factum est, ut cælestis pater, pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Christum Iesum filium suum, & ante legem, & legis tempore multis sanctis patribus declaratum, ac promissum, cum uenit beata illa plenitudo temporis, ad homines miserit, ut & Iudæos, qui sub lege erant, redimeret; & gentes, quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent; atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris, non solum autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

Qui per Christum iustificantur. Cap. III.

Verum, etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. nam sicut reuera homines nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti; cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant: ita nisi in Christo renascerentur, numquam iustificarentur; cum ea renascentia per meritum passionis eius gratia, qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitq. in regnum filij dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum.

Insinuatur descriptio iustificationis impii, & modus eius in statu gratiæ. Cap. IIII.

Quibus uerbis iustificationis impij descriptio insinuatur, ut sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam, Iesum Christum, saluatorem nostrum. quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius uoto fieri non potest: sicut scriptum est: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit. Cap. V.

Declarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis a Dei per Christum Iesum præueniente gratia sumendum esse, hoc est, ab eius uocatione, qua nullis eorum existentibus meritis uocantur; ut, qui per peccata a Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ libere assentiendo, & cooperando, disponantur: ita ut tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui illam & abijcere potest: neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua uoluntate possit. unde in sacris litteris cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos: libertatis nostræ admonemur. Cum respondemus: Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur: Dei nos gratia præueniri confitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes uera esse, quæ diuinitus reuelata, & promissa sunt, atque illud in primis, a Deo iustificari impiū per gratiā eius, per redemptionem, quæ est in Christo Iesu: & dum peccatores se esse intelligentes, a diuinæ iustitiæ timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumq. tamquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, & detestationem; hoc est, per eam pænitentiam, quam ante Baptismum agi oportet: denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare nouam uitā, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quod inquirentibus se remunerator sit. Et, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Et, Timor Domini expellit peccatum. Et, Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum, in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum uestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare quæcumque mandaui uobis. Denique, Præparate corda uestra Domino.

Quid sit iustificatio impii, & quæ eius caussæ. Cap. VII.

Hanc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio, & renouatio interioris hominis per uoluntariam susceptionem gratiæ, & donorum. unde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, ut sit hæres secundum spem uitæ æternæ. Huius

iustificationis caussæ sunt, finalis quidem, gloria Dei, & Christi, ac uita æterna: efficiens uero, misericors Deus, qui gratuito abluit, & sanctificat, signans, & ungens spiritu promissionis sancto; qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus unigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui cum essemus inimici, propter nimiam caritatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis iustificationem meruit, & pro nobis Deo patri satisfecit: instrumentalis item, sacramentum Baptismi: quod est sacramentum fidei, sine qua nulli umquam contigit iustificatio: demum unica formalis caussa est iustitia Dei; non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit; qua uidelicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ; & non modo reputamur, sed uere iusti nominamur, & sumus, iustitiam in nobis recipientes unusquisque suam secundum mensuram, quam spiritus sanctus partitur singulis prout uult, & secundum propriam cuiusque dispositionem, & cooperationem. quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritum sanctum caritas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iustificantur, atque ipsis inhæret. unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & caritatem. nam fides, nisi ad eam spes accedat, & caritas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis eius uiuum membrum efficit. qua ratione uerissime dicitur, Fidem sine operibus mortuam, & otiosam esse. Et, In Christo Iesu neque circumcisionem aliquid ualere, neque præputium; sed fidem, quæ per caritatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi sacramentum ex Apostolorum traditione cathecumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, uitam æternam præstantem; quam sine spe, & caritate fides præstare non potest. unde & statim uerbum Christi audiunt: Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Itaque ueram, & Christianam iustitiam accipientes, eam ceu primam stolam pro illa, quam Adam sua inobedientia sibi, & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, ut eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant uitam æternam.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari. Cap. VIII.

Cum uero Apostolus dicit, iustificari hominem per fidem, & gratis; ea uerba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; ut scilicet per fidem ideo iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium, fundamentum, & radix omnis iustificationis: sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: Gratis autem iustificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur. si enim gra-

tia est, iã nõ ex operibus: alioquin, ut idẽ Apostolus *inquit, gratia iã nõ est gratia.*

Contra inanem hæreticorum fiduciam. Cap. IX.

Quamuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa umquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen, fiduciam, & certitudinem remißionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, uel dimissa esse dicendum est; cum apud hæreticos, & schismaticos poßit esse, immo nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiã Catholicam contentione prædicetur uana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui uere iustificati sunt, absque ulla omnino dubitatione apud semet ipsos statuere se esse iustificatos, neminemq. a peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse; atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici; quasi qui hoc non credit, de Dei promißis, deq. mortis, & resurrectionis Christi efficacia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deq. Sacramentorum uirtute, & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum se ipsum, suamq. propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest; cum nullus scire ualeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

De acceptæ iustificationis incremento. Cap. X.

Sic ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de uirtute in uirtutem, renouantur, ut Apostolus inquit, de die in diem: hoc est mortificando mẽbra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, *& Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam acceptam, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur; sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne uerearis usque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc uero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: Da nobis* Domine *fidei, spei, & caritatis augmentum.*

De obseruatione mandatorum, deque illius necessitate, & possibilitate. Cap. XI.

Nemo autem, quantumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a patribus sub anathemate prohibita uoce uti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impoßibilia. nam Deus impoßibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod poßis, & petere quod non poßis, & adiuuat, ut poßis. Cuius mandata grauia non sunt; cuius iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt filij Dei, Christum diligunt: qui autem diligunt eum, ut ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod utique cum diuino auxilio præstare poßunt. licet enim in hac mortali uita quan

tumuis sancti, & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quae etiam uenialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti. nam iustorum illa uox est & humilis, & uerax: Dimitte nobis debita nostra, quo fit, ut iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in uia iustitiae sentire debeant, quo liberati iam a peccato, serui autem facti Deo, sobrie, iuste, & pie uiuentes proficere possunt per Christum Iesum, per quem accessum habuerunt in gratiam istam. Deus namque sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet, putans fide sola se haeredem esse constitutum, haereditatemq. consecuturum, etiam si Christo non compatiatur, ut & conglorificetur. nam & Christus ipse, ut inquit Apostolus, cum esset filius Dei, didicit ex ijs, quae passus est, obedientiam; & consummatus, factus est omnibus, obtemperantibus sibi, caussa salutis aeternae. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quod ij, qui in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed unus accipit brauium: sic currite, ut comprehendatis. Ego igitur sic curro, non quasi in incertum: sic pugno, non quasi aerem uerberans, sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo: ne forte, cum alijs praedicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus: Satagite, ut per bona opera certam uestram uocationem, & electionem faciatis. hac enim facientes, non peccabitis aliquaudo. Vnde constat eos orthodoxae religionis doctrinae aduersari, qui dicunt, iustum in omni bono opere saltem uenialiter peccare, aut, quod intolerabilius est, poenas aeternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt, in omnibus operibus iustos peccare, si in illis suam ipsorum socordiam excitando, & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, ut in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur aeternam; cum scriptum sit: Inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem; & de Mose dicat Apostolus, quod respiciebat in remuneratione.

Praedestinationis temerariam praesumptionem cauendam esse. Cap. XII.

Nemo quoque quandiu in hac mortalitate uiuitur, de arcano diuinae praedestinationis mysterio usque adeo praesumere debet, ut certo statuat se omnino esse innumero praedestinatorum: quasi uerum esset, quod iustificatus aut amplius peccare non possit, aut si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam nisi ex speciali reuelatione sciri non potest, quod Deus sibi elegerit.

De perseuerantiae munere. Cap. XIII.

Similiter de perseuerantiae munere, de quo scriptum est: Qui perseuerauerit usque in finem, hic saluus erit: quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, qui stat, statuere, ut perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere: nemo sibi certi aliquid absoluta certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent.

Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans uelle, & perficere. Verumtamen qui se existimant stare, uideant ne cadant, & cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus, in uigilijs, in elemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & castitate. formidare enim debent, scientes quod in spem gloriæ, & nundum in gloria renati sunt, de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum Diabolo; in qua uictores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: Debitores sumus non carni, ut secundum carnem uiuamus: si enim secundum carnem uixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.

De lapsis, & eorum reparatione. Cap. XIIII.

Qui uero ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi ammissam gratiam recuperare procurauerint. hinc enim iustificationis modus est lapsi reparatio, quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti Patres apte nuncuparunt. Etenim pro ijs, qui post Baptismum in peccata labuntur, Christus Iesus Sacramentum instituit pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est, Christiaui hominis pœnitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali; eaq. contineri non modo cessationem a peccatis, & eorum detestationem, aut cor contritum, & humiliatum, uerum etiam eorundem sacramentalem confessionem saltem in uoto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem: itemq. satisfactionem per ieiunia, elemosynas, orationes, & alia pia spiritalis uitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quæ uel Sacramento, uel Sacramenti uoto una cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali: quæ, ut sacræ litteræ docent, non tota semper, ut in Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quam acceperunt, ingrati Spiritũ sanctum contristauerunt, & templum Dei uiolare non sunt ueriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto unde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ secundum Deum tristitia est, pœnitentiam in salutem stabilem operatur. Et rursus: Pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam sed non fidem. Cap. XV.

ADVERSVS etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces sermones, & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptam iustificationis gratiam amitti; diuinæ legis doctrinam defendendo, quæ a regno Dei non solum infideles excludit,

excludit, sed & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, ceterosq. omnes qui letalia committunt peccata; a quibus cũ diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deq. ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

Hac igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli uerba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor uester non est inanis in Domino. non enim iniustus est Deus, ut obliuiscatur operis uestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiam uestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideo bene operantibus usque in finem, & in Deo sperantibus proponenda est uita æterna, & tamquam gratia filijs Dei per Christum Iesum misericorditer promissa; & tamquam merces ex ipsius Dei promißione bonis ipsorum operibus, & meritis fideliter reddenda. hæc est enim illa corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius. cum enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquam uitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter uirtutem influat, quæ uirtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur; & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quominus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius uitæ statu satisfecisse, & uitam æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, uere promeruisse censeantur: cum Christus Saluator noster dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum: sed fiet in eo fons aquæ salientis in uitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iustitia Dei. quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur: illa eadem Dei *est, quia a Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque uero illud omittendum est, quod licet bonis operibus in sacris litteris usqueadeo tribuatur, ut etiam qui uni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede cariturum: & Apostolus testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, ut Christianus homo in se ipso uel confidat, uel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, ut eorum uelit esse merita, quæ sunt ipsius dona. Et quia in multis offendimus omnes, unusquisque sicut misericordiam, & bonitatem, ita seueritatem, & iudicium ante oculos habere debet, neque se ip-*

sum aliquis, etiam si nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum uita non humano iudicio examinanda, & iudicanda est, sed Dei: qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc laus erit unicuique a Deo, qui, ut scriptum est, reddet unicuique secundum opera sua.

Post hanc catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmiterq. receperit, iustificari non poterit; placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere: ut omnes sciant non solum quid tenere, & sequi, sed etiam quid uitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

SI quis dixerit, hominem suis operibus, quæ uel per humanæ naturæ uires, uel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Iesum Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc solum diuinam gratiam per Christum Iesum dari, ut facilius homo iuste uiuere, ac uitam æternam promereri posit; quasi per liberum arbitrium sine gratia utrumque, sed ægre tamen, & difficulter posit; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sine præueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pænitere posse sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

CANON. IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium a Deo motum, & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque uocanti, quo ad obtinendam iustificationis gratiam se disponat, ac præparet, neque posse dissentire si uelit, sed ue lut inanime quoddam nihil omnino agere, mereq. pasiiue se habere; anathema sit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium post Adæ peccatum amissum, & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, immo titulum sine re, figmentum denique a satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non esse in potestate hominis, uias suas malas facere, sed mala opera ita, ut bona, Deum operari, non permißiue solum, sed etiam proprie, & per se, adeo ut sit proprium eius opus non minus proditio Iudæ, quam uocatio Pauli; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacumque ratione facta sint, uere esse peccata, uel odium Dei mereri, aut, quanto uehementius quis nititur se disponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, uel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, sola fide impium iustificari, ita ut intelligat nihil aliud requiri, quod ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ uoluntatis motu præparari, atque disponi; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, homines sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iustificari uel sola imputatione iustitiæ Christi, uel sola peccatorum remißione, exclusa gratia, & caritate, quæ in cordibus eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, fidem iustificantem nihil aliud esse, quam fiduciam diuinæ misericordiæ peccata remittentis propter Christum, uel eam fiduciam solam esse qua iustificamur; anathema sit,

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remißionem peccatorum assequendam necessarium esse, ut credat certo, & absque ulla hæsitatione propriæ infirmitatis,

& indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa; anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominem a peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quod ſe abſolui, ac iuſtificari certo credat; aut neminem uere eſſe iuſtificatum niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatum; et hac ſola fide abſolutionem, & iuſtificationem perfici; anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit, hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide ad credendum, ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum; anathema ſit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud uſque in finem perſeuerantiæ donum ſe certo habiturum abſoluta, & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc ſpeciali reuelatione didicerit; anathema ſit.

CANON XVII.

Si quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad uitam contingere dixerit; reliquos uero omnes, qui uocantur, uocari quidem, ſed gratiam non accipere, utpote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; anathema ſit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit, Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto eſſe ad obſeruandum impoßibilia; anathema ſit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum eſſe in Euangelio præter fidem, cetera eſſe indifferentia, neque præcepta, neque prohibita, ſed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos; anathema ſit.

CANON XX.

Si quis hominem iuſtificatum, & quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obſeruantiam mandatorum Dei, & Eccleſiæ, ſed tantum ad credendum; quaſi uero Euangelium ſit nuda, & abſoluta promißio uitæ æternæ ſine condicione obſeruationis mandatorum; anathema ſit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Chriſtum Ieſum a Deo hominibus datum fuiſſe ut redemptorem, cui fidant, non etiam ut legiſlatorem, cui obediant; anathema ſit.

CANON XXII.

Si quis dixerit, iustificatum uel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseuerare posse, uel cum eo non posse: anathema sit.

CANON XXIII.

Si quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam ammittere, atque ideo eum, qui labitur, & peccat, numquam uere fuisse iustificatum, aut contra, posse in tota uita peccata omnia, etiam uenialia, uitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.

CANON XXXIIII.

Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam non augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo, & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ caussam; anathema sit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iustum saltem uenialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri, tantumq. ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare, sperare æternam retributionem a Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si bene agendo, & diuina mandata custodiendo usque in finem perseuerauerint; anathema sit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit, nullum esse mortale peccatum, nisi infidelitatis, aut nullo alio, quantumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti; anathema sit.

CANON XXVIII.

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse ueram fidem, licet non sit uiua; aut eum, qui fidem sine caritate habet, non esse Christianum; anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gra-

tiam resurgere; aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine sacramento pænitentiæ, prout sancta Romana, & uniuersalis Ecclesia a Christo domino, & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit, & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pænitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ, uel in hoc sæculo uel in futuro, in Purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere possit: anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur; anathema sit.

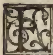
CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius uiuum membrum est, fiunt, non uere mereri augmentum gratiæ, uitam æternam, & ipsius uitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione a sancta Synodo hoc præsenti Decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, uel meritis Iesu Christi Domini nostri, derogari, & non potius ueritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione. Cap. I.

Adem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatosq. in Clero, & Populo Christiano mores emendandos se accingere uolens, ab ijs, qui maioribus ecclesiis præsunt, initium censuit esse sumendum. integritas enim præsidentium salus est subditurum. Confidens itaque per Domini, ac Dei nostri misericordiam, prouidamq. ipsius Dei in terris Vicarii solertiam omnino futurum, ut ad ecclesiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumq. prior uita, ac omnis ætas, a puerilibus exordijs usque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia ecclesiasticæ laudabiliter acta, testimonium præbeat, secun-

dum uenerabiles beatorum Patrum sanctiones assumantur : omnes patriarchalibus, primatialibus, metropolitanis, & cathedralibus ecclesiis quibuscumque quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos esse uult, ut attendentes sibi, & uniuerso gregi, in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, uigilent, sicut Apostolus præcipit, in omnibus laborent, & ministerium suum impleant : implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant; atque ouium suarum, quarum sanguis de eorum est manibus a supremo iudice requirendus, custodiæ minime incumbant: cum certissimum sit non admitti pastoris excusationem, si lupus oues comedit, & pastor nescit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod uehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenaq. cælestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curijs uagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos : placuit sacrosanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in dissuetudinem abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum uirtute præsentis Decreti innouat : ac ulterius pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere, atque sancire. Si quis a patriarchali, primatiali, metropolitana, seu cathedrali ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure commissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, & seu iustis, & rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit : quartæ partis fructuum unius anni, fabricæ ecclesiæ, & pauperibus loci per superiorem ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseuerauerit; aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat. Crescente uero contumacia, ut seueriori sacrorum canonum censuræ subyciatur, Metropolitanus Suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum uero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrenda, infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur : qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

CAPVT II.

EPISCOPIS *inferiores, quæuis beneficia ecclesiastica personalem residentiam de iure, siue consuetudine exigentia, in titulum, siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinarijs, quemadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, locorum, & personarum qualitate pensata, expediens uidebitur, opportunis iuris remedijs residere cogantur :*

nulliq. priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, suffragentur. Indulgentijs uero, & dispensationibus temporalibus, ex ueris, & rationabilibus causis tantum concessis, & coram Ordinario legitime probandis, in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tamquam in hac parte a Sede Apostolica delegatorum, prouidere ut per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus negligatur; nemini, quo ad hoc, priuilegio, seu exemptione quacumque suffragante.

CAPVT III.

Ecclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant. Et nemo sæcularis clericus cuiusuis personalis, uel regularis, extra monasterium degens, etiã sui ordinis priuilegij prætextu, tutus censeatur, quominus, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc a Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi ualeat.

CAPVT IIII.

Capitula cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum, illorumq. personæ, nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint, quominus a suis Episcopis, & alijs maioribus Prælatis per se ipsos solos, uel illis, quibus sibi uidebitur, adiunctis, iuxta canonicas sanctiones, toties, quoties opus fuerit, uisitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apostolica, possint, & ualeant.

CAPVT V.

Nulli Episcopo liceat cuiusuis priuilegij prætextu pontificalia in alterius diœcesi exercere, nisi de Ordinarij loci expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum. si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio pontificalium, & sic ordinati ab executione ordinum sint ipso iure suspensi.

Indictio futuræ Sessionis.

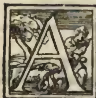
Placet ne uobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis, feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies tertia mensis Martij? Responderunt, Placet.

SESSIO SEPTIMA.

CELEBRATA DIE III MENSIS MARTII, M. D. XLVII.

DECRETVM DE SACRAMENTIS.

PROOEMIVM.

D consummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedenti proxima Sessione uno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum uisum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis uera iustitia uel incipit, uel cœpta augetur, uel amissa reparatur: propterea sacrosancta æcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa sanctissima ipsa Sacramenta hac nostra tempestate tum de damnatis olim a Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnopere officiunt; sanctarum scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit: reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem, deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editura.

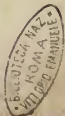
DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON. I.

SI quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia a Iesu Christo, Domino nostro, instituta; aut esse plura, uel pauciora, quam septem, uidelicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem non esse uere, & proprie Sacramentum; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ legis Sacramenta a Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia cærimoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, ut nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum uoto per solam fidem homines a Deo gratiam iustificationis adipisci: licet omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non continere gratiam, quam significant; aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ, uel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiam si rite ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est signum quoddam spiritale, & indelebile, unde ea iterari non possunt; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, Christianos omnes in uerbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, in ministris, dum Sacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum, aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere, aut conferre Sacramentum; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in sollenni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato a ministris pro libito omitti; aut in nouos alios per quemcumque ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

DE BAPTISMO.

CANON I.

SI quis dixerit, Baptismum Ioannis habuisse eandem uim cum Baptismo Christi; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam ueram, & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideo uerba illa Domini nostri Iesu Christi; Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritu sancto; ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium ecclesiarum mater est, & magistra, non esse ueram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse uerum Baptismum; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si uelit, gratiam amittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem uniuersæ legis Christi seruandæ: anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ uel scripta, uel tradita sunt; ita ut ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis summittere uoluerint; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriam, ut uota omnia, quæ post Baptismum fiunt, ui promißionis, in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant; quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detrahatur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi uel dimitti, uel uenialia fieri; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, uerum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cum ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit:

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse Batizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, uel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse; ac propterea cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos; aut præstare omitti eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

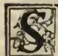
CANON XIIII.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse,

dos esse an ratum habere uelint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt; & ubi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam uitam cogendos, nisi ut ab Eucharistiæ, aliorumq. Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DE CONFIRMATIONE.

CANON. I.

I quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cærimoniam esse, & non potius uerum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quandam, qua adolescentiæ proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, iniurios esse spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati uirtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Adem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & Legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, ut sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

CAPVT I.

AD cathedralium ecclesiarum regimen nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, litterarumq. scientia, iuxta constitutionem Alexandri tertij, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam, præditus assumatur.

CAPVT II.

NEMO, quacumque etiam dignitate, gradu, aut praeminentia præfulgens, plures metropolitanas, seu cathedrales ecclesias, in titulum, siue commendam, aut alio quouis nomine contra sacrorum Canonum instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum ualde felix sit ille censendus, cui unam ecclesiam bene, ac fructuose, & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit.

Qui autem plures ecclesias contra præsentis Decreti tenorem nunc detinent, una, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, alias infra annum dimittere teneantur, alioquin ecclesiæ ipsæ, ultimo obtenta dumtaxat excepta, eo ipso uacare censeantur.

CAPVT III

Inferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere ualeant, iuxta constitutionem Alexandri tertij, in Lateranensi, quæ incipit; Quia nonnulli; & aliam Gregorij decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Licet canon, editam, conferantur. aliter autem facta collatio, siue prouisio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœnas constitutionis Concilii generalis, quæ incipit, Graue nimis, se nouerit incursurum.

CAPVT IIII.

Quicumque de cetero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per uiam unionis ad uitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine, & titulo contra formam sacrorum Canonum, & præsertim constitutionis Innocentii tertii, quæ incipit, De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis, iuxta ipsius constitutionis dispositionem, ipso iure, etiam præsentis Canonis uigore, priuatus existat.

CAPVT V.

Ordinarii locorum quoscumque plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere districte compellant; & alias procedant iuxta constitutionem Gregorij decimi, in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, Ordinarii: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat, addens insuper, quod ipsi Ordinarii etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum aßignationem omnino prouideant, ut animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequijs minime defraudentur: Appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputione, & illorum inhibitionibus in præmißis nemini suffragantibus.

CAPVT VI.

Vniones perpetuæ, a quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tamquam a Sede Apostolica delegatis, poßint: & quæ per subreptionem uel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ uero, quæ a dicto tempore citra concessæ, nondum in toto, uel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ

deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis, aut alias rationabilibus causis coram loci Ordinario, uocatis quorum interest, uerificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a Sede Apostolica declaratum fuerit, uiribus omnino careant.

CAPVT VII.

Beneficia ecclesiastica curata, quæ cathedralibus, collegiatis, seu aliis ecclesiis, uel monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuo unita, & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis uisitentur: qui solicite prouidere procurent, ut per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinariis pro bono eccclesiarum regimine aliter expedire uidebitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, uel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: Appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inbibitionibus quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

CAPVT VIII.

Locorum Ordinarii ecclesias quascumque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annis uisitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, ut, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, alijsque debitis obsequijs minime defraudentur: Appellationibus, priuilegijs, consuetudinibus etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inbibitionibus penitus exclusis.

CAPVT IX.

AD maiores ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus, a iure statutum, suscipiant: & prorogationes ultra sex menses concessæ nulli suffragentur.

CAPVT X.

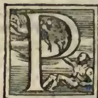
NON liceat Capitulis ecclesiarum, Sede uacante, infra annum a die uacationis, ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, ut aliqui uocant, tam ex iuris communis dispositione, quam etiam cuiusuis priuilegii aut consuetudinis uigore, alicui, qui beneficii ecclesiastici recepti, siue recipiendi

genter, constitutionis Concilij Viennensi, quæ incipit, Quia contingit, forma seruata. quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decreuit proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit uigesima prima mensis Aprilis, præsentis anni. M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS
TRANSFERENDI CONCILII.

Aulus Episcopus, seruus seruorum Dei, uenerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filijs, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus, nostris & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. Regimini uniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officij partes esse putamus, ut, si quid grauius caussa Reip. Christianæ constituendum sit, id non modo tempore opportuno, uerum etiam loco commodo, & idoneo perficiatur. cum itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis sacri œcumenici, & uniuersalis Concilii, alias per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expreßis, de uenerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expreßis causis, usque ad aliud opportunius, & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter carißimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperatorem semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianißimum, conciliata, pari consilio, & assensu sustuleramus & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, uos, nostros, & Apostolicæ Sedis Legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus & deputauerimus, uosq. ad eandem ciuitatem tamquam pacis angelos destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis litteris plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilii huiusmodi opus ex incommoditate loci, aut alias quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportune prouidere uolentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de

Apostolicæ potestatis plenitudine, pariq. consilio et assensu, uobis insimul, aut duobus ex uobis, reliquo legitimo impedimento detento, seu inde forte absente, quandocumque uobis uidebitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem, & opportuniorem, seu tutiorem ciuitatem, de qua uobis etiam uidebitur, transferendi, & mutandi: ac illud in ciuitate Tridentina supprimendi, & dissoluendi: necnon prælatis, & aliјs personis Conciliј huiusmodi, ne in eo ad ulteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris, et pœnis ecclesiasticis inbibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi, et celebrandi, et ad illud Prælatos, & alias personas Conciliј Tridentini huiusmodi etiam sub periuriј, & aliјs in litteris indictionis Conciliј huiusmodi expressis pœnis, euocandi, eidemq. sic translato & mutato Concilio, nomine & auctoritate prædictis, præsidendi, ac in eo procedendi, ceteraq. in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, alias iusta priorum uobis directarũ litterarũ continentiã et tenorẽ: faciendi, statuendi, ordinandi, et exequendi, plenam & liberam Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus potestatem, & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per nos in præmissis factum, statutum, ordinatum, executumue fuerit, idq. facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obseruari: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisq. contrariјs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, uel ei ausu temerario contra ire. si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Pontificatus nostri anno XI.

Fab. Episcopus Spol. B. Motta.

SESSIO OCTAVA

CELEBRATA DIE XI

MENSIS MARTII,

M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilii.

LACET *ne uobis decernere, & declarare de huiusmodi morbo ex præmißis, & aliis allegatis ita manifeste, & notorie constare, ut Prælati in hac ciuitate sine uitæ discrimine commorari, & in ea iccirco inuiti minime retineri poßint, & debeant? itemq. attento receßu multorum Prælatorum post proxime præteritam Seßionem, & attentis protestationibus aliorum quamplurium Prælatorum in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipsius morbi abire uolentium, qui iuste detineri non poßunt, & ex quorum disceßu Concilium uel dissolueretur, uel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreßus impediretur; & attento etiam imminenti periculo uitæ, & aliis causis per aliquos ex Patribus in ipsis congregationibus allegatis, utpote notorie ueris, & legitimis; placet ne uobis similiter decernere, & declarare pro conseruatione, & prosecutione ipsius Concilii securitate uitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem* Bononiæ, *ueluti ad locum magis paratum, salubrem, idoneũ, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidẽ Seßionem iam indictam, statuta die, uigesima prima* Aprilis, *celebrandam esse, & celebrari; & succeßiue ad ulteriora procedendum, donec Sanctißimo Domino nostro, & sacro* Concilio *expedire uidebitur, ut ad hunc, seu alium locum, communicato etiam consilio cum* Inuictißimo Cæsare, Christianißimo Rege, *& aliis regibus ac Principibus Christianis, ipsum* Concilium *reduci poßit, & debeat?*

Responderunt, Placet.

SESSIO NONA

BONONIAE CELEBRATA

DIE XXI MENSIS APRILIS,

M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sesionis.

HAEC sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctißimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertii, eisdem Reuerendißimis Dominis, D. Io. Maria, Episcopo Prænestino de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quod die undecima mensis Martii, præsentis anni, in generali publica Seßione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibusq. agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, urgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reuerendißimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decreuit, & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum esse, sicuti transtulit; itemq. Seßionem pro præsenti die uigesima prima Aprilis, illic indictam, ut de Sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum proposuerat, Canones sancirentur, & promulgarentur, in hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere: consideransq., nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus, maioris hebdomadæ, etiam solemnitatis paschalis, diebus, in proprijs ecclesiis occupatos, aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum acceßisse, quos tamen breui affuturos sperandum est; ac propterea factum esse, ut non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum, & reformationis examinari, & discuti: ut omnia maturo consilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant: bonum, opportunum, & expediens censuit, censetq. Seßionem prædictam, quæ hoc ipso die, ut præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecostes proxime futuram, quo ad ipsas materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, ac prorogat. quam diem & rei gerendæ maxime opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto: quod terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione restringere, & imminuere poßit, & ualeat.

SESSIO DECIMA BONONIAE CELEBRATA DIE II MENSIS IVNII, M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Sessionis.

VAMVIS *hæc sacrosancta œcumenica, & generalis Synodus Sessionem, quæ die uigesima prima mensis Aprilis proxime præteriti, super Sacramentorum, & reformationis materijs, in hac inclita ciuitate* Bononiæ *ex Decreto in Vrbe Tridentina, in publica Sessione, die undecima mensis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas caussas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum* Patrum, *quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam, & prorogandam esse decreuerit: uolens tamen cum ijs, qui non uenerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem sacrosancta Synodus in spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunij præsentis anni millesimi quingentesimi quadragesimi septimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis post festum Natiuitatis beatæ Mariæ Virginis, quæ erit decima quinta mensis Septembris proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam esse, quemadmodum differt, & prorogat: ita tamen, quod prosecutio discußionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinent; interim non omittatur, & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito, & uoluntate, etiam in priuata congregatione, abbreuiare, & prorogare libere poßit, & ualeat.*

Die XIIII Septem. M. D. XLVII, in Congregatione generali, Bononiæ *prorogata fuit Seßio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.*

BVLLA RESVMPTIONIS CONCILII TRIDENTINI, SVB IVLIO III, PONT. MAX.

Vlius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam. Cum ad tollenda religionis nostræ dißidia, quæ in Germania longo tempore non sine totius Christiani ordis perturbatione, & scandalo uiguerunt; bonum, opportunum, & expediens esse uideatur, sicuti etiam carißimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator, semper Augustus, nobis per suas litteras & nuncios significari fecit, ut sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III, *prædecessorem nostrum, indictum, & per nos tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, una cum duobus alijs Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum, & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Seßiones, pluraq. tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq. etiam ad utramque causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tẽpore Pontifices spectat generalia Concilia indicere & dirigere, ut Ecclesiæ pacem, & Christianæ fidei atque orthodoxe religionis incrementum, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane prouincia retroactis temporibus in uera religione, ac sacrorum Conciliorum, & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendaq. maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicarijs debita obedientia, & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit umquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, ut Reges omnes, ac Principes Christiani, iustis, pijsq. nostris in hac re uotis annuant, faueant, atque aßistant: uenerabiles fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnesq. alios & singulos, qui de iure, uel consuetudine, uel priuilegio, Concilijs generalibus interesse debent, quosq. idem prædecessor noster in suis indictionis & alijs quibuscumque desuper confectis & publicatis litteris, Concilio interesse uoluit, per uiscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus, ut proximis futuris Kal. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac uenerabilium fratrũ nostrorum eiusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, le-*

gitimo cessante impedimento, conuenire, & se congregare, ac ipsius Concilii continuationi & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere uelint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, ut eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatem nostram, ualetudinemq., & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilij translatione & suspensione, ceterisq. contrarijs non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis litteris prædictis, quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis, in suo robore permanere uolumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innouamus, uoluit non obstare: irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his a quoquam, quauis auctoritate, scienter, uel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, uoluntatis, & decretorum infringere, uel ei ausu temerario contra ire. Siquis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M. D. L. X V I I I. Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.

M. Card. Crescen.

Rom. Amasæus.

SACROSANCTI

OECVMENICI, ET

GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SESSIO XI.

QVAE EST PRIMA SVB IVLIO III, PONTIFICE MAXIMO, CELEBRATA KAL. MAII. M. D. L I.

Decretum de resumendo Concilio.

Lacet ne uobis ad laudem, & gloriam sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam, & tenorem litterarum Sanctißimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad ulteriora?

Responderunt, Placet.

Indictio futuræ Sessionis.

Lacet ne uobis proximam futuram Seßionem habendam, & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris?

Responderunt, Placet.

SESSIO XII.

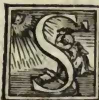
QVAE EST SECVNDA

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE PRIMA SEPT.

M. D. LI.

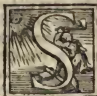
Decretum prorogationis Sesſionis.

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, quæ in proxime præterita Seſsione ſequentem hanc hodie habendam, & ad ulteriora procedendum eſſe decreuerat, cum ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipue cauſa agitur, abſentiam, ac non magnam ceterorum Patrum frequentiam procedere hactenus diſtulerit, de uenerabilium in Chriſto fratrum, & filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuirenſis Archiepiſcoporum, ac ſacri Romani Imperii Principum Electorum, & complurium ipſius, aliarumq. prouinciarum Epiſcoporum, ſub hanc ipſam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq. ſpem concipiens quam plurimos alios, tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationum Prælatos, & ſui officii debito, & hoc exemplo commotos, propediem eſſe uenturos, futuram Seſsionem ad quadrageſimam diem, quæ erit undecima menſis Octobris, proxime ſequentis, indicit, & Concilium ipſum in ſtatu, in quo reperitur, proſequendo. Cum in præteritis Seſsionibus de ſeptem Sacramentis nouæ legis in genere, & in ſpecie de Baptiſmate, & Confirmatione definitum fuerit, ſtatuit, & decernit de ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad faciliorem & commodiorem Prælatorum reſidentiam pertinent, agi & tractari debere; ac monet, & hortatur omnes Patres, ut interim Domini noſtri Ieſu Chriſti exemplo, quantum tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus uacent, ut tandem placatus, qui in ſecula ſit benedictus, Deus corda hominum ad ueræ ſuæ fidei agnitionem, & ſanctæ matris Eccleſiæ unitatem, ac recte uiuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.
QVAE EST TERTIA
SVB IVLIO III, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XI OCT. M. D. LI.

Decretum de sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, etsi in eum finem, non absque peculiari scilicet ductu, gubernatione conuenerit, ut ueram, & antiquam, de fide, & sacramentis, doctrinam exponeret; & ut hæresibus omnibus, & aliis grauißimis incommodis, quibus Dei Ecclesia misere nunc exagitatur, & in multas & uarias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde a principio in uotis habuit, ut stirpitus conuelleret zizaniam execrabilium errorum & schismatum, quam inimicus homo his nostris calamitosis temporibus, in doctrina fidei, usu, & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit. quam alioqui Saluator noster, in Ecclesia sua, tamquam symbolum reliquit eius unitatis, & caritatis: qua Christianos omnes inter se coniunctos, & copulatos esse uoluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam, & sinceram illam de uenerabili hoc, & diuino Eucharistiæ sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo Domino nostro, & eius Apostolis erudita, atque a spiritu sancto, illi omnem ueritatem in dies suggerente edocta, retinuit; & ad finem usque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne post hac de sanctißima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam ut est, hoc præsenti Decreto explicatum, atque definitum.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi, in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento. Cap. I.

Principio docet sancta Synodus, & aperte, ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, post panis, & uini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum uerum Deum, atque hominem, uere, realiter, ac substantialiter sub specie illarũ rerum sensibilium contineri. nec enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cælis aßideat iuxta modũ existendi naturalem; & ut multis nihilominus alijs in locis, sacramen

taliter præsens, sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quã n, etsi uerbis exprimere uix possumus, possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissime credere debemus. ita enim maiores nostri omnes, quotquot in uera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc sacramento disseruerunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in ultima cæna Redemptorem nostrum instituisse; cum post panis, uiniq. benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, disertis, ac perspicuis uerbis testatus est. quæ uerba a sanctis Euangelistis commemorata, & a diuo Paulo postea repetita, cum propriam illam, & apertissimam significationem præ se ferant, secundum quam a Patribus intellecta sunt, indignissimum sane flagitium est, ea a quibusdam contentiosis, & prauis hominibus, ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus ueritas carnis, & sanguinis Christi negatur, contra uniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tamquam columna, & firmamentum ueritatis, hæc, ab impijs hominibus excogitata commenta, uelut Satanica detestata est, grato semper, & memore animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

De ratione institutionis sanctissimi huius sacramenti. Cap. II.

Ergo *Saluator noster, discessurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris uelut effudit, memoriam faciens mirabilium suorum; & in illius sumptione colere nos sui memoriam præcepit, suamq. annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum ueniat. Sumi autem uoluit Sacramentum hoc, tamquam spiritalem animarum cibum, quo alantur, & confortentur uiuentes uita illius, qui dixit: Qui manducat me, & ipse uiuet propter me: tamquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præseruemur. Pignus præterea id esse uoluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoq. symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuiq. nos, tamquam membra arctissima, fidei, spei, & caritatis connexione astrictos esse uoluit, ut id ipsum omnes diceremus, Nec essent in uobis schismata.*

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta. Cap. III.

Commune hoc quidem est sanctissimæ Eucharistiæ cum ceteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacræ, & inuisibilis gratiæ formam uisibilem; uerum illud in ea excellens, & singulare reperitur, quod reliqua sacramenta tunc primum sanctificandi uim habent, cum quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante usum est. nondum enim Eucharistiam de manu Domini Apostoli susceperant, cum uere tamen ipse affirmaret corpus suum esse, quod præbebat. & semper hæc fides in Ecclesia Dei fuit, statim post consecrationẽ, uerum Domini nostri

corpus, uerumq. eius sanguinem sub panis, & uini specie una cum ipsius anima & diuinitate existere, sed corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub uini specie, ex ui uerborum, ipsum autem corpus sub specie uini, & sanguinem sub specie panis, animamq. sub utraque, ui naturalis illius connexionis & concomitantiæ, qua partes Christi Domini, qui iam ex mortuis resurrexit, non amplius moriturus, inter se copulantur. Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore, & anima hypostaticam unionem. Quapropter uerißimum est tantundem sub alterutra specie, atque sub utraque contineri. totus enim, & integer Christus sub panis specie, & sub quauis ipsius speciei parte, totus item sub uini specie, & sub eius partibus existit.

De transubstantiatione. Cap. IIII.

Quoniam *autem Christus, Redemptor noster, corpus suum id, quod sub specie panis offerebat, uere esse dixit, ideo persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, idq. nunc denuo sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & uini, conuersionem fieri totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, & totius substantiæ uini in substantiam sanguinis eius. quæ conuersio conuenienter, et proprie a sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata.*

De cultu, & ueneratione huic sanctissimo sacramento exhibenda. Cap. V.

Nullus *itaque dubitandi locus relinquitur, quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto latriæ cultum, qui uero Deo debetur, huic sanctißimo Sacramento in ueneratione adhibeant. neque enim ideo minus est adorandum, quod fuerit a Christo Domino, ut sumatur, institutum. nam illum eundem Deum præsentem adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum omnes Angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt; quem denique in Galilea ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, pie & religiose admodũ in Dei Ecclesiam inductum fuisse hunc morem, ut singulis annis peculiari quodam, & festo die præcelsum hoc, & uenerabile Sacramentum singulari ueneratione, ac solemnitate celebraretur, utq. in processionibus reuerenter, & honorifice illud per uias, & loca publica circumferretur. æquißimum est enim sacros aliquos statutos esse dies, cum Christiani omnes singulari, ac rara quadam significatione gratos, & memores testentur animos erga cõmunem Dominum, & Redemptorem pro tam ineffabili, & plane diuino beneficio, quo mortis eius uictoria, & triumphus repræsentatur. atque sic quidem oportuit uictricem ueritatem de mendacio, & hæresi triumphũ agere, ut eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta uniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, uel debilitati, & fracti tabescant, uel pudore affecti, & confusi aliquando resipiscant.*

De asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

CONSVETVDO *asseruandi in sacrario sanctam Eucharistiam, adeo antiqua est, ut etiam sæculum Nicæni Concilij agnouerit. Porro deferre ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc usum diligenter in ecclesiis conseruari, præterquam quod cum summa æquitate, & ratione coniunctum est, tum multis in Concilijs præceptum inuenitur, & uetustissimo Catholicæ Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc, & necessarium morem statuit.*

De præparatione quæ adhibenda est, ut digne quis sacram Eucharistiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad sacras ullas functiones quempiam accedere, nisi sancte; certe, quo magis sanctitas, & diuinitas cælestis huius Sacramenti uiro Christiano comperta est, eo diligentius cauere ille debet, ne absque magna reuerentia, et sanctitate ad id percipiendum accedat, præsertim cum illa plena formidinis uerba apud Apostolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium sibi manducat, & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare uolenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: Probet se ipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi contritus uideatur, absque præmissa sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat. quod a Christianis omnibus, etiam ab ijs sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuo seruandam esse decreuit, modo non desit illis copia confessoris. quod si, necessitate urgente, sacerdos absque præuia confessione celebrauerit: quamprimum confiteatur.

De usu admirabilis huius Sacramenti. Caput VIII.

Quoad usum autem recte, & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritaliter, illos nimirum, qui uoto propositum illum panem cælestem edentes, fide uiua, quæ per dilectionem operatur, fructum eius, & utilitatem sentiunt: tertios porro sacramentaliter simul & spiritaliter. hi autem sunt, qui ita se prius probant, & instruunt, ut uestem nuptialem induti ad diuinam hanc mensam accedant. In sacramentali autem sumptione semper in Ecclesia Dei mos fuit, ut laici a sacerdotibus communionem acciperent; sacerdotes autem celebrantes se ipsos cōmunicarent: qui mos tamquam ex traditione Apostolica descendens, iure, ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per uiscera misericordiæ Dei nostri, ut omnes & singuli, qui Christia-

no nomine censentur, in hoc unitatis signo, in hoc uinculo caritatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant, & concordent, memoresq. tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi, Domini nostri, qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria corporis, & sanguinis eius ea fidei constantia, & firmitate, ea animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & uenerentur, ut panem illum supersubstantialem frequenter suscipere poßint, & is uere eis sit animæ uita, & perpetua sanitas mentis: cuius uigore confortati, ex huius miseræ peregrinationis itinere, ad cælestem patriam peruenire ualeant, eundem panem Angelorum, quem modo sub sacris uelaminibus edunt, absque ullo uelamine manducaturi.

Quoniam autem non est satis ueritatem dicere, nisi detegantur, & refellantur errores, placuit sanctæ Synodo hos canones subiungere, ut omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri, uitariq. debeant.

DE SACROSANCTO *Eucharistiæ Sacramento.*

CANON. I.

SI quis negauerit, in sanctißima Eucharistiæ Sacramento contineri uere realiter, & substantialiter corpus, & sanguinem una cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodo esse in eo, ut in signo, uel figura, aut uirtute; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, in sacrosancto Eucharistiæ Sacramento remanere substantiam panis, & uini, una cum corpore, & sanguine Domini nostri Iesu Christi; negaueritq. mirabilem illam, & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ uini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis, & uini: quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptißime Transsubstantiationem appellat; anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, in uenerabili Sacramento Eucharistiæ sub unaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento, non esse corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in usu, dum sumitur, non autem ante, uel post; & in hostijs, seu particulis consecratis, quæ post communionem reseruantur, uel supersunt, non remanere uerum corpus Domini; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, uel præcipuum fructum sanctißimæ Eucharistiæ esse remißionem peccatorum, uel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in sancto Eucharistiæ Sacramento Christum unigenitum Dei filium non esse cultu latriæ, etiam externo, adorandum: atque ideo nec festiua peculiari celebritate uenerandum; neque in proceßionibus secundum laudabilem, & uniuersalem Ecclesiæ sanctæ ritum, & consuetudinem, sollemniter circumgestandum, uel non publice, ut adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idolatras; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam in sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessario distribuendam, aut non licere, ut illa ad infirmos honorifice deferatur; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritaliter tantum manducari, & non etiam sacramentaliter, ac realiter; anathema sit.

CANON IX.

Si quis negauerit omnes, & singulos Christi fideles utriusque sexus, cum ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere sacerdoti celebranti se ipsum communicare; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctißimæ Eucharistiæ Sacramentum; anatema sit. Et ne tantum Sacramentū

indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem ſumatur; ſtatuit, atque declarat ipſa ſanctā Synodus, illis, quos conſcientia peccati mortalis grauat, quantumcunque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Confeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe confeßionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, uel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice diſputando defendere præſumpſerit, eo ipſo excommunicatus exiſtat.

Decretum de reformatione. Cap. I.

EADEM *ſancta Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolicæ Legato, & Nuncijs, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, ut, iuxta proximæ Seßionis decretum, illi in commißis ſibi Eccleſiis eo libentius reſideant, quo facilius, & commodius ſibi ſubiectos regere, & in uita, ac morum honeſtate continere potuerint; illud primum eos admonendos cenſet; ut ſe Paſtores, non percuſſores, eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere, ut nõ in eis dominentur, ſed illos, tamquam filios, & fratres, diligant; elaborentque, ut hortando, & monendo ab illicitis deterreant; ne, ubi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogantur. Quos tamen, ſi quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio: ut illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cum ſæpe plus erga corrigendos agat beneuolentia, quam auſteritas; plus exhortatio, quam comminatio; plus caritas, quam poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatem uirga opus fuerit; tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt: ut ſine aſperitate diſciplina populis ſalutaris, ac neceſſaria conſeruetur; &, qui correcti fuerint, emendentur; aut, ſi reſipiſcere noluerint, ceteri, ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, a uitijs deterreantur, cum ſit diligentis, & pii ſimul Paſtoris officium, morbis ouium lenia primum adhibere fomenta: poſt, ubi morbi grauitas ita poſtulet, ad ueriora, & grauiora remedia deſcendere: ſin autem nec ea quidem proficiant illis ſubmouendis, ceteras ſaltem oues a contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia, querelas, & grauamina ſimulent, & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant; ne remedio, ad innocentiæ præſidium inſtituto ad iniquitatis defenſionem abutantur; atque ut huiuſmodi eorum calliditati, & tergiuerſationi occurratur; ita ſtatuit, & decreuit: In cauſis uiſitationis, et correctionis, ſiue habilitatis, et inhabilitatis, necnõ criminalibus, ab Epiſcopo, ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, ab interlocutoria, uel alio quocumque grauamine, non appelletur: nec Epiſcopus, ſeu Vicarius appellationi huiuſmodi, tamquam friuolæ, deferre teneatur; ſed ea, ac quacumque inhibitione, ab appellationis iudicio emanata, necnon omni ſtylo, & conſuetudine, etiam immemorabili, contraria non obſtante, ad ulteriora ualeat*

leat procedere: nisi grauamen huiusmodi per definitiuam sententiam reparari, uel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorum, & antiquorum canonum statuta illibata persistant.

CAPVT II.

A Sententia Episcopi, uel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, ubi appellationis locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut si ille aliqua de causa suspectus foret, uel ultra duas legales dietas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, uni ex uicinioribus Episcopis, seu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

CAPVT III.

Reus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa, appellans, coram iudice ad quem appellauit, acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis uisis, ad eius absolutionem minime procedat. Is autem, a quo appellatum fuerit, intra .xxx. dies, acta ipsa postulanti gratis exhibeat: alioqui absque illis causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

CAPVT IIII.

Cum uero tam grauia nonnumquam sint delicta, ab ecclesiasticis commissa personis, ut ob eorum atrocitatem e sacris ordinibus deponendæ, & curiæ sint tradendæ sæculari: in quo secundum sacros canones certus Episcoporum numerus requiritur; quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur: propterea statuit, & decreuit: Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra clericum, in sacris etiam presbyteratus ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon uerbalem depositionem; & per se ipsum etiam, ad actualem, atque sollemnem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero a canonibus definito requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi assistentibus, totidem Abbatibus, usum mitræ & baculi, ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate, aut diœcesi reperiri, & commode interesse possint; alioquin alijs personis, in ecclesiastica dignitate constitutis, quæ ætate graues, ac iuris scientia commendabiles existant.

CAPVT V.

Et quoniam post fictas causas, quæ tamen satis probabiles uidentur, interdum accidit, ut nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœna illis Epi-

scoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cum non ferendum sit, ut mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum impunitum sit, uerum etiam alterius delicti ueniam impetret mentienti: iccirco, ut sequitur, statuit, & decreuit: Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, uel delicti, de quo ipse inquirere cœperat; aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur, per se ipsum, tamquam Sedis Apostolicæ delegatus, etiam summariæ cognoscat; ipsamq. gratiam postquam per falsi narrationem, aut ueri taciturnitatem, obtentam esse, legitime constiterit; non admittat.

CAPVT VI.

Quoniam uero subditi Episcopo, tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tamquam iniuria affecti sint, falsa illi crimina obijcere solent; ut, quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius uexationis timor plerumque illum ad inquirenda, & punienda eorum delicta segniorem reddit: iccirco, ne ij magno suo, & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione uagari cogantur; ita statuit, & decreuit: Episcopus, nisi ob causam, ex qua deponendus, siue priuandus ueniret, etiam si ex officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, uel accusationem, siue alio quouis modo procedatur, ut personaliter compareat, nequaquam citetur, uel moneatur. Testes in causa criminali ad informationẽ, uel indicia, seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & si odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis multentur. Causæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant; coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

DECRETVM PROROGATIONIS,

definitionis quattuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & Salui conductus, Protestantibus dandi.

EADEM *sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tamquam uepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentissima ueritatis Catholicæ inquisitione tractatos, plurimis, accuratissimisq. pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissi-*

morum Theologorum sententijs, hos etiam tractabat. An necessarium sit ad salutem, & diuino iure praeceptum, ut singuli Christi fideles sub utraque specie ipsum uenerabile sacramentum accipiant. Et: *Num minus sumat, qui sub altera, quam qui sub utraque communicat.* Et: *An errauerit sancta mater Ecclesia laicos, & non celebrantes Sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando.* Et: *An paruuli etiam communicandi sint.* Sed quoniam ex nobilißima Germaniae prouincia ij, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri a sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, ut ipsis tuto huc uenire, & in hac urbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quae senserint, & postea, cũ libuerit, recedere liceat: sancta ipsa Synodus, licet magno desiderio eorum aduentum multos antea menses expectarit, tamen ut pia mater, quae ingemiscit, & parturit, summopere id desiderans, ac laborans, ut in ijs, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant: confidens Dei misericordia, & sperans fore, ut illi in sanctißimam & salutarem unius fidei, spei, caritatisq. concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem & fidem, ut petierunt, publicam, quam saluumconductum uocant, quod ad se pertinet, eius, qui infrascriptus erit, tenoris, dedit, atque concesit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Seßionem distulit; quam, ut illi commode ei interesse possent, in diem festum conuersionis D. Pauli, quae erit uigesima quinta die mensis Ianuarii, anni sequentis, indixit. Illudq. praeterea statuit, ut in eadem Seßione de sacrificio Missae agatur, propter magnam utriusque rei connexionem; interea Seßione proxima de Paenitentiae, & Extremae unctionis Sacramentis, tranctandum. illam autem die festo D. Catherinae uirginis, & martyris, qui erit uigesima quinta Nouembris, habendam esse decreuit, simulq. in utraque materia reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS
PROTESTANTIBVS DATVS.

SAcrosancta generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem sanctae Sedis Apostolicae, Legato & Nuncijs, omnibus, & singulis, siue Ecclesiasticis, siue saecularibus personis uniuersae Germaniae, *cuiuscumque gradus, status, conditionis, & qualitatis sint, quae ad oecumenicum hoc, & generale Concilium accedere uoluerint, ut de ijs rebus, quae in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere, & tractare, ac ad ipsum oecumenicum Concilium libere, & tuto uenire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quot illis uidebitur, tam scripto, quam uerbo, offerre, proponere, & cum Patribus,*

siue ijs, qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque ullis conuicijs, & contumelijs disputare, necnon, quando illis placuerit, recedere posšint, & ualeant, publicam fidem, & plenam securitatem, quam saluumconductum appellant, cum omnibus, & singulis clausulis, & decretis necessarijs, & opportunis, etiam si specialiter, & non per uerba generalia exprimi deberent, quæ pro expresšis haberi uoluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum spectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, ut, si pro maiori libertate, ac securitate eorum, certos tam pro commisšis, quam pro committendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos sibi beneuolos nominent, etiam si delicta ipsa, quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia, fuerint.

SESSIO XIIII.

QVAE EST QVARTA

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. NOV.

M. D. LI.

Doctrina de sanctissimis Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Apostolicæ Sedis Legato, & Nuncijs; quamuis in Decreto de Iustificatione multus fuerit de Pænitentiæ Sacramento, propter locorum cognitionem, necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, ut non parum publicæ utilitatis retulerit, de eo exactiorem, & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, uniuersis erroribus, Catholica ueritas perspicua, & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

De necesšitate, & institutione Sacramenti Pænitentiæ. Caput. I.

Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, ut iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam, constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remisšionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmentum nostrum, illis etiam uitæ remedium contulit, qui sese postea in peccati seruitutē, &

Dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum uidelicet Pænitentiæ, quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit *quidem Pænitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiam, & iustitiam assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi Sacramento ablui petiuissent, ut, peruersitate abiecta, & eliminata, tantam Dei offensionem cum peccati odio, & pio animi dolore detestarentur. unde propheta ait: Conuertimini, et agite pænitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris: et non erit uobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: Nisi pænitentiam egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorum Petrus peccatoribus Baptismo initiandis, pænitentiam commendans, dicebat: Pænitentiam agite, & baptizetur unusquisque uestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pænitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquam ante Baptismum. Dominus autem Sacramentũ tunc præcipue instituit, cum a mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. Quo tam insigni facto, & uerbis tam perspicuis, potestatem remittendi, & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, post Baptismum lapsos, Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, uniuersorum Patrum consensus semper intellexit. Et Nouatianos, remittendi potestatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Ecclesia Catholica tamquam hæreticos explosit, atque condemnauit. Quare uerissimum hunc illorum uerborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commenticias interpretationes, qui uerba illa ad potestatem prædicandi uerbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falso detorquent.*

De differentia Sacramenti Pænitentiæ, & Baptismi. Cap. II.

Ceterum hoc sacramentum multis rationibus a Baptismo differre dignoscitur. nam præterquam quod materia, & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissime dissidet: constat certe Baptismi ministrum iudicem esse non oportere: cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. Quid enim mihi, inquit Apostolus, de ÿs, qui foris sunt, iudicare? Secus est de domesticis, quos Christus Dominus lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit; nam hos, si se postea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tamquam reos, sisti uoluit: ut per sacerdotũ sententiã non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pænitentes confugerint, possent liberari. Alius est præterea Baptismi, & alius Pænitentiæ fructus; per Baptismum enim Christum induentes, noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes; ad quam tamen nouitatem, & integritatem, per Sacramentum Pæ-

nitentiæ, sine nostris magnis fletibus, & laboribus, diuina id exigente iustitia; peruenire nequaquam possumus, ut merito Pæniteutia laboriosus quidam Baptismus a sanctis Patribus dictus fuerit. Est autem hoc Sacramentum Pænitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium; ut nondum regeneratis ipse Baptismus.

De partibus, & fructu huius Sacramenti. Cap. III.

Docet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pænitentiæ formam, in qua præcipue ipsius uis sita est, in illis ministri uerbis positam esse: Ego te absoluo &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pænitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Qui quatenus in pænitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione, partes Pænitentiæ dicuntur. Sane uero res, & effectus huius Sacramenti, quantum ad eius uim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in uiris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax, ac serenitas cum uehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pænitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

De Contritione. Cap. IIII.

Contritio, quæ primum locum inter dictos pænitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cetero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandum ueniam peccatorum hic contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum; si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & uoto præstandi reliqua, coniunctus sit, quæ ad rite suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum cessationem a peccato, & uitæ nouæ propositum, & inchoationem, sed ueteris etiã odium continere, iuxta illud: Proijcite a uobis omnes iniquitates uestras, in quibus præuaricati estis; & facite uobis cor nouum, & spiritum nouum. Et certe, qui illos sanctorum clamores considerauerit: Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meum: Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ: & alios huiusmodi generis: facile intelliget, eos ex uehementi quodam anteactæ uitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi Contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse contingat, hominemq. Deo

reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominus reconciliationem ipsi contritioni sine Sacramenti uoto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. Illam uero Contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam uel ex turpitudinis peccati consideratione, uel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter concipitur, si uoluntatem peccandi excludat, cum spe ueniæ; declarat, non solum non facere hominem hypocritam, uerum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum mouentis, quo pænitens adiutus uiam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pænitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pænitentiæ impetrandam disponit. hoc enim timore utiliter concußi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pænitentiam egerunt, & misericordiam a Domino impetrarunt. Quamobrem falso quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pænitentiæ, absque bono motu suscipientium, gratiam conferre: quod numquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit. sed & falso docent, Contritionem esse extortam, & coactam, non liberam, & uoluntariam.

De confesßione. Cap. V.

Ex institutione Sacramenti Pænitentiæ iam explicata, uniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse a Domino integram peccatorum Confeßionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere: quia Dominus noster Iesus Christus, e terris ascensurus ad cælos, sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tamquam præsides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, quo pro potestate clauium remißionis, aut retentionis peccatorum sententiam pronuncient. constat enim, sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potius in specie, ac sigillatim sua ipsi peccata declarassent. Ex his colligitur oportere a pænitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discußionem conscientiam habent, in confeßione recenseri, etiam si occultißima illa sint, & tantum aduersus duo ultima Decalogi præcepta commissa, quæ nonnumquam animum grauius sauciant, & periculosiora sunt ijs, quæ in manifesto admittuntur. nam uenialia, quibus a gratia Dei non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quamquam recte, & utiliter, citraque omnem præsumptionem in Confeßione dicantur, quod piorum hominũ usus demonstrat, taceri tamen citra culpam, multisq. alijs remedijs expiari possunt. Verũ, cum uniuersa mortalia peccata, ẽt cogitationis, homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est omnium ẽt ueniã, cum aperta, & uerecunda confeßione, a Deo quærere. Itaq. dũ omnia, quæ memoriæ occurrunt, peccata Christi

fideles confiteri student: proculdubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt. qui uero secus faciunt, & scienter aliena retinent, nihil diuinæ bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. si enim erubescat ægrotus uulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. Colligitur præterea, etiam eas circumstãtias in Confeßione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quod sine illis peccata ipsa neque a pænitentibus integre exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, ut de grauitate criminum recte censere poßint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere. unde alienum a ratione est, docere circumstantias, has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut unam tantum circumstantiam confitendam esse, nempe peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confeßionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impoßibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare. constat enim nihil aliud in Ecclesia a pænitentibus exigi, quam ut, postquam quisque diligentius se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum, & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in uniuersum, eadem Confeßione inclusa esse intelliguntur: pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa uero huiusmodi Confeßionis difficultas, ac peccata detegendi uerecundia, grauis quidem uideri poßet, nisi tot, tantisq. commodis, & consolationibus leuaretur, quæ omnibus digne ad hoc Sacramentum accedentibus per absolutionem certißime conferuntur. Ceterum, quo ad modum confitendi secreto apud solum sacerdotem, etsi Christus non uetuerit, quin aliquis in uindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicæ confiteri poßit: non est tamen hoc diuino Præcepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege preciperetur, ut delicta, præsertim secreta, publica essent confeßione aperienda. unde cum a sanctißimis, & antiquißimis Patribus magno unanimiq. consensu, secreta Confeßio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata; manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque a patribus in concilio Lateranensi congregatis, initium habuisse, docere non uerentur. neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur: quod iure diuino necessarium, & institutum esse intellexerat: sed ut præceptum Confeßionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur. unde iam in uniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu, obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadragesimæ; quem morem hæc sancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tamquam pie, & merito retinendum.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione. Caput VI.

CIRCA *ministrum autem huius Sacramenti declarat sancta Synodus; falsas esse, & a ueritate* Euangelij *penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quosuis homines, præter Episcopos, & sacerdotes, Clauium ministerium perniciose extendunt; putantes uerba illa Domini: Quæcumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes* Christi *fideles indifferenter, & promiscue, contra institutionem huius sacramenti, ita fuisse dicta, ut quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit: secreta uero per spontaneam* Confessionem, *cuicumque factam.* Docet *quoque etiam sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per uirtutem* Spiritus *sancti, in ordinatione collatam, tamquam* Christi *ministros, functionem remittendi peccata exercere, eosq. praue sentire, qui in malis sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. Quamuis autem* Absolutio *sacerdotis alieni beneficij sit dispensatio; tamen non est solum nudum ministerium, uel annunciandi* Euangelium, *uel declarandi remissa esse peccata; sed ad instar actus iudicialis, quo ab ipso, uelut a iudice sententia pronunciatur. atque ideo non debet pœnitens adeo sibi de sua ipsius fide blandiri, ut, etiam si nulla illi adsit contritio aut sacerdoti animus serio agendi, & uere absoluendi, desit; putet tamen se, propter suam solam fidem, uere, & coram deo, esse absolutum. nec enim fides sine* Pœnitentia *remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui sacerdotem ioco se absoluentem cognosceret; & non alium serio agentem, sedulo requireret.*

De casuum reseruatione. Cap. VII.

QVONIAM *igitur natura, & ratio iudicij illud exposcit, ut sententia in subditos dumtaxat feratur; persuasum semper in Ecclesia* Dei *fuit, & uerissimum esse* Synodus *hæc confirmat, nullius momenti absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet iurisdictionem. Magnopere uero ad* Christiani *populi disciplinam pertinere, sanctissimis* Patribus *nostris uisum est, ut atrociora quædam, & grauiora crimina non a quibusuis, sed a summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur.* Vnde *merito* Pontifices Max. *pro suprema potestate, sibi in* Ecclesia *uniuersa tradita causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ a* Deo *sunt, ordinata sunt, quin hoc idem* Episcopis *omnibus in sua cuique diœcesi, in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat, pro illis in subditos tradita, supra reliquos inferiores sacerdotes, auctoritate, præsertim quo ad illa, quibus excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ aucto-*

ritati non tantum in externa politia, sed etiam coram Deo uim habere. uerumtamen pie admodum, ne hac ipsa occasione aliquis pereat, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, ut nulla sit reseruatio in articulo mortis, atque ideo omnes sacerdotes quoslibet pœnitentes a quibusuis peccatis, & censuris absoluere possint: extra quem articulum sacerdotes cum nihil possint in casibus reseruatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores, & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

De satisfactionis necessitate, & fructu. Cap. VIII.

DEMVM, *quo ad Satisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus, quemadmodum a Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata; ita una maxime nostra ætate, summo pietatis prætextu, impugnatur ab ijs, qui speciem pietatis habent, uirtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & a uerbo Dei alienum, culpam a Domino numquam remitti, quin uniuersa etiam pœna condonetur. perspicua enim, & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quam manifestissime reuincitur. Sane & diuinæ iustitiæ ratio exigere uidetur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint, aliter uero, qui, semel a peccati, & Dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum Dei uiolare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla Satisfactione peccata dimittantur, ut, occasione accepta, peccata leuiora putantes, uelut iniurij, & contumeliosi Spiritui sancto in grauiora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ. proculdubio enim magnopere a peccato reuocant, & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioresq. & uigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt, medentur quoque peccatorum reliquiis, & uitiosos habitus, male uiuendo comparatos, contrariis uirtutum actionibus tollunt. Neque uero securior ulla uia in Ecclesia Dei umquam existimata fuit ad amouendam imminentem a Domino pœnam, quam ut hæc Pœnitentiæ opera homines cũ uero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc quod dum satisfaciendo patimur pro peccatis; Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, & conglorificabimur. Neque uero ita nostra est satisfactio hæc, quam pro peccatis nostris exoluimus, ut non sit per Christum Iesum. nam qui ex nobis, tamquam ex nobis, nihil possumus; eo cooperante, qui nos confortat, omnia possumus. ita non habet homo unde glorietur: sed omnis gloriatio nostra in Christo est: in quo uiuimus, in quo meremur, in quo satisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo uim habent; ab illo offeruntur Patri; & per illum acceptantur a Patre. Debent ergo sacerdotes Domini, quantum spiritus, & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium*

facultate salutares, & conuenientes satisfactiones iniungere: ne si forte peccati conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ uitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum uindictam, & castigationem. nam claues sacerdotum non ad soluendum dumtaxat, sed ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres et credunt, & docent, nec propterea existimarunt, Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ, uel pœnarum, sicut nemo umquam Catholicus sensit, ex huiusmodi nostris satisfactionibus uim meriti, & satisfactionis Domini nostri Iesu Christi uel obscurari, uel aliqua ex parte imminui: quod dum Nouatores intelligere uolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam uitã esse docent, ut omnẽ satisfactionis uim, & usum tollant.

De operibus Satisfactionis. Cap. IX.

DOCET præterea, *tamquam esse diuinæ munificentiæ largitatem, ut non solum pœnis sponte a nobis pro uindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam, quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum patrem, per Christum Iesum, satisfacere ualeamus.*

DOCTRINA DE SACRAMENTO EXTREMAE VNCTIONIS.

VISVM *est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramẽto extremæ Vnctionis: quod nõ modo Pœnitentiæ, sed etiam totius Christianæ uitæ, quæ perpetua pœnitentia esse debet, consumatiuum existimatum est a Patribus. Primum itaque, circa illius institutionem, declarat, & docet, quod clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore uoluit de salutaribus remedijs aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis alijs præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum uiuerent, ab omni grauiore spiritus incommodo possint; ita extremæ Vnctionis Sacramento finem uitæ, tamquam firmissimo quodam præsidio, muniuit. nam etsi aduersarius noster occasiones per omnem uitam quærat, & captet, ut deuorare animas nostras quoquomodo possit; nullum tamen tempus est, quo uehementius ille omnes suæ uersutiæ neruos intendat ad perdendos nos penitus, & a fiducia etiã, si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quam cum impendere nobis exitũ uitæ perspicit.*

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis. Caput I.

INSTITVTA *est autẽ sacra hæc Vnctio infirmorũ, tamquã uere, et proprie*

Sacramentum noui Testamenti, a Christo Domino nostro, apud Marcum quidem insinuatum, per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum. Infirmatur, inquit, quis in uobis, inducat presbyteros Ecclesiæ, & orent supra eum, ungentes eum oleo, in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus: &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus uerbis, ut ex Apostolica traditione, per manus accepta, Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum, ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissime Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; formam deinde esse illa uerba, Per istam unctionem, &c.

De effectu huius Sacramenti. Cap. II.

Res porro, & effectus huius Sacramenti illis uerbis explicatur: Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. res etenim gratia est Spiritus sancti: cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit; & ægroti animam alleuiat, & confirmat, magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert; & tentationibus Dæmonis, calcaneo insidiantis, facilius resistit; & sanitatem corporis interdum, ubi saluti animæ expedierit, consequitur.

De ministro huius Sacramenti, & tempore, quo dari debeat. Cap. III.

Iam uero, quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere, & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscure fuit illud etiam in uerbis prædictis traditum. nam & ostenditur illic, proprios huius Sacramenti ministros esse, Ecclesiæ presbyteros. quo nomine, eo loco, non ætate seniores, aut primores in populo intelligendi ueniunt, sed aut Episcopi, aut sacerdotes, ab ipsis rite ordinati, per impositionem manuum presbyterii. Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis uero præsertim, qui tam periculose decumbunt, ut in exitu uitæ constituti uideantur: unde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. Quod si infirmi post susceptam hanc Vnctionē conualuerint; iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt; cum in aliud simile uitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam, & dilucidā Apostoli Iacobi sententiam docent, hanc Vnctionem, uel figmentum esse humanum, uel ritum a Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt ritum, & usum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque in alium commutandum esse: & denique,

qui

qui hanc extremam Vnctionē a fidelibus sine peccato contemni posse affirmant; hæc enim omnia manifestissime pugnant cum perspicuis tanti Apostoli uerbis. Nec profecto Ecclesia Romana, aliarum omnium mater, & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea, quæ huius Sacramenti substantiā perficiunt, obseruat, quam quod beatus Iacobus perscripsit. Nec uero tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

Hæc sunt, quæ de Pænitentiæ, & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur, & docet; atque omnibus Christi fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO
PAENITENTIAE SACRAMENTO.

CANON I.

SI quis dixerit, in Catholica Ecclesia Pænitentiam non esse uere, & proprie Sacramentum, pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, a Christo Domino nostro institutum anathema sit.

CANON II.

Si quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum, Pænitentiæ Sacramentū esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideo Pænitentiā non recte secundam post neufragium tabulam appellari; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, uerba illa Domini Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda, de potestate remittendi, & retinendi peccata in Sacramento Pænitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pænitente, quasi materiam Sacramenti Pænitentiæ, uidelicet, Contritionem, Confessionem, & Satisfactionem, quæ tres Pænitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantum esse Pænitentiæ partes, terrores scilicet incussos

conscientiæ, agnito peccato; & fidem conceptam ex Euangelio, uel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam Contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, multitudinem, fœditatem, amißionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris uitæ, non esse uerum, & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam; sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem; demum illam, esse dolorem coactum, & non liberum ac uoluntarium; anathema sit.

CANON VI.

Si quis negauerit, Confeßionem sacramentalem uel institutam, uel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit, modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit, & obseruat, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in Sacramento Pænitentiæ ad remißionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia, & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra duo ultima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confeßionem tantum esse utilem ad erudiendum, & consolandum pænitentem, & olim obseruatam fuisse tantum ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos, qui omnia peccata confiteri student, nihil relinquere uelle diuinæ misericordiæ ignoscendum; aut demum, non licere confiteri peccata uenialia; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Confeßionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, esse impoßibilem, & traditionem humanam, a pijs abolendam; aut ad eam non teneri omnes, & singulos, utriusque sexus, Christi fideles, iuxta magni Concilij Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id suadendum esse Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi remissa esse peccata confitenti; modo tantum credat, se esse absolutum; aut sacerdos non serio,

sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confeßionem pænitentis, ut sacerdos eum absoluere poßit; anathema sit.

CANON X.

Si quis dixerit, sacerdotes, qui in peccato mortali sunt, potestatem ligandi, & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros absolutionis, sed omnibus, & singulis Christi fidelibus esse dictum: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cælo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo: & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum uerborum uirtute quilibet absoluere poßit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit: secreta uero per spontaneam confeßionem; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non probibere, quo minus sacerdos a reseruatis uere absoluat; anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper a Deo, satisfactionemq. pænitentium non esse aliam, quam fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfecisse; anathema sit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis, ab eo inflictis, & patienter toleratis, uel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, ut ieiunijs, orationibus, eleemosynis, uel alijs etiam pietatis operibus, atque ideo optimam pænitentiam, esse tantum nouam uitam; anathema sit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pænitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & uerum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum; & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi; &

fictionem esse, quod, uirtute Clauium sublata, pœna æterna, & pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

DE SACRAMENTO
EXTREMAE VNCTIONIS.

CANON I.

SI *quis dixerit, extremam Vnctionem non esse uere, & proprie Sacramentum, a Christo Domino nostro institutum, & a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.*

CANON II.

Si quis dixerit, sacram infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, extremæ Vnctionis ritum, & usum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ beati Iacobi Apostoli, ideoq. eum mutandum, posseq. a Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

CANOM IIII.

Si quis dixerit, presbyteros Ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse sacerdotes, ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idq. proprium extremæ Vnctionis ministrum non esse solum sacerdotem; anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.
CAPVT I.

CVM *proprie Episcoporum munus sit, subditorum omnium uitia redarguere; hoc illis præcipue cauendum erit, ne clerici, præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, neue inhonestam uitam, ipsis conniuentibus, ducant. nam si eos prauis, & corruptis moribus esse permittant; quo pacto laicos de ipsorum uitijs redarguent; qui uno ab eis sermone conuinci possent, quod clericos ipsis patiantur esse deteriores? qua etiam libertate laicos corripere poterunt sacerdotes; cum tacite sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse, quæ corripiunt? Monebunt propterea Episcopi suos clericos, in quocumque*

ordine

ordine fuerint, ut conuersatione, sermone, & scientia, commißo sibi Dei populo praeant; memores eius, quod scriptum est; Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli uocem: Nemini dent ullam offensionem, ut non uitupere tur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud prophetæ dictum impleatur in eis: Sacerdotes Dei contaminant sancta, & repro bant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu de super impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, hos, qui consequuntur, Canones statuendos, & decernendos duxit. Cum honestius, ac tutius sit subiecto, debitã Præpositis obedientiã impendendo, in inferiori ministe rio deseruire, quam cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros ordines a suo Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet etiam extraiudicialiter fuerit interdictus; aut qui a suis ordinibus, seu gradibus, uel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus; nulla contra ipsius Prælati uoluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo; aut ad priores ordines, gradus, et dignitates, siue honores restitutio suffragetur.

CAPVT II.

Et quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cum fere uagabundi sint, & permanen tem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, sed alienas oues inscio proprio Pa store quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarii expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subiectas tantum exercere prohibitos uident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt, & quoscumque ad se uenientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum litteras commendatitias uon habeant, clericali caractere insignire, et ad sacros etiam presbyteratus ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, ut minus idonei & rudes, ac ignari, et qui a suo Episcopo tamquam inhabiles, et indigni reiecti fu erunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta recte ua leant ministrare: Nemo Episcoporum, qui Titulares uocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiã exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis resederint, aut moram traxerint, uigore cuiusuis priuilegii sibi de promouendo quoscumque ad se uenientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familia ritatis continuæ cõmensalitatis suæ, absque sui proprii Prælati expresso consensu, aut litteris dimißorijs ad aliquos sacros, aut minores ordines, uel primam tonsuram promouere, seu ordinare ualeat: contra faciens ab axercitio pontificalium per annum, taliter uero promotus ab executione ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato uisum fuerit, ipso iure sint suspensi.

CAPVT III.

Episcopvs quoscumque suos clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti examine, & commendaticijs litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit; a susceptorum ordinum exercitio ad tempus, de quo ei uidebitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere poßit.

CAPVT IIII.

Omnes ecclesiarum Prælati, qui ad corrigendum subditorum excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus clericus per huius sanctæ Synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones uisitari, puniri, & corrigi poßit; si in ecclesiis suis resederint, quoscumque sæculares clericos, qualitercumque exemptos, qui alias suæ iurisdictioni subessent, de eorum exceßibus, criminibus, & delictis, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra uisitationem, tamquam ad hoc Apostolicæ Sedis delegati, corrigendi, & castigandi facultatem habeant: quibuscumque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus, sententijs, iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorum contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

CAPVT V.

Insuper, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in poßeßionem, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum, manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: iccirco nemini omnino cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulum fuerit, Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, ut corã suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non poßit: aut quo minus, si qua iura ei ex ceßione competierint, super illis libere ualeat apud iudicem ordinariũ conueniri. In ciuilibus etiam causis si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, ut electus ab eo cõseruator, ab actore suspectus esse dicatur:

aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & ordinarium controuersia super competentiam iurisdictionis orta fuerit; nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspitione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus uero eius, qui huiusmodi litteris Conseruatorijs tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat, si tamen illi proprijs eius sumptibus uixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio ultra quinquennium gaudere poßit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus ullum habere tribunal erectum. In causis uero mercedum, aut miserabilium personarum huius sanctæ Synodi super hoc decretum in suo robore permaneat. Vniuersitates autem generales, ac collegia doctorum, seu scholarium, & regularia loca, nec non hospitalia, actu hospitalitatem seruantia, ac uniuersitatum, collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti Canone minime comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

CAPVT VI.

QVIA uero, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos uestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatẽ intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisq. contemptus, ut propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes, uestes etiam deferant publice laicales, pedes in diuersis ponentes, unum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si, postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, et iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si, semel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coercere poßint, & debeant, constitutionem Clementis Quinti in Concilio Viennensi editam, quæ incipit: Quoniam, innouando, & ampliando.

CAPVT VII.

CVM etiam qui per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat, quia sua uoluntate homicidium perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicum, sed occultũ fuerit, nullo tempore ad sacros ordines promoueri poßit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam non habeant animarum, conferre liceat, sed omni ordine, ac beneficio, & officio Ecclesiastico perpetuo careat: si uero homicidium non ex proposito, sed casu, uel uim ui repellendo, ut quis se a morte de-

fenderet, fuisse cõmissum narretur; quã ob causam etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quaecumque, ac dignitates, iure quodam modo dispensatio debeatur, committatur loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu uicinori Episcopo; qui non nisi causa cognita, & probatis processibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

CAPVT VIII.

PRETERRA, *quia nonnulli, quorum etiam aliqui ueri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus praeesse quaerunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, ut suorum curam negligant; quicumque etiam Episcopali praeditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit contra clericos sibi non subditos praesertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum clericorum Episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personae ab ipso Episcopo deputandae interuentu, nequaquam procedere debeat: alias processus, & inde secuta quaecumque uiribus omnino careant.*

CAPVT IX.

ET, *quia iure optimo distincta fuerunt diaeceses, & parochiae, ac unicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium, curam habeant, ut ordo ecclesiasticus non confundatur, aut una & eadem ecclesia duarum quodam modo diaecesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: beneficia unius diaecesis, etiam si parochiales ecclesiae, Vicariae perpetuae, aut simplicia beneficia, seu praestimonia, aut praestimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius diaecesis beneficio, aut monasterio, seu collegio, uel loco, etiam pio perpetuo non uniantur: decretum huius sanctae Synodi super huiusmodi unionibus in hoc declarando.*

CAPVT X.

REGVLARIA *beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta, cum per obitum, aut resignationem, uel alias illa in titulum obtinentis uacare contigerit, religiosis tantum illius ordinis, uel ys qui habitum omnino suscipere & professionem emittere teneantur, & non alijs, ne uestem lino, lanaq. contextam induant, conferantur.*

CAPT XI.

QVIA *uero Regulares, de uno ad alium ordinem translati, facile a suo Superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo uagandi, & apostatandi occasio tribuitur; nemo cuiuscumque ordinis Praelatus, uel Superiorui gore cuiuscumque facultatis aliquẽ ad habitũ, et professionẽ admittere possit;*

nisi, ut in ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui Superioris obedientia in claustro perpetuo maneat; ac taliter translatus, etiam si canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

CAPVT XII.

Nemo, etiam cuiusuis dignitatis ecclesiasticæ, uel sæcularis, quacumque ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit; ius patronatus impetrare, aut obtinere poßit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

CAPVT XIII.

Non liceat præterea patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio, seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquomodo præsentare: alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligantur.

Indictio futuræ Sessionis.

Declarat præterea sancta Synodus, futura Seßione, quam ad. X X V. diem Ian. subsequentis anni M D L I I. habendam esse iam decreuit; una cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam materiam de reformatione.

SESSIO XV.

QVAE EST QVINTA

SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXV. IAN. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Vm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc, & uniuersalis Synodus per hos dies accuratißime, diligentißimeq. tractauerit ea, quæ ad sanctißimum Missæ sacrificium, & ad Sacramentum Ordinis spectant, ut hodierna Seßione, quemadmodum Spiritus sanctus suggeßisset, decreta de his rebus, & quattuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum pertinentes, in hanc tandem Seßionem dilatos publica-

ret ; atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui Protestantes se uocant : quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat ; & , ut libere , ac sine cunctatione ulla huc uenirent , fidem eis publicam, siue saluum conductum concesserat; tamen, cum illi nondum uenerint ; & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, ut publicatio , quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur; certa spe allata affuturos eos esse omnino multo ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto ; eadem sancta Synodus , in Spiritu sancto legitime congregata, iisdem Legato, & Nunciis præsidentibus , nihil magis optans , quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones , & schismata tollere, ac eius quieti , paci , otioq. consulere ; parata ipsos , si uenerint , & humaniter excipere , & benigne audire ; confidensque eos , non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed ueritatis cognoscendæ studio esse uenturos, & , ut Euangelicæ ueritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis, ac disciplinæ ad extremum esse acquieturos; sequentem Sessionem ad edenda, & publicanda ea , quæ supra commemorata sunt , in diem festum sancti Iosephi , qui erit die XIX. mensis Martij , distulit, ut satis illi temporis , & spatij habeant , non solum ad ueniendum, uerum etiam ad ea, quæ uoluerint , antequam is dies ueniat, proponenda. Quibus ut omnem cunctandi diutius causam adimat; fidem publicam , siue saluum conductum eius, qui recitabitur , tenoris & sententiæ, libenter dat, & concedit. Interea uero de Matrimonii Sacramento agendum , & de eo, præter superiorum decretorum publicationem , definiendum esse , eadem Sessione statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS

PROTESTANTIBVS DATVS.

Acrosancta œcumenica , & generalis Tridentina Synodus , in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ, Legato, & Nunciis, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum, iuxta tenorem infrascriptum, ampliando, Vniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus , Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque uiris , cuiuscumque status , & conditionis , aut qualitatis existant, Germaniæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac aliis locis eiusdem & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus , præsertim Augustanæ confessionis personis , qui, aut quæ una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt , quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari , tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quam saluum conductũ appellant, libere ad hanc Tridentinam ciuitatem ueniendi, ibidemq. manendi, stan-

di, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo, de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi; & omnia, quaecumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet tam scripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eosq. scripturis sacris, & beatorum Patrum uerbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi, & persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis respondendi, refellendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, disputandi Christiane, aut caritatiue absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quod causae controuersae, secundum sacram Scripturam, & Apostolorū traditiones, probata Concilia, Catholicae Ecclesiae consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in praedicto Concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, ut religionis praetextu aut delictorū, circa eam cōmissorum, aut cōmittendorum minime puniantur, impartitur, ac omnino concedit; sic etiam, ut propter illorū praesentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo cessetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabūt; aut aliquis eorū optabit; mox absque ulla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorū, & suorum pariter honore, & personis, uice uersa, possint iuxta beneplacitum libere, & secure redire; de scientia tamen ab eadē Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum securitati, absque dolo. & fraude prouideatur. Vult etiā sancta Synodus in hac publica fide, saluoq. conductu, oēs quascumq. clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quae pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariae, & opportunae fuerint. Illud ēt, ad maiorē securitatē, et pacis, ac cōciliationis bonū, exprimens, quod, si quispiam, aut illorum aliqui, siue in itinere, Tridentum ueniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicae, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; uult, & concedit eadem sancta Synodus, ut in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut si quisquam, uel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicae & assecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem dominorū Germanorū Augustanae confessionis, tunc hic praesentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; praesenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult praeterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus &

ſingulis toties, quotieſcumque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, uel nuncios ſuos ad quæcumque loca, pro ſuis neceſſarijs negotijs ordinandis libere mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſeu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis uidebitur expedire. Ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilij ſocientur, qui eorum ſecuritati prouideant, uel prouideat. Qui quidem ſaluus conductus, & ſecuritates ſtare ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo ipſius Synodi, & ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit, & uſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitam ſpatio uiginti dierum præmiſſo, cum ipſi petierint; aut Concilium, habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento uſque in quem quiſque elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente, reſtituet, dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro uniuerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcumque, atque omnibus alijs Eccleſiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcumque ſtatus, & conditionis exiſtant, aut quocumque nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper omni fraude, & dolo excluſis, uera, & bona fide promittit, ipſam Synodum nullam uel manifeſte, uel occulte occaſionem quæſituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel ſtatuto, priuilegio, legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præſertim Conſtantienſis, & Senenſis, quacumque forma uerborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſſimæ aſſecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ ipſis per ipſam Synodum conceſſæ, præiudicium quouis modo uſuram, aut quemquam uti permiſſuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel ſuis, cuiuſcumque conditionis, uel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis & ſalui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clauſula uiolauerit, quod tamen dignetur auertere Omnipotens, & ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipſam Synodum, & habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum uiolatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

QVAE EST SEXTA, ET VLTIMA SVB IVLIO III, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XXVIII. APR. M. D. LII.

Decretum suspensionis Concilii.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea Reuerendißimis Dominis, Sebastiano, Archiepiscopo Sipontino, & Aloysio, Episcopo Veronensi, Apostolicis Nuncijs, tam eorum proprio, quam Reuerendißimi, & Illustrißimi Domini Marcelli, tit. S. Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescentij Legati, ob aduersam eius grauißimam ualetudinem absentis, nomine, non dubitat, Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicũ Tridentum primo a Paulo fel. rec. conuocatum, & collectum fuisse; deinde a Sanctißimo Domino nostro, Iulio. III. efflagitante Carolo Quinto, Augustissimo Imperatore, ea præcipue causa fuisse restitutum, ut religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret, abusus, & mores Christianorum corruptißimos emendaret; cumq. ad hoc agendum quamplurimi Patres, nulla laborum suorum, periculorumq. habita ratione, e diuersis regionibus alacriter confluxissent, resq. strenue, magno fidelium concursu, feliciterq. procederet, ac spes esset non leuis, illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium uenturos, sic animatos, ut ueris Ecclesiæ rationibus unanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse uideretur, caputq. tollere inciperet profligata antea, & afflicta Respublica Christiana: ij repente tumultus, ea bella hostis generis humani uersutia exarserunt, ut Conciliũ uelut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommode cogeretur: spesq. omnis ulterioris progressus hoc in tempore tolleretur, tantumq. aberat, ut sancta Synodus Christianorum malis, & incommodis mederetur, ut multorum mentes, præter sui animi sententiam, irritaret potius, quam placaret. Cum igitur ipsa sancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & discordijs, uideret, omnes fere Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum ecclesiis e Concilio abijsse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad melio

ra tempora reticere, ut Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas ecclesias regredi ualerent, ne diutius utrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum conditio tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti Decreto suspendit; ea tamen lege, ut, si citius pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fors spatio futurum, ipsius Concilii progressus eodẽmet tempore suam uim, firmitatem, uigoremq; habere censeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota, quamprimum cessauerint, talis suspensio eo ipso sublata esse intelligatur, ac suus uigor, & robur Concilio sit restitutum, & esse intelligatur, sine alia noua Concilii conuocatione, accedente ad hoc Decretum consensu, & auctoritate Sanctitatis suæ, & sanctæ Sedis Apostolicæ.

Interea tamen eadem sancta Synodus exhortatur omnes Principes Christianos, & omnes Prælatos ut obseruent, & respectiue quatenus ad eos spectat, obseruare faciant in suis regnis, dominijs, & ecclesiis omnia, & singula, quæ per hoc sacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus statuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

PIVS EPISCOPVS, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Ad Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione uocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesq. non sine magno horrore, quam longe, lateq. pestis hæresum, & schismatis peruasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumq. et tam perniciosum schisma tollere, moresq. adeo corruptos, & deprauatos emendare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptißimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consueuisset, œcumenici generalisq. Concilij; eius congregandi, &, Deo iuuante, celebrandi consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo III, & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris, sed uarijs de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit, siquidem Paulus, cum id primo in urbem Mantuā, deinde Vicentiam indixisset; quasdam ob causas, in litteris eius expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit. deinde cum quibusdam de causis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuisset; tandem, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. uerum Seßionibus aliquot habitis, & nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei succeßit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit: quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cum noui in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia grauißimum exarsisset; rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasq. ex alijs difficultates, & impedimenta obiicien te, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quādiutißime retardaret. Quantopere uero interea aucta fuerint, et multiplicatæ ac propagatæ hæreses; quātopere schisma creuerit; sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandē pius, et misericors Dominus, qui numquā ita irascitur, ut misericordiæ obliuiscatur; Regibus, & Principibus Christianis pacē, et unanimitatē donare dignatus est. Qua nos occasione oblata maximā in spē uenimus, ipsius misericordia freti, fore, ut his tātis quoq. Ecclesiæ malis eadē Cōcilii uia finis imponatur. Nos itaque, ad schisma, hæresesq. tollēdas, ad corri

gendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum uenerabilibus fratribus nostris, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam consilij nostri certioribus carißimis in Christo filijs nostris, Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & alijs Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia nobis pollicebamur, paratißimos ad ipsius Concilii celebrationem adiuuandam inuenimus; ad Dei omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque uniuersalis Ecclesiæ utilitatē de eorundē fratrum nostrorum consilio, & assensu sacrum œcumenicum, & generale Concilium ex auctoritate eiusdem Dei, et beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratißimū diē Resurrectionis dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque, statuimus, atque decernimus. Quo circa uenerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosque quibus in Concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure communi, uel ex priuilegio, uel ex antiqua consuetudine licet uehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus, in uirtute sanctæ obedientiæ, in ui quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conueniant intra eam diem; nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, interesseue poterit, ut in Concilio adesse ne negligant. Carißimos uero in Christo filios nostros, Romanorum Imperatorem electum, ceterosq. Reges, & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut, si ipsi interesse Concilio non potuerint, at Oratores suos prudentes, graues, & pios uiros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentq. diligenter pro sua pietate, ut ex eorum regnis, atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent; eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia, tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumq. familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat; benigneque, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur, sicut, quod ad nos attinet, ipsi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum, a nobis, in hoc loco constitutis, præstari poßit; nihil, ut Deus scit, quærentes aliud; nil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ouium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, ac quietem. Vt uero hæ litteræ; & quæ in eis continentur,

tinentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant; nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignorauerit, præsertim cum non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, uolumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in ecclesia Late*ranensi tunc, cum in eis populus, ut* Mis*sarum solemnibus intersit, congregari solet, palam clara uoce a curiæ nostræ cursoribus, seu notarijs aliquibus publicis recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad ualuas earum ecclesiarum, itemq.* Cancellari*æ Apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur; ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur. cum autem inde amouebuntur, earum exempla in ijsdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his litteris comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum, uolumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij scripta, subscriptaue, & sigillo, ab subscriptione alicuius personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus.* Nulli *ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere; uel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis* Dei, *ac* Beatorum, *Petri, & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ.* M. *D.* L *X.* III. *Kal. Dec. Pontificatus nostri anno primo.*

Antonius Florebellus.

Barengus.

SACROSANCTI

OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVIII IAN. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

Lacet ne nobis, ad laudem, & gloriam sanctæ, ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum, & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est. 18. mensis Ian. anni a Natiuitate domini M D LX II, *Cathedræ Romanæ beati Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam, & tenorem litterarum sanctißimi domini nostri Pij* IIII, *Pont Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ, proponentibus Legatis ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedendas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos,* Ecclesiæ *ueram atque Christianam pacē conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur?*

Responderunt, Placet.

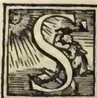
Indictio futuræ Sessionis.

Placet ne uobis, proximam futuram Seßionem habendam, & celebrandam esse feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ, qua erit die XXVI. *mensis Februarii?*

Responderunt, Placet.

SESSIO XVIII
QVAE EST SECVNDA
SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XXVI. FEBR.
M. D. LXII.

Decretum de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem uiribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipue cogitat, ut Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dißidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suã puritatem, & splendorem aliquando restituat; & mores, qui a ueteri instituto deflexerunt, ad meliorem uitæ rationem reuocet; corq. patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. Cum itaque omnium primũ animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateq. diffunditur, numerum nimis excreuisse, quod quidem in causa fuit, ut multæ censuræ in uarijs prouincijs, & præsertim in alma urbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem ullam profuisse medicinam: censuit, ut delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris, librisq. quid facto opus esset, diligenter considerarent; atque etiam ad eandem Synodum suo tempore referrent, quo facilius ipsa poßit uarias & peregrinas doctrinas, tamquam zizania, a Christianæ ueritatis tritico separare; deq. his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum & tollendas multarum querelarum causas magis opportuna uidebuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta esse uult, prout etiam præsenti Decreto deducit; ut si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ uel de hoc librorum, & censurarum negotio, uel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet a sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniam uero eadem sancta Synodus ex corde optat, Deumq. enixe rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, ut uniuersi communem matrem in terris agnoscentes, quæ, quos peperit, obliuisci non potest, unanimes, uno ore, glorificemus Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per uiscera misericordiæ eiusdem

Dei, & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & ut ad hanc sanctam Synodum ueniant, inuitat, atque hortatur; utq. caritatem, quod est uinculum perfectionis, amplectantur, pacemq. Christi, exultantem in cordibus suis prae se ferant, in quam uocati sunt, in uno corpore: Hanc ergo non humanam, sed Spiritus sancti uocem audientes, ne obdurent corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neque sibi placentes, ad tam piam, & salutarem matris suae admonitionem excitentur, & conuertantur. omnibus enim caritatis officijs sancta Synodus eos ut inuitat, ita cōplectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem uim habituram, eiusdemq. roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futurae Sessionis.

Eadem sacrosancta Synodus Tridentina, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quae erit. 14. *mensis Maij.*

SALVVS CONDVCTVS

CONCESSVS GERMANICAE NATIONI,

In Congregatione generali die IIII. Martii, M D LXII.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, uniuersis fidem facit, quod omnibus, & singulis sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, et aliis quibuscumque uiris, cuiuscumque status, et conditionis, aut qualitatis existant, Germanicae Prouinciae, & nationis, ciuitatibus, & aliis locis eiusdē, & omnibus aliis Ecclesiasticis et saecularibus, praesertim Augustanae confessionis personis, qui, aut quae una cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium uenient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque uenerunt, quocumque nomine censeantur, aut ualeant nuncupari, tenore praesentium publicam fidem, & plenissimam, uerissimamq. securitatem, quā saluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem Tridentinam ueniendi, ibidemq. manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi, una cum ipsa Synodo, de qui-

de quibuſcumque negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi; & omnia, quacum que ipſis libuerit, ac articulos quoslibet tam ſcripto, quam uerbo libere offerendi, propalandi, eoſq. Scripturis ſacris, & beatorum Patrum uerbis, ſententiis, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta Concilii generalis reſpondendi, & cum iis, qui a Concilio delecti fuerint, diſputandi, aut caritatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus ſemotis; & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones, probata concilia, Catholicæ Eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, ut religionis prætextu aut delictorum, circa eam commiſſorum, aut committendorum minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit; ſic etiam, ut propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina a diuinis officiis quouis modo ceſſetur. Et ut, his peractis, uel non peractis, quandocumque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit, mox abſque ulla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis, uice uerſa, poßint iuxta beneplacitum libere, & ſecure redire; de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum; ut tunc opportune eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide, ſaluoq. conductu omnes quaſcumque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena, efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum ueniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficium, eis conceſſum, annullari, aut caſſari; uult, & concedit ut in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum aſſecurationis forma, condicionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam uult, ut, ſi quiſquam, uel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium uiolari, aut quoquo modo tolli; in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem dominorum Germanorũ Auguſtanæ confeßionis, tunc hic præſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa ſynodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis

toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eadem, necnon nuncium, uel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessarijs negotijs ordinandis libere mittere, seu destinare, ac ipsos missos, seu destinatos, seu missum, & destinatum suscipere, toties, quoties eis uidebitur expedire, ita quod aliqui, uel aliquis per deputandos Concilii socientur, qui eorum securitati prouideant, uel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitates stare ac durare debent, & a tempore, & per tempus, quo ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & usque ad Tridentum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio uiginti dierum præmisso, cum ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, a Tridento usque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo, & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro uniuersis, & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus quibuscumque, atque omnibus alijs Ecclesiasticis, ac sæcularibus personis, cuiuscumque status, & condicionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, et bona fide spondet.

Insuper omni fraude, & dolo exclusis, uera, & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam uel manifeste, uel occulte occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate, potentia, iure, uel statuto, priuilegio, legum, uel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma uerborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ, & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo usuram, aut quemquam uti permissuram: quibus in hac parte pro hac uice derogat. Quod si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, uel suis, cuiuscumque condicionis, uel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto uel clausula uiolauerit, quod tamen auertere dignetur Omnipotens, & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, ipsorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum uiolatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis alijs, qui nobiscum in ijs, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, uel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam, siue saluumconductum sub eadem forma, & eisdem uerbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XIIII MAII.

M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem apostolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda, ac sancienda erant, iustis nonnullis, ac honestis causis, in feriam quintam, post proximam sollemnitatem corporis Christi, quæ erit pridie nonas Iunij, proroganda esse censuit, ac prorogat; dictaq. die Sessionem habendam esse, ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & Pater Domini nostri Iesu Christi, auctor pacis, ut sanctificet corda omniũ; quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, et semper meditari, atque peragere ualeat, quæ ad eius laudẽ, et gloriã pertineant.

SESSIO XX.

QVAE EST QVARTA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE IIII IVN,

M. D. LXII.

Decretum prorogationis Sessionis.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter uarias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque ẽt, ut congruentius, maioriq. cum deliberatione omnia procedant, nempe ut Dogmata cum ijs, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur; ea, quæ statuenda uidebuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Iulii, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminũ ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilii putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & ualeat.

QVAE EST QVINTA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XVI IVL.

M. D. LXII.

Doctrina de Communione sub utraque specie, & paruulorum.

Acrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem apostolicæ Sedis Legatis, cum de tremendo, & sanctißimo Eucharistiæ Sacramento uaria diuersis in locis errorum monstra nequißimi Dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouincijs multi a Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia uideantur disceßisse, censuit ea, quæ ad Communionem sub utraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de ijs aliter uel credere, uel docere, uel prædicare audeant, quam est his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & Clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub utraque specie. Caput. I.

Itaque sancta ipsa Synodus, a Spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & clericos non conficientes, obligari ad Eucharistiæ Sacramentum sub utraque specie sumendum; neque ullo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei communio ad salutem sufficiat. nam, etsi Christus Dominus in ultima cæna uenerabile hoc Sacramentum in panis, & uini speciebus instituit, & Apostolis tradidit; non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, ut omnes Christi fideles statuto Domini ad utramque speciem accipiendam astringantur. sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, utriusque speciei communionem a Domino præceptam esse; utcumque iuxta uarias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur. namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filii hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis uitam in uobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet uitam æternam: dixit etiam: Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi uita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: Qui manducat hunc panem, uiuet in æternum.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem Sacramenti Eucharistiæ. Cap. II.

Præterea declarat, hanc potestatem perpetuo in Ecclesia fuisse, ut in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret, uel mutaret, quæ suscipientium utilitati, seu ipsorum Sacramentorum uenerationi, pro rerum, temporum, & locorum uarietate, magis expedire iudicaret. id autem Apostolus non obscure uisus est innuisse, cum ait: Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. atque ipsum quidem hac potestate usum esse satis constat, cum in multis alijs, tum in hoc ipso Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius usum, Cetera, inquit, cum uenero, disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licet ab initio Christianæ religionis non infrequens utriusque speciei usus fuisset: tamen progressu temporis, latißime iam mutata illa consuetudine, grauibus, & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi approbauit, & pro lege habendam decreuit: quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Christum, ac uerum Sacramentum, sub qualibet specie sumi. Cap. III.

Insuper declarat, quamuis Redemptor noster, ut antea dictum est, in suprema illa cæna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit; tamen fatendum esse, etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christũ, uerumq. Sacramentũ sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutẽ, eos defraudari, qui unã speciem solã accipiunt.

Paruulos non obligari ad communionem sacramentalem. Cap. IIII.

Denique eadem sancta Synodus docet, paruulos, usu rationis carentes, nulla obligari neceßitate ad sacramentalem Eucharistiæ communionem. siquidem per Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. neque ideo tamen damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. ut enim sanctißimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certe eos nulla salutis neceßitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMMVNIONE SVB VTRAQVE SPECIE, ET PARVVLORVM.

CANON I.

Si quis dixerit, ex Dei præcepto, uel neceßitate salutis omnes, & singulos Christi fideles utramque speciem sanctißimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam Catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, ut laicos, atque etiam clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret; aut in eo errasse; anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorem, sub una panis specie sumi, quia, ut quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionem sub utraque specie sumatur; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem; anathema sit.

Duos uero articulos, alias propositos, eos nondum tamen excussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes sub una tantum panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: & An, si honestis, et Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus, in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reseruat.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Adem sancrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem, & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea, quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit. Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissorijs, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, & alii Ordinum collatores, aut eorum ministri quouis prætextu accipiant. Notarij uero in his tantum locis, in quibus non uiget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possint, dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum

collationibus directe, uel indirecte prouenire poßit. tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poßunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint tam dantes, quam accipientes, ultra diuinam ultionem, pœnas a iure inflictas ipso facto incurrant.

CAPVT II.

Cum non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertumq. sit, complures plerisq. in locis ad sacros Ordines nullo fere delectu admitti, qui uarijs artibus, ac fallacijs confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, ne quis deinceps clericus sæcularis, quamuis alias sit idoneus moribus, scientia, & ætate, ad sacros ordines promoueatur, nisi prius legitime constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad uictum honeste sufficiat, pacifice poßidere. Id uero beneficium resignare non poßit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus. neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde uiuere commode poßit: & aliter facta resignatio nulla sit. Patrimonium uero, uel pensionem obtinentes, ordinari posthac non poßint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro neceßitate, uel commoditate Ecclesiarum suarum; eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, uel pensionem uere ab eis obtineri, taliaq. esse, quæ eis ad uitam sustentandam satis sint: atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, uel remitti nullatenus poßint; donec beneficium Ecclesiasticum sufficiens sint adepti; uel aliunde habeant, unde uiuere poßint; antiquorum Canonum pœnas super his innouando.

CAPVT III.

Cum beneficia ad diuinum cultum, atque Ecclesiastica munia obeunda sint constituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, sed ei debitum omnibus in rebus obsequium præstetur; statuit sancta Synodus, in ecclesiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, in quibus nullæ sunt distributiones quotidianæ, uel ita tenues, ut uerisimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum, tam dignitatum, quam canonicatuum, personatuum, portionum, & officiorum separari debere; & in distributiones quotidianas conuerti, quæ inter dignitates obtinentes, & ceteros diuinis intereßentes, proportionabiliter iuxta diuisionem ab Episcopo, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegato, in ipsa prima fructuum deductione facienda, diuidantur: saluis tamen consuetudinibus earum ecclesiarum,

in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil uel minus tertia parte percipiunt: non obstantibus exemptionibus, ac alijs consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescenteq. non seruientium contumacia, liceat contra eos procedere, iuxta iuris, ac sacrorum Canonum dispositionem.

CAPVT IIII.

EPISCOPI, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus ecclesiis parochialibus, uel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; cogant Rectores, uel alios, ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In ijs uero, in quibus ob locorum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III, quæ incipit, Ad audientiam. constituere possint. Illis autem sacerdotibus, qui de nouo erunt ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructibus, ad ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: &, si necesse fuerit, compellere possit populum, ea subministrare, quæ sufficiant ad uitam dictorum sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, uel speciali, uel affectione, super dictis ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisionibus, etiam uigore resignationis, aut quibusuis alijs derogationibus, uel suspensionibus.

CAPVT V.

VT etiam ecclesiarum status, ubi sacra Deo officia ministrantur, ex dignitate conseruetur; possint Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum curatorum, uel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem, & in ceteris casibus a iure permissis, etiam si dictæ ecclesiæ, uel beneficia essent generaliter, uel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. Quæ uniones etiam non possint reuocari, nec quoquo modo infringi uigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

CAPVT VI.

QVIA illitterati, & imperiti parochialium ecclesiarum Rectores sacris minus apti sunt officijs, & alij propter eorum uitæ turpitudinem potius destruunt, quam ædificant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, eis-

dem illitteratis, & imperitis, si alias honestæ uitæ sint, coadiutores, aut Vicarios pro tempore deputare; partemq. fructuum eisdem pro sufficienti uictu aßignare, uel aliter prouidere poßint, quacumque appellatione, & exemptione remota. Eos uero, qui turpiter, & scandalose uiuunt, postquam præmoniti fuerint, coerceant, ac castigent; &, si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficijs, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, exemptione, & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

CAPVT VII.

Cum illud quoque ualde curandum sit, ne ea, quæ sacris ministerijs dedicata sunt, temporum iniuria obsolescant, & ex hominum memoria excidant; Episcopi, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, transferre poßint beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesiis, quæ uetustate, uel alias collapsæ sint, & ob eorum inopiam nequeant instaurari, uocatis ijs, quorum interest, in matrices, aut alias ecclesias locorum eorundem, seu uiciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem ecclesiis erigant altaria, uel capellas sub eisdem inuocationibus; uel in iam erecta altaria, uel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus ecclesiis impositis. Parochiales uero ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, ita collapsas refici, & instaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuscumque, ad easdem ecclesias quomodocumque pertinentibus. qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum, parochianos omnibus remedijs opportunis, ad prædicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu uiciniores ecclesias transferantur, cum facultate, tam dictas parochiales, quã alias ecclesias dirutas, in profanos usus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

CAPVT VIII.

Quæcumque in diæcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque ijs, ubi oportet, prouideri, æquum est. propterea commendata monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositure nuncupatæ, in quibus non uiget Regularis obseruantia; necnon beneficia tam curata, quam non curata, sæcularia, & Regularia, qualitercumque commendata, etiam exempta, ab Episcopis, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis uisitentur; curentq. iidem Episcopi congruentibus remediis, etiam per sequestrationem fructuum, ut, quæ renouatione indigent, aut restauratione, reficiantur; & cura animarum, si qua illis uel eorum annexis immineat, aliaq. debita obsequiã recte exerceantur; appellationibus quibuscumque, priuilegijs, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, conseruatorijs, iudicum deputationi-

bus, & eorum inhibitionibus non obstantibus. &, si in eis uigeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, ut eorum Regulariũ Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitã uiuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, & sibi subditos in officio contineant ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non uisitauerint, uel correxerint; tunc ijdem Episcopi, etiam ut delegati Sedis Apostolicæ, eos uisitare poßint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta; quibuscumque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

CAPVT IX.

Cum multa a diuersis antea Concilijs, tam Lateranensi ac Lugdunensi, quam Viennensi, aduersus prauos eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiusq. eorum malitia ita quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, ut de eorum emendatione nulla spes amplius relicta uideatur: statuit, ut posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque usus penitus aboleatur; nec ad officium huiusmodi exercendum ullatenus admittantur; non obstantibus priuilegijs, ecclesiis, monasterijs, hospitalibus, pijs locis, & quibusuis, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concesßis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Indulgentias uero, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit. quibus etiam eleemosynas, atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: ut tandem, cælestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes uere intelligant.

Indictio futuræ Sesſionis.

Sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis legatis, statuit & decreuit, proximam futuram Seßionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post octauam festi Natiuitatis beatæ Mariæ uirginis, quæ erit. 17. mensis Sptembris, proximi futuri: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminũ, ac unicuique Seßioni inposterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & uoluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere poßit, & ualeat.

SESSIO XXII

QVAE EST SEXTA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.
CELEBRATA DIE XVII. SEPT.
M. D. LXII.

Doctrina de sacrificio Missæ.

ACROSANCTA œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ut uetus absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia fides, atque doctrina retineatur; & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus uerum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

CAPVT I.

Quoniam sub priori testamento, teste Apostolo Paulo, propter Leuitici sacerdotij imbecillitatem consumatio non erat; oportuit, Deo, patre misericordiarum, ita ordinante, sacerdotem alium secundum ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essēt, consumare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster etsi semel se ipsum in ara crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, ut æternā illic redemptionē operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat; in cæna nouissima, qua nocte tradebatur, ut dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ uisibile, sicut hominum natura exigit, relinqueret sacrificium, quo cruentum illud, semel in cruce peragendum, repræsentaretur; eiusq. memoria in finem usque sæculi permaneret: atque illius salutaris uirtus in remißionem eorum, quæ a nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis, & uini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc noui Testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit; & eisdem, eorūq. in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit, per hæc uerba: Hoc facite in meam cōmemorationem: uti semper Catholica Ecclesia intellexit, et docuit. nam celebrato ueteri Pascha, quod in memoriam exitus de Aegypto multitudo filiorum Israel immolabat, nouum instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per sacerdotes sub signis uisibilibus immolandum in memoriā transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionē nos redemit, eripuitq. de potestate tenebrarum, & in regnum suum

transtulit. Et hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscure innuit Apostolus Paulus, Corinthijs scribens, cum dicit: Non posse eos, qui participatione mensæ Dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare utrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per uarias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur: utpote, quæ bona omnia, per illa significata, uelut illorum omnium consumatio & perfectio complectitur.

CAPVT II.

ET *quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruente immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruente obtulit; docet sancta Synodus, sacrificium istud uere propitiatorium esse, per ipsumq. fieri, ut si cum uero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiã inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit. una enim eademq. est hostia, idemq. nunc offerens sacerdotum ministerio, qui se ipsum tunc in cruce obtulit sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc incruentam uberrime percipiuntur: tantum abest, ut illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non solum pro fidelium uiuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus, sed & pro defunctis in Christo, nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.*

CAPVT III.

Et quamuis in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consueuerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui illos coronauit; unde nec sacerdos dicere solet, Offero tibi sacrificium Petre, uel Paule; sed Deo de illorum uictorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, ut ipsi pro nobis intercedere dignentur in cælis, quorum memoriam facimus in terris.

CAPVT IIII.

Et cum sancta sancte administrari conueniat, sitq. hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, ut digne reuerenterq. offerretur, ac perciperetur, sacrum Canonem multis ante sæculis instituit, ita ab omni errore purum, ut nihil in eo cõtineatur, quod nõ maxime sanctitatẽ, & pietatẽ quandã redoleat, mentesq. offerentiũ in Deum erigat. is enim constat cum ex ipsis Domini uerbis, tum ex Apostolorũ traditiõibus, ac sanctorũ quoque Pontificũ pijs institutiõibus.

Cum

CAPVT V

CVMQ. natura hominum ea sit, ut non facile queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, ut scilicet quædam summissa uoce, alia uero elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cærimonias item adhibuit, ut mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, uestes, aliaq. id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc uisibilia religionis & pietatis signa ad rerum altißimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

CAPVT VI.

Optaret quidem sacrosancta Synodus, ut in singulis Mißis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione cōmunicarent, quo ad eos sanctißimi huius sacrificij fructus uberior prouenire: nec tamen si id non semper fiat, propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, ut priuatas & illicitas, damnat, sed probat, atque adeo commendat. siquidem illæ quoque Missæ uere communes censeri debent, partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim uero, quod a publico Ecclesiæ ministro non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Christi pertinent, celebrentur.

CAPVT VII.

MONET deinde sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia sacerdotibus, ut aquam uino in calice offerendo miscerent, tum quod Christum Dominum ita fecisse credatur, tum etiam quia e latere eius aqua simul cum sanguine exierit. quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypsi beati Iōannis populi dicātur; ipsius populi fidelis cū capite Christo unio repræsentatur.

CAPVT VIII.

Etsi Missa magnā contineat populi fidelis, eruditionem; nō tamen expedire uisum est Patribus, ut uulgari paßim lingua celebraretur. Quamobrem retento ubique cuiusque Ecclesiæ antiquo, & a sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, neue paruuli panem petant, & non sit qui frangat eis; mandat sancta Synodus Pastoribus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem uel per se, uel per alios ex ijs, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cetera sanctißimi huius sacrificii mysterium aliquod declarent diebus præsertim Dominicis, & festis.

CAPVT IX.

QVIA uero aduersus ueterem hanc, in sacrosaucto Euangelio, Apostolorum

traditionibus, sanctorumq. Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi disseminati sunt errores, multaq. a multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauesq. his de rebus, mature habitos tractatus, unanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræq. doctrinæ aduersantur, damnare, & a sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos Canones constituit.

DE SACRIFICIO MISSAE.

CANON I.

Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo uerũ & proprium sacrificium; aut quod offerri non sit aliud, quam nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, illis uerbis, Hoc facite in meam commemorationem; *Christum non instituisse Apostolos sacerdotes; aut non ordinasse, ut ipsi, alijq. sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.*

CANON III.

Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantum esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in Cruce peracti, non autem propitiatorium; uel soli prodesse sumenti; neque pro uiuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & alijs necessitatibus offerri debere; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per missæ sacrificium; aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, imposturam esse, Missas celebrare in honorem Sanctorum, & pro illorum intercessione, apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem Missæ errores continere, ideoq. abrogandum; anathema sit:

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, uestes, & externa signa, quibus in Missarum

celebratione Ecclesia Catholica utitur, irritabula impietatis esse, magis quam officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat illicitas esse, ideoq. abrogandas; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa uoce pars Canonis, & uerba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua tantum uulgari Missam celebrari debere; aut aquã non miscendam esse uino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem; anathema sit.

DECRETVM DE OBSERVANDIS,

Et euitandis in celebratione Missæ.

VANTA cura adhibenda sit, ut sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac ueneratione celebretur; quiuis facile existima re poterit, qui cogitarit, maledictum in sacris litteris eum uocari, qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessario fatemur, nullum aliud opus adeo sanctum, ac diuinum a Christi fidelibus tractari posse, quam hoc ipsum tremendum mysterium, quo uiuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur: satis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendam esse, ut quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis, ac pietatis specie peragatur. Cum igitur multa iam siue temporum uitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse uideantur, quæ a tanti sacrificij dignitate aliena sunt, ut ei debitus honor & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur; decernit sancta Synodus, ut Ordinarij locorũ Episcopi ea omnia prohibere, atque e medio tollere sedulo curent, ac teneantur; quæ uel auaritia, idolorũ seruitus, uel irreuerentia, quæ ab impietate uix seiuncta esse potest: uel superstitio, uere pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque, ut multa paucis comprehendantur; in primis, quod ad auaritiã pertinet, cuiusuis generis mercedum condiciones, pacta, & quicquid pro Missis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque illiberales eleemosinarum exactiones, potius quam postulationes, aliaq. huiusmodi, quæ a simoniaca labe, uel certe a turpi quæstu non longe absunt, omnino prohibeant. Deinde, ut irreuerentia uitetur; singuli in suis diœcesibus interdicant, nec cui uago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publice, & notorie criminosus sit; aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; neue patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra ecclesiam, & ad diuinũ

tantum cultum dedicata oratoria, ab eisdem Ordinariis designanda, & uisitanda, sanctum hoc sacrificium a sæcularibus, aut regularibus quibuscumque peragi: ac nisi prius qui intersint, decenter composito corporis habitu declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore, adesse. Ab ecclesiis uero musicas eas, ubi siue organo, siue cantu lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, uana, atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant; ut domus Dei, uere domus orationis esse uideatur, ac dici possit. Postremo ne superstitioni locus aliquis detur; edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes alijs, quam debitis horis celebrent, neue ritus alios, aut alias cærimonias & præces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili usu receptæ fuerint. Quarundam uero Missarum, & candelarum certum numerum, qui magis a superstitioso cultu, quam a uera religione, inuentus est, omnino ab Ecclesia remoueant: doceantq. populum, quis sit, & a quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij, tam pretiosus, ac cælestis fructus. Moneant etiam eundem populum, ut frequenter ad suas Parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinarijs ita proponuntur, ut non solũ ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere uisa fuerint; ipsi pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant; atque ad ea inuiolate seruanda, censuris Ecclesiasticis, alijsq. pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

EADEM *sacrosancta Synodus, ut reformationis negotium prosequatur; hæc in præsenti Sessione, statuenda censuit. Nihil est, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum uita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. cum enim a rebus sæculi in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos tamquam in speculum, reliqui oculos conijciunt, ex ijsq. sumunt quod imitentur. Quapropter sic decet omnino clericos, in sortem Domini uocatos, uitam, moresq. suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, alijsq. omnibus rebus nil, nisi graue, moderatum, ac religione plenum, præ se ferant: leuia etiam delicta, quæ in ipsis maxima essent, effugiant; ut eorum actiones cunctis afferant uenerationem. Cum igitur, quo maiore in Ecclesia Dei & utilitate, & ornamento hæc sunt, ita etiam diligentius*

tius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut quae alias a summis Pontificibus, & a sacris Conciliis de clericorum uita, honestate, cultu, doctrinaq. retinenda, ac simul de luxu, commessationibus, choreis, aleis, lusibus, ac quibuscumque criminibus, necnon saecularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum iisdem poenis uel maioribus, arbitrio Ordinarii imponendis, obseruentur; nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si qua uero ex his in desuetudinem abiisse compererint; ea quam primum in usum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant: non obstantibus consuetudinibus quibuscumque; ne subditorum neglectae emendationis ipsi condignas, Deo uindice, poenas persoluant.

CAPVT II.

Quicumque posthac ad ecclesias cathedrales erit assumendus, is non solum natalibus, aetate, moribus, & uita, ac alijs, quae a sacris Canonibus requiruntur, plene sit praeditus, uerum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensiũ spatio, constitutus. quarum rerum instructio, si eius notitia nulla aut recens in Curia fuerit, a Sedis Apostolicae legatis, seu Nuncijs prouinciarum, aut eius Ordinario, eoq. deficiente, a uicinioribus Ordinarijs sumatur. Scientia uero praeter haec eiusmodi polleat, ut muneris sibi iniungendi necessitati possit satisfacere. ideoq. antea in uniuersitate studiorum magister, siue doctor, aut licentiatus in sacra Theologia, uel iure Canonico merito sit promotus, aut publico alicuius Academiae testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quod si Regularis fuerit, a Superioribus suae religionis similem fidem habeat. Praedicti autem omnes, unde instructio, seu testificatio erit sumenda, haec fideliter & gratis referre teneantur: alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient, ac Deum, & Superiores suos habebunt ultores.

CAPVT III.

Episcopi, etiam tamquam delegati Apostolici, ex fructibus, & prouentibus quibuscumque omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis existentium, tertiam partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; ut scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitium iuxta formam, ab eisdem Episcopis praescribendam, quolibet die statuto non impleuerint, illius diei distributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant, sed fabricae ecclesiae, quatenus indigeat, aut alteri pio loco, arbitrio Ordinarij applicetur. Crescente uero contumacia, contra eos iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex praedictis dignitatibus in ecclesiis cathedralibus, uel collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio, uel officium non competat, sed extra ciuitatem in dioecesi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem ob-

tinet, incumbere uoluerit; tunc pro tempore, quo in curata ecclesia resederit ac ministrauerit, tamquam præsens sit, ac diuinis intersit, in ecclesiis cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, uel statutum, ut dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & constitutionibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

CAPVT IIII.

Quicumque in cathedrali uel collegiata, sæculari, uel Regulari ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit; uocem in huiusmodi ecclesiis in capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliјs libere fuerit concessum. Ii uero, qui dignitates, personatus, officia, prabendas, portiones, ac qualibet alia beneficia in dictis ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera uaria sunt annexa, uidelicet, ut alii Missas, alii Euangelium, alii Epistolas dicant, seu cantent; quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, infra annum Ordines suscipere requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilii Viennensis quæ incipit: Vt ij, qui: quam præsenti decreto innouat. cogantq. Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per se ipsos exercere, ac cetera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & alijs etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in posterum fiat prouisio; nisi ijs, qui iam ætatem, & ceteras habilitates integre habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

CAPVT V.

Dispensationes quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiã committendæ erunt, committantur Ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint. eæ uero, quæ gratiose concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi prius ab eisdem, tamquam delegatis Apostolicis, summarie tantum, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis uel obreptionis uitio non subiacere.

CAPVT VI.

In commutationibus ultimarum uoluntatum, quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tamquam delegati Sedis Apostolicæ, summarie, & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita ueritate, uel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur.

CAPVT VII.

Legati, & Nuncii Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusuis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, seruare teneantur formam & tenorem sacrarum constitutionum, & præsertim Innocentij IIII, quæ incipit: Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, uel priuilegio, in contrarium non obstantibus: aliter inhibitiones, & Processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

CAPVT VIII.

Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a iure concessis, omnium piarum dispositionum tam in ultima uoluntate, quam inter uiuos, sint executores; habeant ius uisitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine uocant; non tamen quæ sub regum immediata protectione sunt, sine eorum licentia: eleemosynas Montis pietatis, siue caritatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiam si prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia, quæ ad Dei cultum aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo iuxta sacrorum Canonum statuta cognoscant, & exequantur: non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut statuto.

CAPVT IX.

Administratores, tam Ecclesiastici, quam laici, fabricæ cuiusuis ecclesiæ, etiã cathedralis, hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ Montis pietatis, & quorumcumque piorum locorum singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: consuetudinibus, & priuilegijs quibuscumque in contrarium sublatis: nisi secus forte in institutione, & ordinatione talis ecclesiæ, seu fabricæ expresse cautum esset. Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut ex constitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda esset; tunc cum ijs adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minime suffragentur.

CAPVT X.

Cum ex notariorum imperitia plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tamquam delegatus Sedis Apostolicæ, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scrutari; illisq. non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officii eius in negotiis, litibus,

& causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi usum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neque eorum appellatio interdictionem Ordinarii suspendat.

CAPVT XI.

Si quem clericorum, aut laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, ut alicuius ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, uel regularis beneficii, Montium pietatis, aliorumq. piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, seu quascumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent, per se, uel per alios ui, uel timore incusso, seu etiam per suppositas personas clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios usus conuertere, illosq. usurpare præsumpserit, seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tamdiu subiaceat, quamdiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, uel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint, ecclesiæ, eiusq. administratori, siue beneficiato integre restituerit, ac deinde a Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Quod si eiusdem ecclesiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus ultra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus uero, qui nefandæ fraudis, & usurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat, necnon quibuscumque beneficiis priuatus sit, et ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur, & a suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionē, sui Ordinarii arbitrio suspendatur.

DECRETVM SVPER PETITIONE CONCESSIONIS CALICIS.

INsuper, cum eadem sancta synodus superiori Sessione duos articulos, alias propositos, & tum nondum discussos, uidelicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, ut communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes, sub una panis specie, ita sint retinendæ, ut nulla ratione Calicis usus cuiquam sit permittendus: & An, si honestis, & Christianæ caritati consentaneis rationibus concedendus alicui uel nationi, uel regno Calicis usus uideatur, sub aliquibus condicionibus concedendus sit, & quænam illæ sint, in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optime consultum uolens, decreuit, integrum negotium ad Sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert: qui pro sua singulari prudentia id efficiat, quod utile Reip. Christianæ, & salutare petentibus usum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus diem futuræ Sessionis ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium sanctorum, quæ erit die. 12. mensis Nou. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento matrimonii, &c.

Prorogata fuit Sessio usque ad diem xv. Iul. M D L X I I I.

SESSIO XXIII

QVAE EST SEPTIMA

SVB PIO IIII, PONT. MAX. CELEBRATA DIE XV. IVL. M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Ordinis. Cap. I.

Acrificium, & sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, ut utrumque in omni lege extiterit. Cum igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium uisibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse uisibile, & externum sacerdotium, in quod uetus translatum est. Hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse, atque Apostolis, eorumq. successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, & ministrandi corpus, & sanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ litteræ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

CAPVT II.

Cum autem diuina res sit tam sancti sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo dignius, & maiori cum ueneratione exerceri poßet, ut in Ecclesiæ ordinatißima dispositione plures, & diuersi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deseruirent; & ita distributi, ut, qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderent. nam non solum de sacerdotibus, sed & de Diaconis sacræ litteræ apertam mentionem faciunt; & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, grauißimis uerbis docent; & ab ipso ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscuiusque eorum

propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij in usu fuisse cognoscuntur; quamuis non pari gradu. nam Subdiaconatus ad maiores ordines a Patribus, & sacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentißime legimus.

CAPVT III.

Cum scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ uerbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse uere, & proprie unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis. inquit enim Apostolus: Admoneo te, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te per impositionem manuum mearum. non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed uirtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

CAPVT IIII.

Quoniam uero in Sacramento Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri, nec auferri potest; merito sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt noui Testamenti sacerdotes temporariam tantummodo potestatem habere; ac semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si uerbi Dei ministerium non exerceant. Quod si quis omnes Christianos promiscue noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet, nihil aliud facere uidetur, quam Ecclesiasticam hierarchiam, quæ est ut castrorum acies ordinata, confundere; perinde ac si contra beati Pauli doctrinam omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, ad hunc hierarchicum Ordinem præcipue pertinere & positos, sicut idem Apostolus ait, a Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei; eosq. presbyteris superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus, consensum, siue uocationem, siue auctoritatem ita requiri, ut sine ea irrita sit ordinatio: quin potius decernit, eos qui tantummodo a populo, aut sæculari potestate, ac magistratu uocati, & instituti, ad hæc ministeria exercenda ascendunt; & qui ea propria temeritate sibi sumunt; omnes non Ecclesiæ ministros, sed fures, & latrones, per ostiũ non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo uisum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit, ut omnes,

adiuuante Christo, fidei regula utentes, in tot errorum tenebris Catholicam ueritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

CANON I.

SI quis dixerit, non esse in nouo Testamento sacerdotium uisibile, & externum; uel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi uerum corpus, & sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantum, & nudum ministerium prædicandi Euangelium; uel eos, qui non prædicant, prorsus non esse sacerdotes; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & maiores, & minores, per quos, uelut per gradus quosdam, in sacerdotium tendatur; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram ordinationem non esse uere & proprie Sacramentum, a Christo Domino institutum; uel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum a uiris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantum ritum quendam eligendi ministros uerbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, per sacram ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde, frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum: aut per eam non imprimi characterem; uel eum, qui sacerdos semel fuit, laicum rursus fieri posse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione utitur, non tantum non requiri, sed contemnendam & perniciosam esse; similiter, & alias Ordinis cærimonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, presbyteris, & ministris; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores, uel non habere

potestatem confirmandi, & ordinandi; uel eam, quam habent, illis esse cu m presbyteris communem; uel Ordines ab ipsis collatos sine populi, uel potestatis sæcularis consensu, aut uocatione irritos esse; aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & Canonica potestate rite ordinati, nec missi sunt, sed aliunde ueniunt, legitimos esse uerbi & Sacramentorum ministros; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, ac ueros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Adē sacrosancta Tridentina Synodus reformationis materiā prosequens hæc quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, et decernit. Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere; pro his sacrificium offerre; uerbiq. diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere; pauperum, aliarumq. miserabilium personarum curam paternam gerere; & in cetera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab his præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, ut diuinorum præceptorum memores, factiq. forma gregis, in iudicio, & ueritate pascant, & regant. Ne uero ea, quæ de residentia sancte, & utiliter iam ante sub fel. rec. Paulo. III. sancita fuerunt, in sensus a sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si uigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus ecclesiis quibuscumque, quocumque nomine, & titulo præfectos, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem in sua ecclesia uel diœcesi residentiam, ubi iniuncto sibi officio defungi teneantur; neque abesse posse, nisi ex causis, & modis infrascriptis. Nam cum Christiana caritas, urgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, uel Reip. utilitas aliquos nonnumquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas a beatissimo Romano Pontifice, aut a Metropolitano, uel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas, nisi cum absentia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem significari Metropolitano necesse erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis

a se, uel a Suffraganeo datis; & uidere, ne quis eo iure abutatur; & ut pœnis canonicis errantes puniantur. Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam autem qui aliquantisper tantum absunt, ex ueterum Canonum sententia non uidentur abesse, quia statim reuersuri sunt; sacrosancta Synodus uult, illud absentiæ spatium singulis annis siue continuum, siue interruptum, extra prædictas causas, nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, ut id æqua ex causa fiat, & absque ullo gregis detrimento: quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere, suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis spatium, Dominici aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, Resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus rifici maxime, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab ecclesia sua cathedrali ullo pacto absint, nisi Episcopalia munia in sua diœcesi eos alio uocent.

Si quis autem, quod utinam numquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit: statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas aduersus non residentes, sub Paulo III impositas & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quẽ incurrit; eum, pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta, illos sibi detinere posse; sed teneri aut, ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ ecclesiæ; aut pauperibus loci erogare: probibita quacumque conuentione, uel compositione, quæ pro fructibus male perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur: non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis. Eadem omnino, etiam quo ad culpam & amissionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & aliis quibuscumqne, qui beneficium aliquod ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, ut quandocumque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit; Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis gratisq. concedendam ultra bimestre tempus, nisi ex graui causa, non obtineant. Quod si per edictum citati etiam non personaliter, contumaces fuerint; liberum esse uult Ordinariis, per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, & subtractionem fructuum, aliaque iuris remedia, etiam usque ad priuationem, compellere, nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficii, pactione, statuto, etiam iuramento, uel quacumque auctoritate confirmato, consuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela censenda est, siue appellatione, aut inbibitione, etiam in Romana Curia, uel uigore

Eugeniane constitutionis suspendi posse. Postremo, tam decretum illud sub Paulo III, quam hoc ipsum in Conciliis prouincialibus, & Episcopalibus publicari, sancta Synodus præcipit. cupit enim, quæ adeo ex Pastorũ munere, animarumq. salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibusq. infigi, ut in posterum, Deo iuuante, nulla temporũ iniuria, aut hominũ obliuione, aut desuetudine aboleãtur.

CAPVT II.

Ecclesiis cathedralibus, seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiam si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis inter tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint; ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio uero, si extra Curiam Romanam fiat, in ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commode fieri poterit, celebretur.

CAPVT III.

Episcopi per semet ipsos Ordines conferant. quod si ægritudine fuerint impediti, subditos suos non aliter, quam iam probatos, & examinatos, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

CAPVT IIII.

Prima Tonsura non initientur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint; & fidei rudimenta edocti non fuerint; quiq. legere, & scribere nesciant: & de quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed ut Deo fidelem cultum præstent, hoc uitæ genus elegisse.

CAPVT V.

Ad minores Ordines promouendi bonum a Parocho, & a magistro scholæ, in qua educantur, testimonium habeant. Hi uero, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parocho, aut alteri, cui magis expedire uidebitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum qui uolent promoueri, publice in ecclesia propositis, de ipsorum ordinandorum natalibus, ætate, moribus, & uita a fide dignis diligenter inquirat; & litteras testimoniales, ipsam inquisitionem factam continentes, ad ipsum Episcopum quam primum transmittat.

CAPVT VI.

Nullus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, ante decimum quartum annum beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat; aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat;

uel in ſeminario clericorum, aut in aliqua ſchola, uel Vniuerſitate, de licentia Epiſcopi, quaſi in uia ad maiores Ordines ſuſcipiendos uerſetur. In clericis uero coniugatis ſeruetur conſtitutio Bonifacij. IX. *quæ incipit, clerici, qui cum unicis: modo hi clerici, alicuius eccleſiæ ſeruitio, uel miniſterio ab Epiſcopo deputati, eidem eccleſiæ ſeruiant, uel miniſtrent; & clericali habitu, & Tonſura utantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, uel conſuetudine, etiam immemorabili, ſuffragante.*

CAPVT VII.

Sancta Synodus, antiquorum Canonum ueſtigijs inhærendo, decernit, ut quando Epiſcopus ordinationem facere diſpoſuerit, omnes, qui ad ſacrum miniſterium accedere uoluerint, feria quarta ante ipſam ordinationem, uel quando Epiſcopo uidebitur, ad ciuitatem euocentur. Epiſcopus autem ſacerdotibus, & alijs prudentibus uiris, peritis diuinæ legis, ac in Eccleſiaſticis ſanctionibus exercitatis, ſibi aſcitis, ordinandorum genus, perſonam, ætatem, inſtitutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter inueſtiget, & examinet.

CAPVT VIII.

Ordinationes ſacrorum Ordinum, ſtatutis a iure temporibus, ac in cathedrali eccleſia uocatis præſentibus ad id eccleſiæ Canonicis, publice celebrentur. Si autem in alio diœceſis loco, præſente clero loci, dignior, quantum fieri poterit, eccleſia ſemper adeatur. Vnuſquiſque autem a proprio Epiſcopo ordinetur. Quod ſi quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cuiuſuis generalis, aut ſpecialis reſcripti, uel priuilegij prætextu, etiam ſtatutis temporibus permittatur; niſi eius probitas, ac mores Ordinarij ſui teſtimonio commendentur. Si ſecus fiat; ordinans a collatione ordinum per annum; & ordinatus a ſuſceptorum ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario uidebitur expedire, ſit ſuſpenſus.

CAPVT IX.

Epiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poßit, niſi per triennium ſecum fuerit commoratus; & beneficium, quacumque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

CAPVT X.

Abbatibus, ac alijs quibuſcumque, quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, uel exempti eſſe dicantur, cuiquam, qui Regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram, uel minores Ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, uel Capitula quæcumque, etiam eccleſiarum cathedralium, litteras dimiſſorias aliquibus clericis ſæcularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant. Sed horũ omniũ

ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sacrosanctæ Synodi decretis continentur, ad Episcopos, intra quorum diæcesis fines existant, pertineat: non obstantibus quibuscumque priuilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam ijs, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo III. decretum a Capitulo Episcopali, Sede uacante, litteras dimissorias impetrant; ad illos, qui easdem litteras non a Capitulo, sed ab alijs quibusuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli, Sede uacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

CAPVT XI.

Minores Ordines ijs, qui saltem latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis uideretur, conferantur; ut eo accuratius, quantum sit huius disciplinæ pondus, poßint edoceri; ac in unoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant: idq. in ea, cui adscripti erunt, ecclesia; nisi forte ex causa studiorum absint; atque ita de gradu in gradum ascendant; ut in eis cum ætate uitæ meritum, & doctrina maior accrescat. Quod & bonorum morum exemplum & aßiduum in ecclesia ministerium, atque maior erga presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Christi Communio maxime comprobabunt. Cumq. hinc ad altiores gradus, & sacratißima mysteria sit ingressus; nemo ijs initietur, quem non scientiæ spes maioribus Ordinibus dignum ostendat. Hi uero non nisi post annum a susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros ordines promoueantur: nisi neceßitas, aut Ecclesiæ utilitas, iudicio Episcopi, aliud exposcat.

CAPVT XII.

Nullus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante uigesimum secundum, ad Diaconatus ante uigesimum tertium, ad presbyteratus ante uigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episcopi non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi; sed dignos dumtaxat, & quorũ probata uita senectus sit. Regulares quoq. nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine ordinẽtur: priuilegij quibuscũque, quo ad hoc, penitus exclusis.

CAPVT XIII.

Subdiaconi, & diaconi ordinentur, habentes bonum testimonium, & in minoribus Ordinibus iam probati, ac litteris, & ijs, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperant, Deo auctore, se continere posse, ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciantq. maxime decere, si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cum altari ministrauerint, sacram Communionem perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, si per annum saltem in eo non sint uersati,

sati, ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo uideatur, ascendere non permittantur. Duo sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegijs, ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscumque.

CAPVT XIIII.

Qui pie & fideliter in ministerijs ante actis se gesserint, & ad presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium, & hi sint. qui, non modo in Diaconatu, ad minus annum integrum, nisi ob ecclesiæ utilitatem, ac necessitatē aliud Episcopo uideretur, ministrauerint; sed etiā ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessariū est ad salutē; ac ministrandi Sacramenta, diligenti examine præcedente, comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, ut præclarum bonorum operum exemplum, & uitæ monita ab eis poßint expectāri. Curet Episcopus, ut ij saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, ut suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. Cum promotis per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa poßit dispensare.

CAPVT XV.

Quamuis presbyteri in sua ordinatione a peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse confessiones sæcularium, etiam sacerdotium, audire; nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium; aut ab Episcopis per examen, si illis uidebitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur: & approbationem, que gratis detur, obtineat: priuilegijs, consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

CAPVT XVI.

Cum nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit utilis, aut necessarius suis ecclesiis, sancta Synodus, uestigiis sexti Canonis Concilii Chalcedonensis inhærendo, statuit, ut nullus in posterum ordinetur, quī illi ecclesiæ, aut pio loco, pro cuius neceßitate, aut utilitate assumitur, non ascribatur, ubi suis fungatur muneribus; nec incertis uagetur sedibus. Quod si locum inconsulto Episcopo deseruerit; ei sacrorum exercitium interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus sine commendaticijs sui Ordinarij litteris ab ullo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

CAPVT XVII.

Vt sanctorum Ordinum a Diaconatu ad Ostiariatum functiones ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, et pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in usum iuxta sacros Canones reuocentur; nec ab hæreticis tamquam otiosæ traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans san-

cta Synodus decernit, ut in posterum huiuscemodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus exerceantur, omnesque, & singulos Prælatos ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, ut, quantum fieri commode poterit, in ecclesiis cathedralibus, collegiatis, & parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & ecclesiæ prouentus id ferre queant, huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redditiuum aliquorum simplicium beneficiorum uel fabricæ ecclesiæ, si prouentus suppetant; aut utrisque illorum, eas functiones exercentibus stipendia aßignent: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari poßint. Quod si ministerijs quattuor minorum Ordinum exercendis clerici cælibes præsto non erunt, suffici poßint etiam coniugati, uitæ probatæ, dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum clericalem in ecclesia gestent.

CAPVT XVIII.

Cum adolescentium ætas, nisi recte instituatur, prona sit ad mundi uoluptates sequendas; & nisi a teneris annis ad pietatẽ & religionem informetur, antequam uitiorum habitus totos homines poßideat, numquam perfecte, ac sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseueret: sancta Synodus statuit, ut singulæ cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores ecclesiæ, pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, uel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, uel alio in loco conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, & ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. In hoc uero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & uoluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministerijs perpetuo inseruituros. Pauperum autem filios præcipue eligi uult; nec tamen ditiorum excludit: modo suo sumptu alantur, & studium præ se ferant Deo & ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei uidebitur, diuisos iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum uidebitur, ecclesiarum ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosq. in locum eductorum sufficiet: ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt uero in eadem disciplina Ecclesiastica commodius instituantur; Tonsura statim, atque habitu clericali semper utentur: grammatices, cantus, computi Ecclesiastici, aliarumq. bonarum artium disciplinam discent: sacram Scripturam, libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confeßiones audiendas uidebuntur opportuna, & rituum, ac cærimoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata; & iuxta confeßoris iudicium sumant

corpus Domini nostri Iesu Christi; cathedrali, & alijs loci ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ omnia, atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos ipsi elegerint, prout Spiritus sanctus suggesserit, constituent, eaq. ut semper obseruentur, sæpius uisitando operam dabunt. Discolos, & incorrigibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient, eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaq. impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere uidebuntur, diligenter curabunt. Et quia ad collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi redditus erunt necessarij; ultra ea, quæ ad instituendos uel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: idem Episcopus cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur: itemque duorum de clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius uero ad clerum pertineat: ex fructibus integris mensæ Episcopalis, & Capituli, & quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, præbendarum, portionum, Abbatiarum, & Prioratuum, cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, uel condicionis fuerint, & hospitalium quæ dantur in titulũ, uel administrationem, iuxta constitutionem Concilii Viennensis, quæ incipit, Quia contingit: & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiam si iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiam si exempta, etiã si nullius diœcesis, uel alijs ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque alijs ecclesiasticis redditibus, seu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen seminaria discentium, uel docentium ad commune Ecclesiæ bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta esse uoluit: præterquam ratione redditũum, qui superflui essent ultra conuenientem ipsorum seminariorum sustentationem: seu corporum, uel confraternitatum, quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut ordinis pertinentibus, fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, partem aliquam, uel portionem detrahent: & eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, uel ẽt præstimonia, uel præstimoniales portiones, etiam ante uacationem nuncupatæ, sine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt & incorporabunt, quod locum habeat, etiam si beneficia sint reseruata, uel affecta; nec per resignationem ipsorum beneficiorum, uniones & applicationes suspendi, uel ullo modo impediri possint, sed omnino quacumque uacatione, etiam si

in curia, effectum suum sortiantur, quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum supra commemoratorum possessores, non modo pro se, sed pro pensionibus, quas alij forsan ex dictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia compellantur; etiam uocato ad hoc, si uidebitur, auxilio brachij sæcularis: quibusuis, quo ad omnia & singula supradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiam si specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente uero casu, quo per uniones effectum suum sortientes, uel aliter seminarium ipsum in totum, uel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficijs, ut supra, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum, uel pro parte remittatur. Quod si cathedralium, & aliarum maiorum ecclesiarum Prælati in hac seminarij erectione, eiusq. conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detrectauerint, Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, eosq. ad omnia supradicta cogere debeat; & ut quamprimum hoc sanctum, & pium opus, ubicumque fieri poterit, promoueatur, studiose curabit. Rationes autem reddituum huius seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibur duobus a Capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, ut cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit sancta Synodus, ut Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij, scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis, uel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis, eligendos, & ab Ordinarijs approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant. Quod si iudicio Episcopi digni non fuerint; alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota. quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ uidebuntur Episcopo expedire. De cetero uero officia, uel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi doctoribus, uel magistris, aut licentiatis in sacra pagina, aut in iure Canonico, & alias personis idoneis, & qui per se ipsos id manus explere poßint, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, & inualida: non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Si uero in aliqua prouincia ecclesiæ tanta paupertate laborent, ut collegium in aliquibus erigi non poßit, Synodus prouincialis, uel Metropolitana cum duobus antiquioribus Suffraganeis in ecclesia Metropolitana, uel alia prouinciæ ecclesia commodiori unum aut plura collegia, prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium ecclesiarum, in quibus singulis collegium commode

institui

instituí non potest, erigenda curabit, ubi pueri illarum ecclesiarum educentur.

In ecclesiis autem, amplas diœceses habentibus, possit Episcopus unum, uel plura in diœcesi, prout sibi opportunum uidebitur, habere seminaria: quæ tamen ab illo uno, quod in ciuitate erectum, et constitutũ fuerit, in omnibus dependeant.

Postremo si uel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, uel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius seminarii institutio, uel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum supra deputatis, uel Synodus prouincialis pro regionis more, pro ecclesiarum & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius seminarij profectum necessaria, & opportuna uidebuntur, decernere, ac prouidere ualeat.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionẽ in diem decimam sextam mensis Septembris indicit: in qua agetur de Sacramento matrimonij, & de alijs, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint: item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorumq. beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

Prorogata fuit Sessio ad diem xi Nou. M D LXIII.

SESSIO XXIIII.

QVAE EST OCTAVA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

CELEBRATA DIE XI NOV.

M. D. LXIII.

Doctrina de Sacramento Matrimonii.

Atrimonij perpetuum, indissolubilemq. nexum primus humani generis parens diuini spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea. quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit uxori suæ, & erunt duo in carne una. Hoc autem uinculo duos tantummodo copulari, & coniungi Christus Dominus apertius docuit, cum postrema illa uerba, tamquam a Deo prolata, referens dixit: Itaque iam non sunt duo, sed una caro: statimq. eiusdem nexus firmitatem

ab Adamo tanto ante pronunciatam, his uerbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam uero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem unitatem confirmaret, coniugesq. sanctificaret, ipse Christus, uenerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. quod Paulus Apostolus innuit dicens: Viri diligite uxores uestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: Mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo, & in Ecclesia.

Cum igitur matrimonium in lege Euangelica ueteribus connubiis per Christum gratiam præstet; merito inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, Concilia, & uniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt, aduersus quam impii homines huius sæculi insanientes, non solum perperam de hoc uenerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelii libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, & ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & uerbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & uniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum Schismaticorum hæreses, & errores ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumq. errores decernens anathematismos.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

CANON I.

I quis dixerit, Matrimonium non esse uere, & proprie unum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis a Christo domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesiam inuectum, neque gratiã conferre; anathema sit.

CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere uxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, ut plures impediant, & dirimant; anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta, matrimonium dirimentia, uel in ijs constituendis errasse; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam a coniuge, dissolui posse matrimonij uinculum; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, matrimonium ratum, non consummatum, per sollemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum matrimonij uinculum non posse dissolui, & utrumque, uel etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge uiuente, aliud matrimonium contrahere; mœchariq. eum, qui, dimissa adultera, aliam duxerit, & eam, quæ dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cum ob multas causas separationẽ inter coniuges, quo ad thorum, seu quo ad cohabitationem, ad certum, incertumue tempus fieri posse decernit; anathema sit.

CANON IX.

Si quis dixerit, clericos in sacris Ordinibus constitutos, uel Regulares, castitatem sollemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractumq. ualidũ esse, non obstante lege Ecclesiastica, uel uoto; & oppositum nil aliud esse, quam damnare matrimonium; posseq. omnes contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiam si eam uouerint, habere donum; anathema sit; cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos supra id, quod possumus tentari.

CANON X.

Si quis dixerit, statum coniugalem anteponendum esse statui uirginitatis, uel cælibatus, & non esse melius, ac beatius manere in uirginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio; anathema sit.

CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem sollemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias cærimonias, quibus Ecclesia in illis utitur, damnauerit; anathema sit

CANON XII.

Si quis dixerit, causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

DECRETVM DE REFORMATIONE MATRIMONII.

CAPVT I.

TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu facta, rata, & uera esse matrimonia, quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit; & proinde iure damnandi sint illi, ut eos sancta Synodus anathemate damnat, qui ea uera, ac rata esse negant; quiq. falso affirmant, matrimonia, a filijs familias sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, uel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustißimis causis illa semper detestata est, atque prohibuit. uerum cum sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse: & grauia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugijs ortum habent, præsertim uero eorum, qui in statu damnationis permanent, dum priore uxore, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, et cum ea in perpetuo adulterio uiuunt: cui malo cum ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non poßit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur: iccirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III celebrati, uestigijs inhærendo præcipit, ut in posterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium Parocho tribus continuis diebus festiuis in ecclesia inter Missarum sollemnia publice denuncietur, inter quos matrimonium sit contrahendum: quibus denunciationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in facie Ecclesiæ procedatur; ubi Parochus, uiro & muliere interrogatis, & eorum mutuo consensu intellecto, uel dicat, Ego uos in matrimonium coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: uel alijs utatur uerbis iuxta receptum uniuscuiusque prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denunciationes; tunc uel una tantum denunciatio fiat; uel saltem Parocho, et duobus, uel tribus testibus præsentibus matrimoniũ celebretur. Deinde ante illius consumationem denunciationes in ecclesia fiant; ut, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, ut prædictæ denunciationes remittantur: quod illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente Parocho, uel alio sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinarij licentia, & duobus, uel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt; eos sancta Synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit; & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit,

prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper Parochum, uel aliũ sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine Parocho, uel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahentes grauiter arbitrio Ordinarii puniri præcipit. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, ut coniuges ante benedictionẽ sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; statuitq. benedictionem a proprio Parocho fieri; neque a quoquam, nisi ab ipso Parocho, uel ab Ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alii sacerdoti concedi posse: quacumque consuetudine, etiã immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, uel priuilegio, non obstantibus. Quod si quis Parochus, uel alius sacerdos, siue Regularis, siue sæcularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, uel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius Parochiæ sponsos sine illorum Parochie licentia matrimonio cõiungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius Parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu a quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat Parochus librum, in quo coniugum, & testium nomina, diemq. & locum contracti matrimonii describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremo sancta Synodus coniuges hortatur, ut, antequam contrahant, uel saltem triduo ante matrimonii consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad sanctißimum Eucharistiæ Sacramentum pie accedant. Si quæ prouinciæ aliis ultra prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & cærimoniis hac in re utuntur, eas omnino retineri sancta Synodus uehementer optat. Ne uero hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut, quamprimum poterint, curent hoc decretum populo publicari, ac explicari in singulis suarum diœcesum Parochialibus ecclesiis, idq. in primo anno quam sæpißime fiat; deinde uero quoties expedire uiderint. Decernit insuper, ut huiusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post triginta dies habere incipiat, a die primæ publicationis, in eadem Parochia factæ, numerandos.

CAPVT II.

Docet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia: in quibus uel non sine magno peccato perseueratur; uel ea non sine magno scandalo dirimuntur. Volens itaque sancta Synodus huic incommodo prouidere, & a cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit, ut unus tantum siue uir, siue mulier, iuxta sacrorum Canonum instituta, uel ad summum unus, & una baptizatum de Baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq. patrem, ac matrem tantum spiritualis cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur, quem, uel quos elegerint,

nt baptizatum de sacro fonte suscipiant; et eum, uel eos tantum ad illum suscipien dum admittat; & in libro eorum nomina describat; doceatq. eos quam cognatio nem contraxerint; ne ignorantia ulla excusari ualeant. Quod si alij, ultra designatos, baptizatum tetigerint; cognationem spiritualem nullo pacto cõtrahant: constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. si Parochi culpa, uel negligentia secus factum fuerit; arbitrio Ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex Confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatũ, illiusq. patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur: omnibus inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

CAPVT III.

Iusticiæ publicæ honestatis impedimentum, ubi sponsalia quacumque ratione ualida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; ubi autem ualida fuerint, primum gradum non excedant: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest huiusmodi probibitio absque dispendio obseruari.

CAPVT IIII.

Præterea sancta Synodus eisdem, & alijs grauißimis de causis adducta, impedimentum, quod propter affinitatem ex fornicatione contractum, inducitur, & matrimonium postea factum dirimit; ad eos tantum, qui in primo, & secundo gradu coniunguntur, restringit. In ulterioribus uero gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimere.

CAPVT V.

Si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit; separetur, & spe dispensationis consequendæ careat; idq. in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consumare ausus fuerit. Quod si ignoranter id fecerit, siquidẽ sollemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit; eisdem subijciatur pœnis. non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contempsit. Si uero, sollemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit; tunc facilius cum eo & gratis dispensari poterit. In contrahendis matrimonijs uel nulla omnino detur dispensatio, uel raro: idq. ex causa, & gratis concedatur. In secundo gradu numquam dispensetur, nisi inter magnos Principes, & ob publicam causam.

CAPVT VI.

Decernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullũ posse consistere matrimonium. Quod si rapta a rap-

tore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in uirum habere consenserit; eam raptor in uxorem habeat; & nihilominus raptor ipse, ac omnes illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, sint ipso iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumq. dignitatum incapaces; et, si clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, siue eam in uxorem duxerit, siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

CAPVT VII.

Multi sunt, qui uagantur, & incertas habent sedes, &, ut improbi sunt ingenij, prima uxore relicta, aliam & plerumque plures, illa uiuente, diuersis in locis ducunt. cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paterne monet, ne hoc genus hominum uagantium ad matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, ut eos seuere coerceant: Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis intersint, nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, et, re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

CAPVT VIII.

Graue peccatum est, homines solutos concubinas habere: grauissimum uero, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admissum, uxoratos quoque in hoc damnationis statu uiuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum uxoribus alere, & retinere. quare, ut huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quam uxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & condicionis existant, si postquam ab Ordinario, etiam ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seq. ab earum consuetudine non seiunxerint, excommunicatione feriendos esse; a qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint: contra eos ab Ordinario seuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publice uiuunt, si ter admonitæ non paruerint: ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; & extra opidum, uel diœcesim, si id eisdem Ordinariis uidebitur, inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

CAPVT IX.

Ita plerumq. temporalium Dominorum, ac Magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, ut uiros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maxime diuites, uel spem magnæ hereditatis habentes, minis, & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quos ipsi Domini,

uel Magistratus illis præscripserint. Quare cum maxime nefarium sit, matrimonij libertatem uiolare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur; præcipit sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, dignitatis, & condicionis exi stant, sub anathematis pœna, quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directe, uel indirecte subditos suos, uel quoscumque alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

CAPVT X.

Ab aduentu Domini nostri Iesu Christi usque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum usque in octauam Pascatis inclusiue, antiquas sollemnium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in alijs uero temporibus nuptias solemniter celebrari permittit: quas Episcopi, ut ea, qua decet, modestia, & honestate fiant, curabunt. sancta enim res est matrimonium, & sancte tractandum.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

EADEM sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decreuit. Si in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, scienterq. curandum est, ut in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilq. præposterum; multo magis elaborandum est, ut in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. nam totius familiæ domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. unde etsi alias sancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & superiores ecclesias nonnulla utiliter decreuit: hoc tamen munus huiusmodi esse censet, ut si pro rei magnitudine expendatur, numquam satis cautum de eo uideri posit. Itaque statuit, ut, cumprimum ecclesia uacauerit, supplicationes, ac preces publice, priuatimq. habeantur; atque a Capitulo per ciuitatem, & diœcesim indicantur; quibus clerus, populusq. bonum a Deo Pastorem ualeat impetrare. Omnes uero, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione a Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in ijs pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, ut in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem utilius posse facere, quam si bonos Pastores, & ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeāt; eosq. alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & ecclesiæ magis utiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, uel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint; & quos ex legitimo matrimonio natos, & uita, ætate, doctrina, atque alijs omnibus qualitatibus præditos sciant, quæ iuxta sacros Canones, & Tri

dentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam uero in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoq. bonorum, & doctorum uirorum testimonio, non uniformis ratio ubique ex nationum, populorum, ac morum uarietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, ut in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut instructionis faciendæ forma, Sanctißimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis utilis, atque opportuna esse uidebitur: ita tamen, ut cum deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit; ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac profeßione fidei ab eo facta, quamprimum ad Sanctißimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: ut ipse summus Pontifex, plena totius negotii, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, ecclesiis poßit utilius prouidere. Omnes uero inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & ecclesiæ statu a quibuscumque, etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur: in qua ipsi singuli quattuor Cardinales affirment, se, adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus a iure, & ab hac sancta Synodo requisitis, præditos; ac certo existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui ecclesiis præficiantur: ita ut relatione in uno Consistorio facta, quo maturius interea de ipsa inquisitione cognosci poßit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud beatißimo Pontifici uidebitur expedire. Ea uero omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum uita, ætate, doctrina, & ceteris qualitatibus alias in eadem Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, etiam si Diaconi sint, exigenda; quos Sanctißimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantũ commode fieri poterit, prout idoneos repererit, assumet. Postremo, eadem sancta Synodus, tot grauißimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non cõmemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quam ut Beatißimus Romanus Pontifex, quam sollicitudinem uniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hic potißimum impendat, ut lectißimos tantum sibi Cardinales asciscat; & bonos maxime, atque idoneos Pastores singulis ecclesiis præficiat; idq. eo magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officii immemorum Pastorum regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

CAPVT II.

Prouincialia Concilia, sicubi omißa sunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceßibus, controuersiis componendis, aliisq. ex sacris Canonibus permißis

renouentur. Quare Metropolitani per se ipsos, seu, illis legitime impeditis, Coepiscopus antiquior intra annum ad minus a fine præsentis Concilii, et deinde quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia sua cogere: quo Episcopi omnes, & alij, qui de iure, uel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. Nec Episcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. Itidem Episcopi, qui nulli Archiepiscopo subijciuntur, aliquem uicinum Metropolitanum semel eligant; in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. Synodi quoque diœcesanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti ēt omnes, qui alias, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum sæcularium ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, qui illarum curam gerunt, quicumque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quam Episcopi, & alij suprascripti negligentes fuerint; pœnas, sacris Canonibus sancitas, incurrant.

CAPVT III.

Patriarchæ, Primates, Metropolitani, & Episcopi propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, aut Visitatorem, si quotannis totam propter eius latitudinem uisitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, uel Visitatores suos compleatur, uisitare non prætermittant. A Metropolitanis uero, etiam post plene uisitatam propriam diœcesim, non uisitentur cathedrales ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs ecclesiis, ubi hactenus uisitationem exercere legitime consueuerunt, debeant quidem, assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem uisitare. Visitatores etiam, a Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius uisitandi habet, prius ab Episcopo approbentur: sed non ideo Episcopus, uel, eo impedito, eius Visitator easdem ecclesias seorsum ab his uisitare prohibeatur: cui ipsi Archidiaconi, uel alij inferiores, uisitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegijs quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxamq. doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionē, pacem, innocen-

tiamq. accendere; cetera, prout locus, tempus, & occasio feret, ex uisitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusq. succedant; monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos uisitatio spectat, ut paterna caritate, Christianoq. zelo omnes amplectantur; ideoq. modesto contenti equitatu, famulatuq. studeant quamcelerrime, debita tamen cum diligentia, uisitationem ipsam absoluere. Interimq. caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosiue sint: neue ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro uisitatione, etiam testamentorum ad pios usus, præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen uictualibus, quæ sibi, ac suis frugaliter, moderateq. pro temporis tantum necessitate, & non ultra erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui uisitantur, si malint soluere, id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum: an uero prædicta uictualia subministrare: saluo item iure conuentionum antiquorum cum monasteriis, aliisue piis locis, aut ecclesiis non Parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In iis uero locis, seu prouinciis, ubi consuetudo est, ut nec uictualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a Visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant; ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; is præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam, aliis etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilii generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit; necnon & aliis pœnis in Synodo prouinciali arbitrio Synodi, absque ulla spe ueniæ multetur. Patroni uero in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque uisitationi ornamentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant; nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat; sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiæ necessarios, & utiles, prout sibi expedire magis uisum fuerit, expendi curent.

CAPVT IIII.

Prædicationis munus, quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, Canones alias super hoc editos, sub fel. rec. Paulo III, aptius præsentium temporum usui accommodando, mandat, ut in ecclesia sua ipsi per se, aut, si legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus assument, in aliis autem ecclesiis per Parochos, siue, iis impeditis, per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eas præstare uel tenentur, uel solent, deputandos in ciuitate, aut in quacumque parte diœcesis, censebunt expedire, saltem omnibus Dominicis, & sollemnibus diebus festis: tempore autem Ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini quotidie; uel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, sacras Scri-

pturas, diuinamq. legem annuncient; & alias, quotiescumque id opportune fieri posse indicauerint. Moneatq. Episcopus populum diligenter, teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commode id fieri potest, ad audiendum uerbum Dei. Nullus autem sæcularis, siue Regularis, etiam in ecclesiis suorum ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat. Iidem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis Parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos spectabit, doceri curabunt: &, si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III decreta fuerunt, suum robur obtineant.

CAPVT V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos, etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt, ab ipso tantum summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quod si eiusmodi sit causa, quæ necessario extra Romanam Curiam sit committenda; nemini prorsus ea committatur, nisi Metropolitanis, aut Episcopis, a Beatißimo Papa eligendis. Hæc uero commißio & specialis sit, & manu ipsius Sanctißimi Pontificis signata; nec unquam plus bis tribuat, quam ut solam facti instructionem sumant, processumq. conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant: reseruata eidem Sanctißimo sententia definitiua. Cetera alias sub fel. rec. Iulio III super his decreta, necnon & constitutio sub Innocentio III, in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter & quando; quam sancta Synodus in præsenti innouat, ab omnibus obseruetur. Minores uero criminales causæ Episcoporum in Concilio tantum prouinciali cognoscantur, & terminentur, uel a deputandis per Concilium prouinciale.

CAPVT VI.

Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio uoluntario, & exceptis alijs deductis ad forum contentiosum, dispensare: & in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes quoscumque sibi subditos, in diœcesi sua per se ipsos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantum, non eorum Vicarijs sit permissum.

CAPVT VII.

Vt fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat: præcipit sancta Synodus Episcopis omnibus, ut non solum, cum hæc per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum uim, & usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenterq.

prudenterq. etiam lingua uernacula, si opus sit, & commode fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam a sancta Synodo in catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in uulgarem linguam fideliter uerti, atque a Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon ut inter Missarum sollemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem uernacula lingua singulis diebus festis, uel solemnibus explanent; eademq. in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inserere, atque eos in lege domini erudire studeant.

CAPVT VIII.

Apostolus monet, publice peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, unde alios scandalo offensos, commotosq. fuisse, non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pænitentiam publice iniungi oportet: ut quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet uitam. Episcopus tamen publicæ hoc pænitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus ecclesiis, ubi id commode fieri poterit, Pænitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proxime uacaturæ, ab Episcopo instituatur, qui magister sit, uel doctor, aut licentiatus in Theologia, uel iure Canonico, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui dum confessiones in ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

CAPVT IX.

Quæ alias sub fel. rec. Paulo III, & nuper sub Beatissimo D. nostro, Pio IIII, in hoc eodem Concilio de adhibenda ab Ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorum, uisitatione constituta sunt, eadem etiam in ijs ecclesiis secularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; ut ab Episcopo, cuius cathedralis ecclesia est proximior, si id possit, alioquid ab eo, qui semel in Concilio prouinciali a Prælato loci illius electus fuerit, tamquam Sedis Apostolicæ delegato, uisitentur: non obstantibus priuilegijs, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

Episcopi, ut aptius, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere: in omnibus ijs, quæ ad uisitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam tamquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, et exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ utilitate necessaria uidebuntur. Nec in his, ubi de uisitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut ulla inhibitio, appellatio, seu querela etiam ad Sedē Apostolicam interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquo modo impediat, aut suspendat.

CAPVT XI.

Quoniam priuilegia, & exemptiones, quæ uarijs titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris uitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, ut, siquando iustis, grauibus, & fere necessarijs suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolythatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, uel extra, insignibus decorandos esse placuerit; nec non alios, cuicumque monasterio oblatos, uel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militijs, seu monasterijs, hospitalibus, collegiis, aut quocumque alio titulo assumi; nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligatur; quominus ii, quibus ea iam concessa sunt, uel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tamquam Apostolicæ Sedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad Capellanos Regios, iuxta Constitutionem Innocentii III, quæ incipit, Cum capellæ, subiecti existant: exceptis tamen iis, qui prædictis locis, aut militiis actu seruiunt, & intra eorum septa, ac domos resident, subq. eorum obedientia uiuunt; siue iis, qui legitime, & secundum regulam earundem militiarũ professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegijs quibuscumque, etiam religionis sancti Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ uero priuilegia residentibus in Curia Romana uigore Eugenianæ Constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in ijs, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minime intelligantur; sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscumque inhibitionibus.

CAPVT XII.

Cum dignitates, in ecclesiis præsertim cathedralibus, ad conseruandam augendamq. Ecclesiasticam disciplinam fuerint institutæ; ut qui eas obtinerent, pietate præcellerent, alijsq. exemplo essent, atque Episcopos opera, & officio iuuarent; merito qui ad eas uocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere poßint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem .25. suæ ætatis annum attigerit & in clericali Ordine uersatus, doctrina ad suum munus exequendum necessaria, ac morum integritate commendetur; iuxta Constitutionem Alexandri Tertij, in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, magistri in Theologia, seu doctores, aut licentiati in iure Canonico. Ad ceteras autem dignitates, uel personatus, quibus animarum cura nulla subest, clerici alioquin idonei, & 22. annis non minores, ascißcantur. Prouisi etiam de beneficijs quibuscumque, curam animarum habentibus, teneantur a die adeptæ possessionis, ad minus intra duos menses, in manibus ipsius Episcopi, uel, eo impedito,

coram generali eius Vicario, seu Officiali, orthodoxæ suæ fidei publicam facere professionem, & in Romana Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem de Canonicatibus, & dignitatibus, in ecclesiis cathedralibus non solum coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, ut supra, fructus non faciant suos; nec illis possessio suffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatem, Canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui eo Ordine sacro aut sit initiatus, quē illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; aut in tali ætate, ut infra tempus a iure, & ab hac sancta Synodo statutum, initiari ualeat. In omnibus uero ecclesiis cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, uel Subdiaconatus. Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout uiderit expedire, quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterū esse debeat: ita tamen, ut dimidia saltē pars Presbyteri sint; ceteri uero Diaconi, aut Subdiaconi: ubi uero consuetudo laudabilior habet, ut plures, uel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam sancta Synodus, ut in prouincijs, ubi id commode fieri potest, dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum, in cathedralibus ecclesiis, & collegiatis insignibus conferantur tantum magistris, uel doctoribus, aut etiam licentiatis in Theologia, uel iure Canonico. Præterea obtinentibus in eisdem cathedralibus, aut collegiatis dignitates, Canonicatus, præbendas, aut portiones, non liceat uigore cuiuslibet statuti, aut consuetudinis, ultra tres menses, ab eisdem ecclesiis quolibet anno abesse: saluis nihilominus earum ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: alioquin primo anno priuetur unusquisque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac residentiæ fecit suos. quod si iterum eadem fuerit usus negligentia, priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit. crescente uero contumacia, contra eos, iuxta sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. Distributiones uero, qui statis horis interfuerint, recipiant: reliqui, quauis collusione, aut remissione exclusa, his careant, iuxta Bonifacij. VIII. decretum, quod incipit, Consuetudinem: quod sancta Synodus in usum reuocat, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. Omnes uero diuina per se, & non per substitutos, compellantur obire officia; & Episcopo celebranti, aut alia pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire; atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis, & canticis Dei nomen reuerenter, distincte, deuoteq. laudare. Vestitu insuper decenti tam in ecclesia, quā extra, assidue utantur; ab illicitisq. uenationibus, aucupijs, choreis, tabernis, lusibusq. abstineant; atque ea morum integritate polleant, ut merito Ecclesiæ Senatus dici possit. Cetera, quæ ad debitum in diuinis officijs regimen spectant; deq. congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simulq. de omnibus ecclesiæ ministris, quæ necessaria erunt, & si qua huiusmodi; Synodus prouincialis, pro cuiusque prouinciæ uti-

litate, & moribus, certam cuique formulam præscribet. Inter ea uero Episcopus non minus, quam cum duobus Canonicis, quorum unus ab Episcopo, alter a Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire uidebuntur, poterit prouidere.

CAPVT XIII.

QVONIAM *pleræque cathedrales ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, ut Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque ecclesiarum necessitati sufficiunt; examinet Concilium prouinciale, uocatis ijs, quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatemq. uicinis unire, uel nouis prouentibus augere expediat; confectaq. de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontificem mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem uniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim uero, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent; poterit de beneficijs aliquibus, dum tamen curata non sint, nec dignitates, seu Canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus uiget Regularis obseruantia, uel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, a summo Pontifice prouideri. In Parochialibus etiam ecclesiis, quarum fructus æque adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum unionem, non tamen Regularium, id fieri non poßit, ut primitiarum, uel decimarum aßignatione, aut per Parochianorum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei uidebitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, ac Parochiæ necessitate decenter sufficiat. In unionibus uero quibuslibet seu ex supradictis, seu alijs causis faciendis, ecclesiæ Parochiales monasterijs quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue præbendis ecclesiæ cathedralis, uel collegiatæ, siue alijs beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisue non uniantur: & quæ unitæ sunt, reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in eadem Synodo, sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in unitis ab eo tempore citra æque obseruetur: non obstantibus in ijs, quibuscumque uerborum formis, quæ hic pro sufficienter expreßis habeantur. Ad hæc in posterum, omnes hæ cathedrales ecclesiæ, quarum redditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ducatorum centum secundum uerum annuũ ualorem non excedunt, nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In ijs quoque ciuitatibus, ac locis, ubi Parochiales ecclesiæ certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscue petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis pro tutiori animarum eis commissarum salute, ut distincto populo in certas, propriasq. Parochias, unicuique suum perpetuum, peculiaremq. Parochum aßignent, qui eas conoscere ualeat; & a quo solo licite Sacramenta suscipiant; aut alio utiliori modo, prout loci qualitas exegerit, pro uideant. Idemq. in ys ciuitatibus, ac locis, ubi nullæ sunt Parochiales, quamprimum fieri curent: non ob-*

stantibus

ſtantibus quibuſcumque priuilegijs, & conſuetudinibus, etiã immemorabilibus.

CAPVT XIIII.

In pluribus eccleſiis, tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus, ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur, ut in electione, præſentatione, nominatione, inſtitutione, confirmatione, collatione, uel alia prouiſione, ſiue admißione ad poſſeßionem alicuius cathedralis eccleſiæ, uel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarum, uel partem prouentuũ, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ condiciones, ſeu deductiones ex fructibus, ſolutiones, promißiones, compenſationeſue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus eccleſiis dicuntur Turnorum lucra, interponãtur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, ut quæcumque huiuſmodi in uſus pios non conuertuntur, atque ingreſſus eos, qui ſimoniacæ labis, aut ſordidæ auaritiæ ſuſpicionem habent, fieri non permittant; ipſiq. diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant; & illis tantum, quas ut laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, ut prauas, ac ſcandaloſas reiiciant, & aboleant. Eos uero, qui aduerſus hæc, in præſenti decreto comprehenſa, quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis, ſacris Canonibus, & uarijs ſummorum Pontificum Conſtitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, conſtitutionibus, & conſuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: de quarum ſubreptione, obreptione, & intentionis defectu Epiſcopus, tamquam Apoſtolicæ Sedis delegatus, cognoſcere poßit.

CAPVT XV.

In eccleſiis cathedralibus, & collegiatis inſignibus, ubi frequentes, adeoq. tenues ſunt præbendæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis, ut ſuſtinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & perſonarum qualitate non ſufficiant; liceat Epiſcopis cum conſenſu Capituli, uel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen Regularia, ijs unire; uel, ſi hac ratione prouideri non poßit, aliquibus ex ijs ſuppreßis, cum patronorum conſenſu, ſi de iure patronatus laicorum ſint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciorem numerum reducere; ita tamen, ut tot ſuperſint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati eccleſiæ commode ualeant reſpondere: non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus, & priuilegijs, aut quacumque reſeruatione generali, uel ſpeciali, aut affectione: neque prædictæ uniones, aut ſuppreßiones tolli, ſeu impediri poßint ex quibuſcumque prouiſionibus, etiam uigore reſignationis, aut quibuſuis alijs derogationibus, uel ſuſpenſionibus.

C A P V T XVI.

Capitulum, Sede uacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomū unum, uel plures fideles, ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant; quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies post mortem Episcopi constituere, uel existentem confirmare omnino teneatur; qui saltem in iure Canonico sit doctor, uel licentiatus, uel alias, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. & si ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Capitulumq., ut præfertur, negligens fuerit; tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, et propinquior Episcopus in exempta Oeconomum, & Vicarium idoneos possit constituere. Episcopus uero ad eandem ecclesiam uacantem promotus ex iis, quæ ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuscumque Officialibus & administratoribus, qui, Sede uacante fuerunt a Capitulo, uel ab aliis in eius locum constituti, etiam si fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigant officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitq. eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiam si prædicti Officiales, redditis rationibus, a Capitulo, uel a deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis ad ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

C A P V T XVII.

Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur, quando unus plurium officia occupat clericorum; sancte sacris Canonibus cautum fuit, neminem oportere in duabus ecclesiis conscribi. uerum quoniam multi improbæ cupiditatis affectu se ipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, uariis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis ecclesiis disciplinam restituere cupiens, præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiam si Cardinalatus honore fulgeant, mandat obseruari; statuit, ut in posterum unum tantum beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur. quod quidem si ad uitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat; liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcq. non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia, tam sæcularia, quam regularia quæcumque, etiam commendata, pertineant, cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. Illi uero, qui in præsenti plures Parochiales ecclesias, aut unam cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; cogantur omnino, quibuscumq. dispensationibus, ac unionibus ad uitam non obstantibus, una tantum Parochiali, uel sola cathedrali retenta, alias Parochiales infra spa-

cium sex mensium dimittere: alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure uacare censeantur; ac tamquam uacantia libere alijs idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta Synodus, ut resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo Pontifici uidebitur, prouideatur.

CAPVT XVIII.

Expedit maxime animarum saluti, a dignis, atque idoneis Parochis gubernari. id ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta Synodus, ut, cum Parochialis ecclesiæ uacatio, etiam si cura ecclesiæ uel Episcopo incumbere dicatur, et per unum, uel plures administretur, etiam in ecclesiis patrimonialibus, seu receptiuis nuncupatis, in quibus consueuit Episcopus uni, uel pluribus curam animarũ dare, quos omnes ad infrascriptum examen teneri mandat, per obitum, uel resignationem etiam in Curia, seu aliter quomodocumque contigerit, etiam si ipsa Parochialis ecclesia reseruata, uel affecta fuerit generaliter, uel specialiter, etiam uigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalium, seu Abbatum, uel Capitulorum: debeat Episcopus statim, habita notitia uacationis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere: qui onera ipsius ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore prouideatur. Porro Episcopus, & qui ius patronatus habet, intra decem dies, uel aliud tempus, ab Episcopo præscribendum, idoneos aliquot clericos ad regendam ecclesiam coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum sit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligẽs inquisitio. Et si Episcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more uidebitur magis expedire, per edictum etiam publicum uocentur, qui uolent examinari. Transacto constituto tempore omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, siue, eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinatoribus non paucioribus, quam tribus: quorum uotis, si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, uel Vicarius, quibus magis uidebitur. Examinatores autem singulis annis in diœcesana Synodo ab Episcopo; uel eius Vicario ad minus sex proponantur: qui Synodo satisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente q. uacatione cuiuslibet ecclesiæ, tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant; indeq. succedente alia uacatione, aut eosdem, aut alios tres, quos malluerit, ex prædictis illis sex eligat. Sint uero hi examinatores, magistri, seu doctores, aut licentiati in Theologia, aut iure Canonico, uel alii clerici, seu Regulares; etiã ex ordine mendicantium, aut ẽt sæculares, qui ad id uidebuntur magis idonei, iurentq. oẽs ad sancta Dei Euangelia se, quacũque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. caueantq. ne quidquã prorsus occasione huius examinis nec ante, nec post accipiant; alioqui simoniæ uitiũ

tam ipsi, quam alij dantes incurrant; a qua absolui nequeant, nisi dimißis beneficijs, quæ quomodocumque etiam antea obtinebant; & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur; a qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri poßint. Peracto deinde examine renuncientur, quotcumque ab his idonei iudicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad uacantem ecclesiam gubernandā opportunis, ex hisq. Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit; atque illi, & non alteri collatio ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. Si uero iurispatronatus Ecclesiastici erit; ac institutio ad Episcopum, & non aliū pertineat, is, quē patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur. Cum uero institutio ab alio, quā ab Episcopo, erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorē, quē patronus ei præsentet, ad quē institutio spectat. Quod si iuspatronatus laicorū fuerit, debeat qui a patrono præsentatus erit, ab eisdē deputatis, ut supra, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibusq. supradictis casibus non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de ecclesia prouideatur, nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat, ulla deuolutio, aut appellatio, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates, uel Patriarchas interposita, impediat, aut suspendat: alioquin Vicarius, quem ecclesiæ uacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, uel forsan postea deputabit; ab eius ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eisdem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra, sit prouisū: alias prouisiones omnes, seu institutiones, præter ad supradictam formā factæ, subreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis conceßis quibuscumque Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & alijs impedimentis quibuscumque. Si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochialis fuerint, ut totius huius examinationis operam non ferant; aut nemo sit, qui se examini quærat subijcere; aut ob apertas factiones, seu dißidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile grauiores rixæ, ac tumultus poßint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, ceteris tamen, ut supra, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua in supradictis circa examinationis formam addenda, remittendaue esse censuerit, prouidere.

CAPVT XIX.

DECERNIT *sancta Synodus, Mandata de prouidendo, & gratias, quæ Expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, etiam collegijs,*

Vniuersitatibus, senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, uel alio quouis colore concedi; nec hactenus concessis cuiquam uti licere. Sed nec reseruationes mentales, nec alia quæcumque gratiæ ad uacatura, nec indulta ad alienas ecclesias, uel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, concedantur; & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

CAPVT XX.

Causæ omnes, ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiam si beneficiales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, atque omnino, saltem infra biennium a die motæ litis terminentur, alioquin post id spatium liberum sit partibus, uel alteri illarum iudices superiores, alias tamen competentes adire; qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant; & quā primum terminari curent; nec antea aliis committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eisdem interpositæ, per Superiores quoscumque recipiantur; eorumue commißio, aut inhibitio fiat nisi a definitiua, uel a definitiuæ uim habente, & cuius grauamen per appellationem a definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur causæ, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicā sunt tractandæ; uel quas ex urgenti, rationabiliq. causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, causæ matrimoniales, & criminales non Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam uisitando, sed Episcopi tantum examini, & iurisdictioni relinquantur, etiam si in præsenti inter Episcopum, & Decanum, seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars uere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciā nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare, nisi pars altera & alimenta, & expensas litis uelit subministrare. Legati quoque, etiam de latere, Nuncij, gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcumque facultatum uigore, non solum Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem ijs præripere, aut turbare non præsumant, sed nec etiam contra clericos, aliasue personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito, eoq. negligente, procedant: alias eorum processus, ordinationesue nullius momenti sint, atque ad damni satisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, si quis in casibus a iure permißis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit, seu alias ob lapsum biennij, de quo supra, ad alium iudicem recurrerit, teneatur acta omnia, coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis expensis suis transferre: eodem tamen Episcopo prius admonito, ut, si quid ei pro causæ instructione uidebitur, poßit iudici appellationis significare. Quod si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas pro

portione sua, si illis uti uoluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, ut scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porro ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta, appellanti quanto citius, te ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differēda exhibitione fraudem fecerit; ab officii administratione arbitrio Ordinarii suspendatur; & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex uero, si & ipse impedimenti huius conscius, particepsue fuerit, aliterue obstiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur; ad eandem dupli pœnam, prout supra, teneatur: non obstantibus, quo ad omnia suprascripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ suos tantum teneant auctores, & alijs quibuscumque consuetudinibus.

CAPVT XXI.

Cupiens sancta Synodus, ut ex decretis ab ea editis nulla unquam futuris temporibus dubitandi occasio oriatur, uerba illa, posita in decreto, publicato Sessione prima, sub Beatißimo Domino nostro Pio Quarto, uidelicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ ueram, & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo uidebuntur: explicando declarat, mentis suæ non fuisse, ut ex prædictis uerbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Concilijs ulla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id, quod a sacris Canonibus, uel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur uel detraheretur.

Indictio futuræ Sesionis.

Insuper, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram Seßionem feria quinta post conceptionem beatæ Mariæ uirginis, quæ erit dies nona mensis Decembris proxime uenturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi. In qua Seßione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deq. alijs ad eam pertinentibus. Si uero opportunum uidebitur, & tempus patietur; poterit etiam de nonnullis Dogmatibus tractari, prout suo tempore in Congregationibus proponetur.

Abbreuiata est dies Sesionis.

SESSIO XXV.

QVAE EST NONA ET VLTIMA

SVB PIO IIII, PONT. MAX.

COEPTA DIE TERTIA, ABSOLVTA DIE QVARTA DECEMB.

M. D. LXIII.

Decretum de Purgatorio.

VM Catholica Ecclesia, Spiritu sancto edocta, ex sacris litteris, & antiqua Patrum traditione, in Sacris Concilijs, & nouissime in hac œcumenica Synodo docuerit, Purgatorium esse; animasq. ibi detentas, fidelium suffragijs, potissimum uero acceptabili altaris sacrificio iuuari: præcipit sancta Synodus Episcopis, ut sanam de Purgatorio doctrinam, a sanctis Patribus, & sacris Concilijs traditam, a Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & ubiq. prædicari, diligenter studeant. Apud rudem uero plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæq. ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumq. nulla fit pietatis accessio, a popularibus concionibus secludantur. Incerta item, uel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea uero, quæ ad curiositatē quandam, aut superstitionem spectant, uel turpe lucrum sapiunt; tamquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, ut fidelium uiuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliaq. pietatis opera quæ a fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta pie, & deuote fiant; & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, uel alia ratione debentur, non perfunctorie, sed a sacerdotibus, & Ecclesiæ ministris, & alijs, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accurate persoluantur.

De Inuocatione, ueneratione, & Reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

Mandat sancta Synodus omnibus Episcopis, et ceteris docendi munus, curamq. sustinentibus, ut iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ usum, a primæuis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumq. Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum bonore, & legitimo imaginum usu, fideles diligenter instruant, docentes eos, Sanctos, una cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre; bonum, atque utile esse suppliciter eos inuoca-

re; & ob beneficia impetranda a Deo per filium eius Iesum Christum, Dominū nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est, ad eorum orationes, opem auxiliumq. confugere; illos uero, qui negant sanctos, aeterna felicitate in caelo fruentes, inuocandos esse, aut qui asserunt, uel illos pro hominibus non orare; uel eorum, ut pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idolatriam, uel pugnare cum uerbo Dei, aduersariq. honori unius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi, uel stultum esse, in caelo regnantibus uoce, uel mente supplicare, impie sentire.

Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo uiuentium sancta corpora, quae uiua membra fuerunt Christi, & templum Spiritus sancti, ab ipso ad aeternam uitam suscitanda, & glorificanda, a fidelibus ueneranda esse, per quae multa beneficia a Deo hominibus praestantur: ita ut affirmantes, Sanctorum Reliquijs uenerationem, atque honorem non deberi, uel eas, aliaq. sacra monumenta a fidelibus inutiliter honorari, atque eorum opis impetrandae causa Sanctorū memorias frustra frequentari, omnino damnandos esse, prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porro Christi, Deiparae uirginis, & aliorum Sanctorum, in templis praesertim habendas, & retinendas, eisq. debitū honorem, & uenerationem impertiendam; non quod credatur inesse aliqua in ijs diuinitas, uel uirtus, propter quam sint colendae, uel quod ab eis sit aliquid petendū, uel quod fiducia in imaginibus sit figenda, ueluti olim fiebat a gentibus, quae in idolis spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad prototypa, quae illae repraesentant: ita ut per imagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus; & Sanctos, quorum illae similitudinem gerunt, ueneremur. id quod Conciliorum, praesertim uero secundae Nicaenae Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

Illud uero diligenter doceant Episcopi, per historias mysteriorum nostrae redemptionis, picturis, uel alijs similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assidue recolendis: tum uero ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi, non solum quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quae a Christo sibi collata sunt; sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subijciuntur: ut pro ijs Deo gratias agant, ad Sanctorumq. imitationē uitā, moresq. suos cōponant: excitenturq. ad adorandū, ac diligendū Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit; anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus uehementer cupit; ita ut nullae falsi Dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem praebentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacrae Scripturae, cum id indoctae plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari,

quasi corporeis oculis conspici, uel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porro superstitio in sanctorum inuocatione, reliquiarum ueneratione, & imaginum sacro usu tollatur; omnis turpis quæstus eliminetur; omnis denique lasciuia uitetur: ita ut procaci uenustate imagines non pingantur, nec ornentur, & sanctorum celebratione, ac Reliquiarum uisitatione homines ad comessationes atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremo tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, ut nihil inordinatum, aut præpostere, & tumultuarie accommodatum; nihil profanum, nihilq. inhonestum appareat; cum domum Dei deceat sanctitudo. Hæc ut fidelius obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere ullo in loco, uel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, ullam insolitam ponere, uel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit; nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem recognoscente & approbante Episcopo. qui simulatque de ijs aliquid compertum habuerit; adhibitis in consilium Theologis, & alijs pijs uiris, ea faciat, quæ ueritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quod si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus; uel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæstio incidat; Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen, ut nihil, inconsulto Sanctißimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De Regularibus, & Monialibus. Cap. I.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationem prosequens, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit. Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs pie institutis, & recte administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque utilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, ubi colapsa est, uetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, ubi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, ut omnes Regulares, tam uiri, quam mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum uitam instituant, & componant; atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, ut obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria uota, & præcepta, ad eorum respectiue essentiam, necnon ad communem uitam, uictum, & uestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisq. cura, & diligentia a Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum uisitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, ut ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis uitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quæ bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

CAPVT II.

Nemini igitur Regularium, tam uirorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, uel mobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine conuentus poßidere, uel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, conuentuiq. incorporentur. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usumfructũ uel usum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos Officiales eorundem, ad nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium uero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat, nihilq. super flui in ea sit; nihil etiam, quod sit necessarium, eis denegetur. Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; is biennio actiua & paßiua uoce priuatus sit; atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

CAPVT III.

Concedit sancta Synodus omnibus monasterijs, & domibus tam uirorum, quã mulierum, & mendicantium, exceptis domibus Fratrum sancti Francisci Capucinorum, & eorum, qui Minorum de obseruantia uocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis poßidere liceat. Quod si aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate Apostolica similia bona poßidere permißũ erat, eis spoliata sint; eadẽ omnia illis restituenda esse decernit. In prædictis autẽ monasterijs, & domibus tam uirorum, quam mulierum, bona immobilia poßidentibus, uel non poßidentibus, is tantum numerus constituatur, ac in posterum conseruetur, qui uel ex redditibus proprijs monasteriorum, uel ex consuetis eleemosynis commode poßit sustentari: nec de cetero similia loca erigantur sine Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia prius obtenta.

CAPVT IIII.

Prohibet sancta Synodus, ne quis Regularis, sine sui Superioris licentia, prædicationis, uel lectionis, aut cuiusuis pij operis prætextu, subiiciat se obsequio alicuius Prælati, Principis, uel Vniuersitatis, uel communitatis, aut alterius cuiuscumque personæ, seu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs super ijs obtenta, suffragetur. Quod si contra fecerit; tamquam inobediens arbitrio Superioris puniatur. Nec liceat Regularibus a suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi; nisi ab eisdem mißi, aut uocatĩ fuerint. Qui uero sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit; ab Ordinarijs locorum tamquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur; in conuentibus tantum habitent: alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

CAPVT V.

Bonifacij Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso: renouans sancta Synodus, uniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus monasterijs, sibi subiectis, ordinaria, in alijs uero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram Sanctimonialium, ubi uiolata fuerit, diligenter restitui, &, ubi inuiolata est, conseruari maxime procurent: inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliasq. pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Quod auxilium ut præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sæcularibus iniungit. Nemini autem Sanctimonialium liceat post professionem exire a monasterio, etiam ad breue tempus, quocumque prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda: indultis quibuscumque & priuilegiis non obstantibus. Ingredi autem intra septa monasterii nemini liceat, cuiuscumque generis, aut condicionis, sexus, uel ætatis fuerit, sine Episcopi, uel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus, uel Superior licentiam debet in casibus necessariis; neque aliis ullo modo possit, etiam uigore cuiuscumque facultatis, uel indulti hactenus concessi, uel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis, uel opidi constituta, malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alii Superiores, si ita uidebitur expedire, ut Sanctimoniales ex eis ad noua, uel antiqua monasteria intra urbes, uel opida frequentia [illegible]ducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachii sæcularis. Impedientes uero, uel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

CAPVT VI.

In electione Superiorum quorumcumque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium, & Abbatissarum, atque aliarum Præpositarũ, quo omnia recte, & sine ulla fraude fiant, in primis sancta Synodus districte præcipit, omnes supradictos eligi debere per uota secreta; ita ut singulorũ eligentiũ nomina numquam publicentur. Nec in posterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoscumque Titulares ad effectum electionis faciendæ constituere; aut uoces, & suffragia absentium supplere. Si uero contra huius decreti constitutionem aliquis electus fuerit; electio irrita sit; & is, qui ad hunc effectũ se in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiserit; deinceps ad omnia Officia, in religione obtinenda, inhabilis existat; facultatesq. super his concessæ, eo ipso abrogatæ censeantur; & si in posterum aliæ concedantur, tamquam subreptitiæ habeantur.

CAPVT VII.

Abatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, uel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter uixerit. Quod si his qualitatibus non reperiatur in eodem monasterio; ex alio eiusdem Ordinis eligi poßit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præest, uideatur; ex ijs, quæ in eodem monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem recte uixerint, Episcopo, uel alio Superiore consentiente, eligatur. Duobus uero monasterijs nulla præficiatur. Et, si quæ duo, uel plura quocumque modo obtinet: cogatur, uno excepto, intra sex menses cetera resignare. Post id uero tempus, nisi resignauerit, omnia ipso iure uacent. Is uero, qui electioni præest, Episcopus, siue alius Superior claustra monasterii non ingrediatur; sed ante cancellorum fenestellam uota singularum audiat, uel accipiat. In reliquis seruentur singulorum Ordinum, uel monasteriorum constitutiones.

CAPVT VIII.

Monasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent ordinarios regulares Visitatores, sed sub immediata Sedis Apostolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt; teneantur infra annum a fine præsentis Concilii, & deinde quolibet triennio sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentii tertii in Concilio generali, quæ incipit, In singulis: ibiq. certas Regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quod si in his negligentes fuerint; liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tamquã Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quod si infra limites unius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam congregationẽ; poßint duarum, uel trium pronunciarum monasteria unam facere congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, uel uisitatores eandem habeant auctoritatem in suæ congregationis monasteria, ac Regulares in eis commorantes, quam alii Præsides ac Visitatores in ceteris habent Ordinibus: teneanturq. suæ congregationis monasteria frequenter uisitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tamquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

CAPVT IX.

Monasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedis Apostolicæ immediate subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, uel sancti Ioannis, uel alias quomodocumque

locumque nuncupentur, ab Episcopis, tamquam dictæ Sedis delegatis guber-nentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ uero a deputatis in Capitulis generalibus, uel ab aliis Regularibus regũtur; sub eorũ cura et custodia relinquãtur.

CAPVT X.

Attendant diligentes Episcopi, & ceteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, ut in constitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, ut saltem semel singulis mensibus confeßionem peccatorum faciant; & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant: ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. Præter ordinarium autem confessorem alius extraordinarius ab Episcopo, et aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; qui omnium confeßiones audire debeat. Quod uero Sanctißimum Christi corpus intra chorum, uel septa monasterii, & non in publica Ecclesia conseruetur, probibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

CAPVT XI.

In monasteriis, seu domibus uirorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorũ seu locorum familia personæ, tam Regulares, quam sæculares, huiusmodi curã exercentes, subsint immediate in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, uisitationi, & correctioni Episcopi, in cuius diœcesi sunt sita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, nisi de eiusdem consensu, ac præuio examine, per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensium cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis, in quibus Abbates, Generales, aut Capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, atque aliis monasteriis, seu domibus, in quibus Abbates, aut alii Regularium Superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochos, & Parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, uel personas iurisdictionem exercent.

CAPVT XII.

Censuræ, & interdicta, nedum a Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, a Regularibus in eorum ecclesiis publicentur, atque seruentur. Dies etiam festi, quas in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, seruentur.

CAPVT XIII.

Controuersias omnes de præcedentia, quæ persæpe maximo cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam Regulares, cum in processionibus publicis, tum in iis, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus,

& in deferenda ombella, & aliis similibus, Episcopus, amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, componat. Exempti autem omnes, tam clerici saeculares, quam Regulares, quicumque, etiam monachi, ad publicas processiones uocati, accedere compellantur; iis tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo uiuunt.

CAPVT XIIII.

Regularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterii degit, & extra ea ita notorie deliquerit, ut populo scandalo sit; Episcopo instante, a suo Superiore intra tempus, ab Episcopo praefigendum, seuere puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, a suo Superiore officio priuetur; & delinquens ab Episcopo puniri possit.

CAPVT XV.

In quacumque religione, tam uirorum, quam mulierum professio non fiat ante decimum sextum annum expletum; nec qui in minore tempore, quam per annum post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. Professio autem antea facta, sit nulla; nullamq. inducat obligationẽ ad alicuius Regulae, uel religionis, uel ordinis obseruationem, aut ad alios quoscumque effectus.

CAPVT XVI.

Nulla quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, uel in fauorem cuiuscumque causae piae, ualeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius Vicarii fiat, intra duos menses proximos ante professionem; ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter uero facta, etiam si cum huius fauoris expressa renunciatione, etiam iurata, sit irrita, et nullius effectus. Finitò tempore nouitiatus, Superiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant; aut e monasterio eos eiiciant. Per hac tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare; aut prohibere, quin religio clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, a sancta sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiae inseruire possint: sed neque ante professionem, excepto uictu, & uestitu, nouitii, uel nouitiae illius temporis, quo in probatione est, quocumque praetextu, a parentibus, uel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquid ex bonis eiusdem tribuatur: ne hac occasione discedere nequeat, quod totum, uel maiorem partem substantiae suae monasterium possideat; nec facile, si discesserit, id recuperare possit: quin potius praecipit sancta Synodus sub anathematis poena dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat: & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quae sua erant. quod ut recte fiat, Episcopus, etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

CAPVT XVII.

Libertati profeßionis uirginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit, atque decernit, ut, si puella, quæ habitum Regularem suscipere uoluerit, maior duodecim annis sit; non ante eũ suscipiat; nec postea ipsa, uel alia professionem emittat, quam explorauerit Episcopus, uel, eo absente, uel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, uirginis uoluntatem diligenter, an coacta, an seducta sit, an sciat, quid agat. et si uoluntas eius pia, ac libera cognita fuerit; habueritq. condiciones requisitas iuxta monasterij illius, & Ordinis regulam; necnon monasterium fuerit idoneum; libere ei profiteri liceat. cuius profeßionis tempus ne Episcopus ignoret; teneatur Præfecta monasterio eum ante mensem certiorem facere. quod si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit; quamdiu Episcopo uidebitur ab officio suspensa sit.

CAPVT XVIII.

Anathemati sancta Synodus subijcit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, uel condicionis fuerint, tam clericos, quam laicos, sæculores, uel Regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque coegerint aliquam uirginem, uel uiduam, aut aliam quamcunque mulierem inuitam, præterquam in casibus in iure expreßis, ad ingrediendum monasterium, uel ad suscipiendum habitum cuiuscumque religionis, uel ad emittendam profeßionem; quique consilium, auxilium, uel fauorem dederint; quiq. scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut profeßionem emittere; quoquo modo eidem actui uel præsentiam, uel consensum, uel auctoritatem interposuerint. Simili quoque anathemati subijcit eos, qui sanctam uirginũ, uel aliarum mulierum uoluntatem ueli accipiendi, uel uoti emittendi, quoquomodo sine iusta causa impedierint. Eaq. omnia, & singula, quæ ante profeßionem, uel in ipsa profeßione fieri oportet, seruentur non solum in monasterijs subiectis Episcopo, sed & in alijs quibuscumque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pænitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones earũ seruentur.

CAPVT XIX.

Quicumque Regularis prætendat, se per uim & metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam profeßum fuisse; aut quid simile; uelitq. habitum dimittere quacumque de causa; aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, nisi intra quinquennium tantum a die profeßionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Superiore suo, & Ordinario. Quod si ante habitum sponte dimiserit; nullatenus ad allegandum quamcumque causam admittatur, sed ad monasterium redire cogatur, & tamquam apostata puniatur: interim uero nullo priuilegio suæ religionis iuuetur. Nemo Regularis cuiuscumque facultatis uigore transferatur

ad laxiorem religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari occulte ferendi habitum suæ religionis.

CAPVT XX.

Abbates, qui sunt Ordinum Capita, ac ceteri prædictorum Ordinum Superiores, Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratusue legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio uisitent, etiam si commendata existant. Quæ cum Ordinum suorum Capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, quæ alias de uisitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneanturq. quicumque prædictorũ Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, et illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones uisitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus conuentum habentibus, Subpriores, qui correctiones, et spirituale regimen exercent, a Capitulis generalibus, uel ipsorum Ordinũ Visitatoribus instituantur. In ceteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipsorum personas, loca, & iura cõcernunt firma sint, et illæsa.

CAPVT XXI.

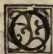
Cum pleraque monasteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præpositure ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quam in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ uitæ disciplinam omnino reuocare, uerum adeo dura, difficilisq. est præsentium temporum condicio, ut nec statim omnibus, nec cõmune ubique, quod optaret, remedium possit adhiberi: ut tamen nihil prætermittat, unde prædictis salubriter aliquando prouideri poßit; primum quidem confidit, Sanctißimum Romanum Pontificem pro sua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse uiderit, ut iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, Regulares personæ, eiusdem Ordinis expresse professæ, & quæ gregi præire, & præesse poßint, præficiantur. Quæ uero in posterum uacabunt, non nisi Regularibus spectatæ uirtutis, & sanctitatis conferantur. Quo ad uero ea monasteria, quæ Capita sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue Prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; teneantur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de Regulari successore prouisum, infra sex menses religionem illorum Ordinum propriã solemniter profiteri, aut ijs cedere: alias commendæ prædictæ ipso iure uacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi poßit; mandat sancta Synodus, ut in prouisionibus dictorum monasteriorũ qualitas singulorum nominatim exprimatur: aliterq. facta prouisio subreptitia esse censeatur, nullaq. subsequenti posseßione, etiam triennali, adiuuetur.

CAPVT XXII.

Hæc omnia, & singula in superioribus decretis contenta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monasterijs, collegijs, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regulariorum, necnon quarumcumque Sanctimonialium uirginum, ac uiduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolimytanæ, uiuant, et quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, uel constitutionibus, & sub custodia, uel gubernatione, uel quauis subiectione, aut annexione, uel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, uel non mendicantiũ uel aliorũ Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; non obstantibus eorum omnium, & singulorũ priuilegijs sub quibuscumque formulis uerborum conceptis, ac, Mare magnum, appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, et regulis etiam iuratis, atque etiã consuetudinibus, uel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui uero regulares tam uiri, quam mulieres sunt, qui sub arctiori Regula, uel statutis uiuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Synodus desiderat, ut omnia, & singula supradicta quamprimum executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasterijs sibi subiectis, & in omnibus alijs, ipsis in superioribus decretis specialiter cõmißis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & alijs superioribus Ordinum supradictorum, ut statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coerceant. Regularium uero Capitula prouincialia, & generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in uirtute sanctæ obedientiæ præcipit, ut uelint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & ceteris Præfectis in superius contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; ut sine ullo impedimento præmißa rectæ exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Ptandum est, ut ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores & solicitudines pro Dei gloria uocatos esse intelligant. nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamq. facilius inflammandos, si Præpositos suos uiderint non ea, quæ mundi sunt sed animarum salutem, ac cælestem Patriam cogitantes. Hæc cum ad restituendã Ecclesiasticã disciplinã præcipua esse sancta Synodus animaduertat; admonet Episcopos omnes, ut secum ea sæpe meditantes, factis etiam ipsis, ac uitæ actionibus,

quod est ueluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis uero ita mores suos omnes componant, ut reliqui ab eis frugalitatis, modestiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, sanctæ humilitatis exempla petere poßint. Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi non solum iubet, ut Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali uictu contenti sint; uerum etiam in reliquo uitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum; quodq. non simplicitatem, Dei zelum, ac uanitatum contemptum præ se ferat. Omnino uero eis interdicit, ne ex redditibus ecclesiæ consanguineos familiaresue suos augere studeant: cum & Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed, si pauperes sint, ijs, ut pauperibus, distribuant; eas autem non distrahant, nec dißipent illorum causa: immo quammaxime potest, eos sancta Synodus monet, ut omnem humanum hunc erga fratres, nepotes, propinquosq. carnis affectum, unde multorum malorum in Ecclesia seminarium exstat, penitus deponant. Quæ uero de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam secularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui condicione obseruari, sed ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum consilio apud sanctißimum Romanum Pontificem cum uniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas uideri potest, non ijs etiam uirtutum insignibus, ac uiuendi disciplina eos fulgere, quæ merito omnium in se oculos conuertant.

CAPVT II.

Cogit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, ut nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium uideatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, et omnibus aliis, qui de iure, uel consuetudine in Concilio prouinciali interesse debent, ut in ipsa prima Synodo prouinciali post finẽ præsentis Concilii habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palam recipiant; necnon ueram obedientiã summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulq. hæreses omnes, a sacris Canonibus, & generalibus Conciliis, præsertimq. ab hac eadem Synodo damnatas, publice detestentur, & anathematizent. Idemq. in posterum quicumque in Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcoposq. promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit; Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimq. ab eiusdem cõmunione abstineant. Ceteri uero omnes siue in præsenti, siue in futurũ beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent; idem, ut supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabi-

tur, faciant, & obseruent, alias secundum formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & Studiorum generalium cura, uisitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Vniuersitatibus Canones; & decreta huius sanctæ Synodi integre recipiantur; ad eorumq. normã magistri, doctores, & alii in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ Catholicæ fidei sunt, doceant, & interpretentur; seq. ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed & si aliqua alia in prædictis Vniuersitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ uero Vniuersitates immediate summi Romani Pontificis protectioni, & uisitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem, qua supra, ratione, &, prout ei utilius uisum fuerit, salubriter uisitari, & reformari curabit.

CAPVT III.

Quamuis excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populos ualde salutaris: sobrie tamen, magnaq. circumspectione exercendus est: cum experientia doceat, si temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari; & perniciem potius parere, quã salutem. Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, ad finẽ reuelationis, ut aiunt, aut prodeperditis, seu subtractis rebus ferri solent, a nemine prorsus, præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non alias, quam ex re non uulgari, causaq. diligenter, ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus auctoritate adducatur: sed totum hoc in eius arbitrio, & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis uero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, ut quandocumque executio realis, uel personalis in qualibet parte iudicii propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quam definiendo, a censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire uidebitur, in causis ciuilibus, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque, etiam laicos, per multas pecuniarias, quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso, quod exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumq. districtionem, per suos proprios, aut alienos executores faciendam; siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq. iuris remedia procedere, & causas definire. Quod si executio realis, uel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit; sitq. erga iudicem contumacia: tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo, præter alias pœnas ferire poterit. In causis quoque criminalibus, ubi executio realis uel personalis, ut supra, fieri poterit; erit a censuris abstinendũ: sed si dictæ executioni facile locus esse nõ possit; licebit iudici hoc spirituali gladio in delinquentes uti; si tamen

delicti qualitas, praecedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. Nefas autem sit saeculari cuilibet Magistratui prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excommunicet; aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub praetextu, quod contenta in praesenti decreto non sint obseruata; cum non ad saeculares, sed ad Ecclesiasticos haec cognitio pertineat. Excommunicatus uero quicumque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ac familiaritatē non recipiatur: sed si obdurato animo, censuris annexus, in illis per annum insorduerit; etiam contra eum, tamquam de haeresi suspectum, procedi poßit.

CAPVT IIII.

Contingit saepe in quibusdam ecclesiis uel tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex uarijs defunctorum relictis impositum esse, ut illis pro singulis diebus, a testatoribus praescriptis, nequeat satisfieri; uel eleemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, ut non facile inueniatur, qui uelit huic se muneri subijcere; unde depereunt piae testantium uoluntates; & eorum conscientias, ad quos praedicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens haec, ad pios usus relicta, quo plenius, & utilius potest impleri, facultatem dat Episcopis, ut in Synodo diaecesana, itemq. Abbatibus, & Generalibus Ordinum, ut in suis Capitulis generalibus, re diligenter perspecta, poßint pro sua conscientia in praedictis ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa haec, quidquid magis ad Dei honorem, & cultum, atque ecclesiarum utilitatem uiderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarū salute legata ea ad pios usus reliquerunt.

CAPVT V.

Ratio postulat, ut illis, quae bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus nō detrahatur. quando igitur ex beneficiorum quorumcumque erectione, seu fondatione, aut alijs constitutionibus, qualitates aliquae requiruntur; seu certa illis onera sunt iniuncta, in beneficiorum collatione, seu in quacumque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in praebendis Theologalibus, magistralibus, doctoralibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus, quandocumque ita constituta fuerint, obseruetur, ut eorum qualitatibus, uel Ordinibus nihil in ulla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia censeatur.

CAPVT VI.

Statuit sancta Synodus, ut in omnibus ecclesiis cathedralibus, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III, quod incipit, Capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando Episcopus uisitauerit; sed & quoties ex officio, uel ad petitionē alicuius, contra aliquē ex cōtentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, ut, cū extra uisitationē processerit, infrascripta omnia locū habeant: uidelicet, ut Capi

tulum initio cuiuslibet anni eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, uel eius Vicarius, tam in formando processum, quam in ceteris omnibus actibus usque ad finem causæ inclusiue, coram notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, aut consueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit utriusque uotum; poßitq. alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, uel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant. et, si in electione tertii etiam discordent; ad uiciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminetur: alias processus, & inde secuta nulla sint, nullosq. producant iuris effectus. In criminibus tamen ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, depositionem, aut degradationem requirentibus, ubi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideo opus sit personali detentione, poßit initio solus Episcopus ad summariã informationẽ, & necessariã detentionẽ procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus aũt casibus ea ratio habeatur, ut iuxta qualitatẽ delicti, ac personarũ, delinquentes ipsi in loco decenti custodiantur. Episcopis præterea ubique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisq. in choro, & in Capitulo, in Proceßionibus, & alijs actibus publicis sit prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. Qui si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant: nec de re ad suum, uel suorum commodum spectante agatur: Episcopi ipsi Capitulum conuocent; uota exquirant; & iuxta ea concludant. Absente uero Episcopo omnino hoc ab ijs de Capitulo, ad quos hoc de iure, uel consuetudine spectat, perficiatur; nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Certis autem in rebus Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorum administratio salua, & intacta omnino relinquatur. Qui uero non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo; hi omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subijciantur: non obstantibus, quo ad supradicta, priuilegijs, etiam ex fundatione competentibus, nec non consuetudinibus, etiam immemorabilibus, sententijs, iuramentis, concordijs quæ tantum suos obligent auctores: saluis tamen in omnibus priuilegijs, quæ Vniuersitatibus studiorum generaliũ, seu earum personis sunt concessa. Hæc autem omnia, & singula in ijs Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, uel priuilegijs, aut consuetudinibus siue concordiis, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quam præsenti decreto sit comprehensum; quibus sancta Synodus derogare non intendit.

CAPVT VII.

Cum in beneficiis Ecclesiasticis ea, quæ hæreditariæ succeßionis imaginem referunt, sacris constitutionibus sint odiosa, & Patrum decretis contraria, nemini

in posterum accessus, aut regressus, etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur; nec hactenus concessi suspendantur, extendantur, aut transferantur. Hocq. decretum in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, ac etiam cathedralibus ecclesiis, ac in quibuscumque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In Coadiutoriis quoque cum futura successione idem posthac obseruetur; ut nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando ecclesiæ cathedralis, aut monasterii urgens necessitas, aut euidens utilitas postulet Prælato dari Coadiutorem; is non alias cum futura successione detur, quam hæc causa prius diligenter a Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita; & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ a iure, & decretis huius sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: alias concessiones super his factæ subreptitiæ esse censeantur.

CAPVT VIII.

Admonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu Regularia obtinentes, ut hospitalitatis officium, a sanctis Patribus frequenter cõmendatum, quantum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneq. exercere assuescant; memores, eos, qui hospitalitatem amant, Christũ in hospitibus recipere. Illis uero, qui hospitalia uulgo nuncupata, seu alia pia loca, ad peregrinorũ, infirmorum, senum, pauperumue usum præcipue instituta, in commendam, administrationem, aut quẽcumque titulum, aut etiam ecclesiis suis unita, obtinent; uel si ecclesiæ Parochiales, hospitalibus forte unitæ, aut in hospitalia erectæ, earumq. patronis in administrationem concessæ sint; præcipit omnino, ut impositum illis onus, officiumue administrent, atque hospitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, iuxta Constitutionem Concilii Viennensis, alias in hac eadem Synodo sub fel. rec. Paulo. III innouatam, quæ incipit, Quia contingit. Quod si hospitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum personarum genus suscipiendum fuerint instituta; nec in loco, ubi sunt dicta hospitalia, similes personæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc, ut fructus illorum in alium pium usum, qui eorum institutioni proximior sit, ac pro loco, & tempore utilior, conuertantur, prout Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum usu peritiores sint, per ipsum deligendis, magis expedire uisum fuerit: nisi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut institutiõe fuerit expressum: quo casu, quod ordinatũ fuit, obseruari curet Episcopus; aut, si id non possit, ipse, prout supra, utiliter prouideat. Itaque si prædicti omnes, & singuli, cuiuscumque Ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam si laici fuerint, qui administrationem hospitalium habent, non tamen Regularibus subiecti, ubi uiget Regularis obseruantia, ab Ordinario moniti, hospitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, necessariis, re ipsa obire cessauerint; non solum per Ecclesiasticas censuras, & alia iuris remedia ad id

compelli poßint; sed etiam hospitalis ipsius administratione, curaue perpetuo priuari poßint; alijq. eorum loco ab ijs, ad quos spectabit, substituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum restitutionem, quos contra ipsorum hospitalium institutionem perceperunt, quæ nulla eis remißione, aut compositione indulgeatur, in foro conscientiæ teneantur: nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum uni & eidem personæ ultra triennium deinceps cōmittatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quo ad omnia supradicta, quacumque unione, exemptione, & consuetudine in contrarium, etiam immemorabili, seu priuilegijs, aut indultis quibuscumque.

CAPVT IX.

Sicuti legitima patronatuum iura tollere, piasq. fidelium uoluntates in eorum institutione uiolare æquum non est: sic etiam ut hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod a multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur; decernit sancta Synodus, ut titulus iurispatronatus sit ex fundatione, uel dotatione; qui ex authentico documento, & alijs iure requisitis ostendatur; siue etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquißimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliasue secundum iuris dispositionem. In ijs uero personis, seu Communitatibus, uel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque ex usurpatione potius quæsitum præsumi solet, plenior, & exactior probatio ad docendum uerum titulum requiratur. nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si, præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, non minori saltem, quam quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam sæcularibus, quam Regularibus, seu parochialibus, uel dignitatibus, aut quibuscumque alijs beneficijs, in cathedrali, uel collegiata ecclesia; seu facultates, & priuilegia concessa, tam in uim patronatus, quam alio quocumque iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cum uacant, exceptis patronatibus, super cathedralibus ecclesiis cōpetentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatorem, & Reges, seu regna poßidentes, aliosq. sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominijs suis habentes, pertinent; & quæ in fauorem Studiorum generalium concessa sunt, in totum prorsus abrogata, & irrita cum quasi poßeßione inde secuta intelligantur. Beneficiaq. huiusmodi, tamquam libera, a suis collatoribus conferantur; ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. Ad hæc liceat Episcopo, præsentatos a patronis, si idonei non fuerint, repellere. Quod si ad inferiores institutio pertineat; ab Episcopo tamen, iuxta alias statuta ab hac sancta Synodo, examinentur; alioquin institutio ab inferioribus facta, irrita sit, & inanis. Patroni autem beneficiorum, cuiuscumque Ordinis, & dignitatis, etiam si Communitates, Vniuersitates, collegia quæcumque clericorum,

uel laicorum existant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcumque beneficiorum, etiam si uere de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, nullaue causa, uel occasione se ingerant, sed illos libere Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacumque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum iuspatronatus uenditionis, aut alio quocumque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant. si secus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis subijciantur; & dicto iurepatronatus, ipso iure, priuati existant. Insuper accessiones, per uiam unionis factæ de beneficiis liberis, ad ecclesias iurispatronatus, etiam laicorum, subiectas, tam Parochiales, quam ad alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, uel hospitalia, ita ut prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum ijs, quibuscum uniuntur, efficiantur, atque sub iurepatronatus constituantur. Hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum; uel deinceps ad cuiusuis instantiã fient, quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessa fuerint; simul cũ unionibus ipsis per subreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in ijs uerborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni amplius demandentur; sed beneficia ipsa unita, cum uacauerint, libere, ut antea, conferantur. Quæ uero a quadraginta annis citra factæ, effectum, & plenam incorporationem sunt consecutæ; hæ nihilominus ab Ordinarijs, tamquam a Sede Apostolica delegatis, reuideantur, & examinentur; ac quæ per subreptionem, uel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum unionibus irritæ declarentur: ac beneficia ipsa separentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicumque in ecclesiis, & quibuscumque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, uel alia simili causa, etiã auctoritate Sedis Apostolicæ, ab ijsdem Ordinarijs, uti delegatis, ut supra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoscantur: & quos non repererint ob maxime euidentem ecclesiæ, uel beneficij, seu dignitatis neßsitatem legitime constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa poßidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis iccirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegijs, constitutionibus, et consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

CAPVT X.

Quoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem personarum notitia, quibus causæ mandantur, usqueadeo haberi non potest; hincq. interdum iudicibus, non undequaque idoneis, causæ in partibus delegantur: statuit sancta Synodus, in singulis Concilijs prouincialibus, aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, iuxta Constitutionem Bonifacii VIII, quæ incipit, Statutum: & alioquin ad id aptas designari, ut præter

Ordinarios locorum iis etiam posthac causæ Ecclesiasticæ, ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, si ali quem interim ex disignatis mori contigerit; substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum usque ad futuram prouincialem, aut diæcesanam Synodum: ita ut habeat quæque diæcesis quattuor saltem, aut etiam plures probatas personas, ac ut supra qualificatas; quibus huiusmodi causæ a quolibet Legato, uel Nuncio, atque etiam a Sede Apostolica committantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem trasmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum aliis, quam his, factæ, subreptitiæ censeantur. Admonet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quam alios quoscunque iudices, ut terminandis causis, quanta fieri poterit breuitate, studeant: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicii differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

CAPVT XI.

Magnam ecclesiis Perniciem afferre solet, cum earum bona, repræsentata pecunia, in successorum præiudicium aliis locantur. omnes igitur hæ locationes, si anticipatis solutionibus fient, nullatenus in præiudicium successorum ualidæ intelligantur: quocumque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia, uel extra eam confirmentur. Non liceat etiam, iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus locare; nec conductoribus per se, aut alios ea exercere: aliterq. concessiones, etiam a Sede Apostolica factæ, subreptitiæ censeantur. Locationes uero rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, seu, ut in nonnullis partibus, ad uiginti nouem, seu bis uiginti nouem annos, uocant factas; Synodus prouincialis, uel deputandi ab ea, in damnum Ecclesiæ, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

CAPVT XII.

Non sunt ferendi, qui uariis artibus decimas, ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab aliis soluendas temere occupant, & in rem suam uertunt: cum decimarum solutio debita sit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadant. Præcipit igitur sancta Synodus omnibus, cuiuscumque gradus, & condicionis sint, ad quos decimarum solutio spectat, ut eas, ad quas de iure tenentur, in posterum cathedrali, aut quibuscumque aliis ecclesiis, uel personis, quibus legitime debentur, integre persoluant. Qui uero eas aut subtrahunt, aut impediunt; excõmunicentur: nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absoluantur. Hortatur dehinc omnes, & singulos, pro Christiana caritate, debitoq. erga Pastores suos munere, ut de bonis sibi a Deo colla

tis, Episcopis, & Parochis, qui tenuioribus præsunt ecclesiis, large, subuenire ad Dei laudem, atque ad Pastorum suorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

CAPVT XIII.

Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali ecclesiæ solita esset persolui, ac postea fuerit ex quocumque priuilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure, & eadem portione, quæ antea solebat, cathedrali, seu parochiali ecclesiæ persoluatur: non obstantibus concessionibus, gratiis, priuilegiis, etiam, Mari magno, nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

CAPVT XIIII.

Quam turpe, ac clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus, immundoq. concubinatu uersari, satis res ipsa, communi fidelium omnium offensione, summoq. clericalis militiæ dedecore, testatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac uitæ integritatem ministri ecclesiæ reuocentur; populusq. hinc eos magis discat reuereri, quo illos uita honestiores cognouerit: prohibet sancta Synodus quibuscumque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio in domo, uel extra, detinere, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, a sacris Canonibus, uel statutis ecclesiarum impositis, puniantur. Quod si, a Superioribus moniti, ab iis se non abstinuerint; tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint priuati; quæ fabricæ ecclesiæ, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin uero in delicto eodem cum eadem, uel alia femina perseuerantes, secundæ monitioni adhuc non paruerint; non tantum fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur; sed et a beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus, arbitrabitur, suspendantur: & si ita suspensi, nihilominus eas non expellant; aut cum iis etiam uersentur: tunc beneficiis, portionibus, ac officiis, & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur; donec post manifestam uitæ emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa uisum fuerit dispensandum. Sed si, postquam eas semel dimiserint, intermissum consortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint; præter prædictas pœnas, excommunicationis gladio plectantur. Nec quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut suspendat: supradictorumq. omnium cognitio, non ad Archidiaconos, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui

sine strepitu, et figura iudicij, & sola facti ueritate inspecta, procedere poßint. Clerici uero, beneficia Ecclesiastica, aut pensiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perseuerantiam, & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœna, suspensione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, alijsue modis, iuxta sacros Canones puniantur. Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & a Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint; ipso facto sint suspensi; &, si perseuerent, etiam ad sanctißimum Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur: qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

CAPVT XV.

Vt paternæ incontinentiæ memoria a locis Deo consecratis, quos maxime puritas, sanctitasq. decet, longißime arceatur; non liceat filijs clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, in ecclesiis, ubi eorum patres beneficium aliquod Ecclesiasticum habent, aut habuerunt, quodcumque, etiam dißimile, beneficium obtinere; nec in dictis ecclesiis quoquo modo ministrare, nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, uel alias obtinuerunt, habere. Quod si in præsenti pater, & filius in eadem ecclesia beneficia obtinere reperiantur; cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra ecclesiam intra trium mensium spatium: alias ipso iure eo priuatus existat, & super ijs quæcumque dispensatio subreptitia censeatur. Ad hæc reciprocæ resignationes, siquæ posthac a parentibus clericis in fauorem filiorum fient, ut alter alterius beneficium consequatur; in fraudem huius decreti, & Canonicarum sanctionum factæ omnino censeantur; nec collationes secutæ, uigore huiusmodi resignationum, seu aliarum quarumcumquæ, quæ in fraudem factæ fuerint, ipsis clericorum filijs suffragentur.

CAPVT XVI.

Statuit sancta Synodus, ut Ecclesiastica beneficia sæcularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam aßignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratiis, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis uero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario ecclesiæ, quocumque nomine is appelletur, non fuerit aßignata; ea quamprimum, & ad minus intra annum a fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sub fel. rec. Paulo III aßignetur. Quod si id commode fieri non poßit; aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum uel decessum Vica-

rii, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum uacauerit; beneficium curam animarum recipiat; ac Vicariæ nomen cesset; & in antiquum statum restituatur.

CAPVT XVII.

Non potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens Episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demißione se gerunt, & ueluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliaq. generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes renouando, præcipit, ut ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant; mandans eisdem, ut tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & Ordinem præ oculis habentes, ubique se Patres, & Pastores esse meminerint: reliquis uero tam Principibus, quam ceteris omnibus, ut eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

CAPVT XVIII.

Sicuti publice expedit, legis uinculum quandoque relaxare, ut plenius, euenientibus casibus, & neceßitatibus, pro communi utilitate satisfiat: sic frequentius legem soluere, exemploq. potius, quam certo personarum, rerumq. delectu, petentibus indulgere, nil aliud est, quam unicuique ad leges transgrediendas aditum aperire. Quapropter sciant uniuersi, sacratißimos Canones exacte ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indistincte obseruandos. Quod si urgens, iustaq. ratio, & maior quandoque utilitas postulauerit, cum aliquibus dispensandum esse; id, causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, a quibuscumque, ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum: aliterq. facta dispensatio subreptitia censeatur.

CAPVT XIX.

Detestabilis duellorum usus, fabricante Diabolo, introductus, ut cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur: Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, et quocumque alio nomine, Domini temporales, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserint, eo ipso sint excommunicati; ac iurisdictione, & dominio ciuitatis, castri, aut loci, in quo, uel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent, priuati intelligantur; &, si feudalia sint, directis Dominis statim acquirantur. Qui uero pugnam commiserint; & qui eorum patrini uocantur; excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam incurrant; & ut homicidæ, iuxta sacros Canones, puniri debeant. Et, si in ipso conflictu decesserint; perpetuo careant

ecclesia-

ecclesiastica sepultura. Illi etiam, qui consilium in causa duelli, tam in iure, quã facto dederint; aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint; necnon spectatores, excommunicationis, ac perpetuæ maledictionis uinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

CAPVT XX.

Cupiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinã in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscumque impedimentis conseruari, præterea, quæ de Ecclesiasticis personis constituit, sæculares quoque Principes officii sui admonendos esse censuit; confidens, eos, ut Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, Ecclesiæq. protectores esse uoluit, ius suum Ecclesiæ restitui, nõ tantum esse concessuros; sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga clerũ, Parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos; nec permissuros, ut Officiales, aut inferiores Magistratus Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua uiolent; sed una cum ipsis Principibus debitam sacris summorum Pontificum, & Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros Canones, & Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius uiolatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere. proptereaq. admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, ut, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tamquam Dei præcipua, eiusq. patrocinio tecta, uenerentur; nec ab ullis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisue Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeq. ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, ecclesiarumq. protectionem existant; imitantes anteriores optimos, religiosissimosq. Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniuria uindicarunt. Adeoq. ea in re quisque officium suum sedulo præstet; quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, ceteriq. clerici in residentiis, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere ualeant.

CAPVT XXI.

Postremo sancta Synodus, omnia, & singula, sub quibuscumque clausulis, & uerbis, quæ de morum reformatione, atque Ecclesiastica disciplina, tam sub fel. rec. Paulo III, ac Iulio III, quam sub Beatissimo Pio Quarto, Pontifici-

bus Maximis in hoc sacro Concilio statuta sunt, declarat, ita decreta fuisse, ut in his salua semper auctoritas Sedis Apostolicæ & sit, & esse intelligatur.

Decretum de continuanda Sessione in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commode expediri non possint; propterea iuxta id, quod in generali Congregatione a Patribus statutum fuit, ea, quæ supersunt, in diem crastinam, hanc eandem Sessionem continuando, differuntur.

CONTINVATIO

SESSIONIS DIE IIII DEC.

Decretum de indulgentiis.

CVM *potestas conferendi indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: sacrosanta Synodus indulgentiarum usum, Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eosq. anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt: uel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta ueterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus uero, qui in his irrepserunt, & quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiens, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Ceteros uero, qui ex superstitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocũque prouenerũt; cũ ob multiplices locorũ, et prouinciarũ, apud quas hi cõmittuntur, corruptelas cõmode nequeant specialiter prohiberi: mandat omnibus Episcopis, ut diligenter quisque huiusmodi abusus ecclesiæ suæ colligat, eosq. in prima Synodo prouinciali referat: ut aliorum quoque Episcoporũ sententia cogniti statim ad summum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, et prudentia, quod uniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur: ut ita sanctarum indulgentiarum munus pie, sancte, & incorrupte omnibus fidelibus dispensetur.*

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

INSVPER *hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri, atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, ut tamquam boni mi-*

lites illa omnia quæ sancta Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit; necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quam in alijs æcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulo commendent; omniq. diligentia utantur, ut illis omnibus, & ijs præcipue, sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, ut ciborum delectus, & ieiunia; uel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, ut dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebro, obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui uero contemnunt, Deum ipsum ultorem sentient.

De Indice librorum, Catechismo, Breuiario, & Missali.

Sacrosancta Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio Quarto celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, ut de uarijs censuris, ac libris, uel suspectis, uel perniciosis, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent; audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen, ob librorum uarietatem, & multitudinem, distincte, & commode posse a sancta Synodo diiudicari: præcipit, ut quidquid ab illis præstitum est, Santissimo Romano Pontifici exhibeatur; ut eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemq. de Catechismo a Patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de Missali, & Breuiario fieri mandat,

De loco Oratorum.

Declarat sancta Synodus, ex loco aßignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque alijs actibus, nullam cuiquam eorum factum fuisse præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum suorum iura, & prærogatiuas illæsas, & saluas esse, in eodemq. statu permanere, prout ante præsens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilii.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, ut nihil tam clarum in fide nostra asserenda unquam fuerit, aut tam certo statutum; quod non, humani generis hoste suadente, illi errore aliquo contaminauerint, ea propter sancta Synodus id potißimum curauit, ut præcipuos hæreticorum nostri temporis errores damnaret, & anathematizaret; ueramq. & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumq. tamdiu tot Episcopi, ex uarijs Christiani orbis prouincijs euocati, sine magna gregis sibi cõmißi iactura, et uniuersali periculo ab ecclesiis abesse non poßint; nec ulla spes restet, hæreticos, toties, fide etiã publica,

quam desiderarunt, inuitos, & tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoq. tandem huic sacro Concilio finem imponere necesse sit: superest nunc, ut Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam suam ita præstandam, ut quæ ab ea decreta sunt, ab hæreticis deprauari, aut uiolari non permittant; sed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter obseruentur. Quod si in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem postulent; præter alia remedia, in hoc Concilio instituta, confidit sancta Synodus Beatißimum Romanum Pontificem curaturum, ut uel euocatis ex illis præsertim prouinciis, unde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando uiderit expedire, uel etiam Concilii generalis celebratione, si necessarium iudicauerit, uel commodiore quacumque ratione ei uisum fuerit, prouincialium neceßitatibus, pro Dei gloria, & Ecclesiæ tranquillitate, consulatur.

De recitandis Decretis Concilii sub Paulo III. & Iulio III. in Sessione.

Quoniam diuersis temporibus, tam sub fel. rec. Paulo III, *quam Iulio* III, *multa in hoc sacro Concilio, quo ad Dogmata, ac morum reformationem, statuta, & definita sunt; uult sancta Synodus, ut illa nunc recitentur, & legantur.*

Recitata sunt.

De fine Concilii, & confirmatione petenda a Sanctißimo Domino nostro.

Illustrißimi Domini, Reuerendißimiq. Patres, Placet ne uobis, ut ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, *&* Iulio III, *quam sub* Sanctißimo Domino *nostro Pio Quarto, Romanis Pontificibus, in ea decreta, & definita sunt, confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis* Legatos, *& Præsidentes* a Beatißimo *Romano Pont. petatur?*

Responderunt, Placet.

Postmodum Illustrißimus *&* Reuerendißimus Cardinalis Moronus, *primus* Legatus, *& Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: Post gratias Deo actas, Reuerendißimi Patres ite in pace.*

Qui responderunt, Amen.

ACCLAMATIONES PATRVM IN FINE CONCILII.

Cardinalis a Lotharingia.

Eatißimo Pio Papæ, & Domino nostro, Sanctæ, & Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctißimum Patrem diutissime Ecclesiæ tuæ conserua multos annos.

Card. *Beatißimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III, & Iulij III, quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax a Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card. *Caroli V. Imperatoris, & Sereniβimorum Regum, qui hoc uniuersale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card. *Sereniβimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & Pacifico, & omnibus Regibus, Rebusp. & Principibus nostris, multi anni.*

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cælestis terrenos Reges, rectæ fidei conseruatores, custodi.*

Card. *Apostolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magnæ gratiæ.*

Resp. *Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendißimis Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctißimis Episcopis uita, & felix ad ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus ueritatis perpetua memoria: Orthodoxo Senatui moltos annos.*

Card. *Sacrosancta œcumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper seruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes id ipsum sentimus: omnes consentientes, & amplectentes subscribimus. Hæc est fides beati Petri, & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus; ita sentimus; ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordijs, & gratia primi, et magni supremi Sacerdotis, Iesu Christi Dei, intercedente simul inuiolata*

Domina nostra sancta Deipara, & omnibus Sanctis.

Resp. Fiat, fiat. Amen, Amen.

Card. Anathema cunctis hæreticis.

Resp. Anathema, anathema.

Post hæc mandatum fuit a Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, ut, antequam discederent e ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria Decretis Concilij; aut ea per publicum instrumentum approbarent. Qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV, uidelicet, Legati quattuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiscopi XXV, Episcopi CLXVIII, Abbates septem, Procuratores absentium cum legitimo mandato XXXIX, Generales Ordinum septem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comensis, eiusdem Concilii Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, clericus Camerinensis diœcesis, eiusdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S. R. E. Vicecancellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI Ianuarij, M. D. LXIIII, Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in Consistorio secreto apud S. Petrum, Reuerendiss. D D. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro Concilio Tridentino, cui uti Sedis Apostolicæ Legati praeerant, petierunt ab eodem Sanctissimo D. nostro ut infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine Concilii œcumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, ut per Sanctitatis Vestræ, & sanctæ Sedis Apostolicæ Legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti Concilii a Sanctitate Vestra confirmatio omnium, & singulo-

rum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati, & Præsidentes eramus, uolentes exequi, quod in dicto Decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilii œcumenici Tridentini, ut Sanctitas Vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, quam sub Sanctitate Vestra in eo decreta, & definita sunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, uiso, & lecto tenore dicti Decreti, & habitis uotis Reuerendiss. DD. meorum Cardinalium, respondit per hæc uerba.

Petitioni, nomine Concilii œcumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto Concilio tam sub fel. rec. Paulo III, & Iulio III, prædecessoribus nostris, quam Pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Ita est. A. Cardinalis
Farnesius, Vicecancell.

MEDIOLANI
Apud Valerium, & Hieronymum fratres Metios.

INDEX DOGMATVM, ET REFORMATIONIS, BREVITER COLLECTVS,

In quo primus numerus Seßiones, alter capita & Canones, tertius folia indicat.

Ius

FINIS.